

An Bhruiséil, 25 Meitheamh 2022
(OR. fr, en)

**Comhad Idirinstitiúideach:
2021/0211(COD)**

**10509/22
ADD 1**

**CLIMA 304
ENV 640
ENER 322
TRANS 426
AGRI 281
COMPET 522
ECOFIN 650
CODEC 966**

NÓTA

ó: An Uachtaránacht

chuig: An Chomhairle

Uimh. an doic. ón gCoim.: 10875/21 + ADD 1 - COM(2021) 551 final

Ábhar: An pacáiste 'Oiriúnach do 55'

Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas, Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa agus Rialachán (AE) 2015/757

- Cur chuige ginearálta

Mar ullmhúchán don chruinniú a bheidh ag an gComhairle « Comhshaoil » an 28 Meitheamh 2022, gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo [iarscríbhinn](#) den téacs comhréitigh ón

Uachtaránacht maidir leis an ábhar thuasluaite.

**Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle
lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha
teasa a thrádáil laistigh den Aontas, Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste
cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do scéim trádála an Aontais maidir le
hastáíochtaí gás ceaptha teasa agus Rialachán (AE) 2015/757¹**

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 192(1)
de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa²,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún³,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

¹ Léirítear na hathruithe a rinneadh ar an leagan deiridh de théacs comhréitigh na hUachtaránachta le **cló trom agus líne faoi**, agus léirítear an méid a scriosadh le [...].
Cuirtear líne faoi gach athrú dá ndearnadh roimhe seo.

² IO C , , lch. .

³ IO C , , lch. .

⁴De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Comhaontú Pháras, a glacadh faoi Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide (UNFCCC) i mí na Nollag 2015, tháinig sé i bhfeidhm i mí na Samhna 2016 ('Comhaontú Pháras')⁵. D'aontaigh na Páirtithe ann an méadú ar an meánteocht dhomhanda a choinneáil go mór faoi bhun 2° C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch, agus iarrachtaí a dhéanamh teorainn 1,5° C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch a chur leis an méadú teochta.
- (2) Tá iarrachtaí chun dul i ngleic le dúshláin a bhaineann leis an aeráid agus leis an gcomhshaol agus chun cuspóirí Chomhaontú Pháras a bhaint amach i gcroílár na Teachtaireachta maidir leis an 'gComhaontú Glas don Eoraip', arna ghlacadh ag an gCoimisiún an 11 Nollaig 2019⁶.
- (3) Nasctar leis an gComhaontú Glas don Eoraip sraith chuimsitheach beart agus tionscnamh a threisiónn a chéile go frithpháirteach agus atá dírithe ar an aeráidneodracht a bhaint amach san Aontas Eorpach faoi 2050, agus leagtar amach ann straitéis nua fáis arb é is aidhm leis sochaí chothrom rathúil a dhéanamh den Aontas Eorpach, ina mbeidh geilleagar nua-aimseartha iomaíoch, a bheidh tíosach ar acmhainní, agus ina mbeidh an fás eacnamaíoch díchúpláilte feasta ó úsáid acmhainní. Tá sé d'aidhm aige freisin caipiteal nádúrtha an Aontais a chosaint, a chaomhnú agus a mhéadú, agus sláinte agus folláine na saoránach a chosaint ar rioscaí agus tionchair a bhaineann leis an gcomhshaol. An tráth céanna, déantar difear leis an aistriú sin do mhná agus d'fhir ar bhealaí difriúla agus tá tionchar ar leith aige ar roinnt grúpaí faoi mhíbhuntáiste, amhail daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil cúlra cine mionlaigh nó eitnigh mionlaigh acu. Ní mór a áirithiú dá bhrí sin go mbeidh an t-aistriú cóir agus cuimsitheach, gan duine ar bith a fhágáil ar lár.

⁴ I gcás roinnt eisceachtaí spriocdhírthe, níor cuireadh na haithrisí in oiriúint.

⁵ Comhaontú Pháras (IO L 282, 19.10.2016, lch. 4).

⁶ COM(2019) 640 final.

- (4) Tá riachtanas agus luach an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip méadaithe i bhfianaise tionchar tromchúiseach phaindéim COVID-19 ar shláinte, ar dhálaí maireachtála agus oibre, agus ar fholláine shaoránaigh an Aontais, a léiríonn gur gá dár sochaí agus dár ngeilleagar a bheith níos athléimní in aghaidh suaití seachtracha agus gníomhú go luath chun iad a chosc nó a mhaolú. Leanann saoránaigh Eorpacha de thuairimí láidre a chur in iúl go mbaineann sé sin go háirithe leis an athrú aeráide⁷.
- (5) Thug an tAontas gealltanas a ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an gheilleagair a laghdú san Aontas faoi 55 % ar a laghad faoi bhun leibhéil 1990 faoin mbliain 2030 sa rannchuidiú a tugadh cothrom le dáta agus a cinneadh go náisiúnta, a cuireadh faoi bhráid Rúnaíocht UNFCCC an 17 Nollaig 2020⁸.
- (6) I Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁹ cumhdaíonn an tAontas sprioc maidir le haeráidneodracht ar fud an gheilleagair a bhaint amach faoi 2050 sa reachtaíocht. Bunaítear leis an Rialachán sin freisin gealltanas ceangailteach aeráide an Aontais maidir le laghdú 55 % ar a laghad ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa intíre (an líon astaíochtaí tar éis aistriú a asbhaint) faoi bhun leibhéil 1990 faoi 2030.
- (7) Is gá do gach earnáil den gheilleagar a cion a dhéanamh chun na laghduithe astaíochtaí sin a bhaint amach. Dá bhrí sin, ba cheart uailmhian Chóras Trádála Astaíochtaí an Aontais (EU ETS), arna bunú le Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁰, chun glanlaghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a chur chun cinn ar bhealach atá costéifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh an gheilleagair de a mhéadú ar bhealach atá i gcomhréir leis an sprioc chun glanlaghdú a bhaint amach ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an gheilleagair faoi 2030.

⁷ Eorabharaiméadar Speisialta 513 maidir leis an Athrú Aeráide, 2021 (https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_en).

⁸ https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/EU_NDC_Submission_December%202020.pdf

⁹ Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 ('An Dlí Aeráide Eorpach') (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).

¹⁰ Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear córas i ndáil le trádáil lamháltas i gcomhair astaíochtaí gás ceaptha teasa laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, 25.10.2003, lch. 32).

(8) Ba cheart do EU ETS táirgeadh ó shuiteálacha a laghdaíonn astaíochtaí gás ceaptha teasa go páirteach nó go hiomlán a dhreasú. Dá bhrí sin, ba cheart an tuairisc ar roinnt catagóirí gníomhaíochtaí in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2003/87/CE a leasú chun a áirithiú go n-áireofar i raon feidhme EU ETS suiteálacha a dhéanann gníomhaíocht a liostaítear in Iarscríbhinn I agus a chomhlíonann an tairseach acmhainne a bhaineann leis an ngníomhaíocht chéanna ach nach n-astaíonn gáis cheaptha teasa ar bith agus, dá bhrí sin, chun a áirithiú go láimhseáiltear suiteálacha go cothrom sna hearnálacha lena mbaineann. Thairis sin, ba cheart leithdháileadh saor in aisce chun táirge a tháirgeadh a bheith neamhspleách ó chineál an phróisis táirgthe. Ní mór an sainmhíniú ar na táirgí agus ar na próisis agus na hastaíochtaí a chumhdaítear le haghaidh roinnt tagarmharcanna a mhodhnú dá bhrí sin chun cothroime iomaíochta idir teicneolaíochtaí nua agus teicneolaíochtaí reatha a áirithiú. Ní mór freisin an nuashonrú ar na luachanna tagarmhairc le haghaidh na scaglann agus na hidrigine a dhíchúpláil chun an tábhacht a bhaineann le hidrigin a tháirgeadh lasmuigh d'earnáil na scaglann a léiriú.

(8a) Tar éis na táirgí agus na próisis agus na hastaíochtaí a chumhdaítear le haghaidh tagarmharcanna áirithe a mhodhnú, is gá a áirithiú nach bhfaighidh táirgeoirí cúiteamh dúbailte ar na hastaíochtaí céanna le leithdháileadh saor in aisce agus le cúiteamh ar chostais indéreacha araon, agus is gá mar sin na bearta airgeadais a choigeartú chun costais indéreacha a thugtar ar aghaidh i bpraghsanna leictreachais a chúiteamh dá réir sin.

(9) Rinneadh Treoir 96/61/CE¹¹ ón gComhairle a aisghairm le Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹². Ba cheart na tagairtí do Threoir 96/61/CE in Airteagal 2 de Threoir 2003/87/CE agus in Iarscríbhinn IV inti a thabhairt cothrom le dáta dá réir sin. I bhfianaise an ghá atá le laghduithe práinneacha ar astaíochtaí ar fud an gheilleagair, ba cheart do Bhallstáit a bheith in ann gníomhú chun astaíochtaí gás ceaptha teasa atá faoi raon feidhme EU ETS a laghdú trí bheartais eile seachas teorainneacha astaíochtaí a ghactar de bhun Threoir 2010/75/AE.

¹¹ Treoir 96/61/CE ón gComhairle an 24 Meán Fómhair 1996 maidir le cosc agus rialú comhtháite ar thruailliú (IO L 257, 10.10.1996, lch. 26).

¹² [Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 maidir le hastaíochtaí tionsclaíochta \(cosc agus rialú comhtháite ar thruailliú\) IO L 334, 17.12.2010, lch. 17.](#)

- (10) Lena Theachtaireacht dar teideal *Pathway to a Healthy Planet for All* [Conair chuig Pláinéad Sláintiúil do Chách]¹³, tá sé i gceist ag an gCoimisiún go mbeidh an tAontas saor ó thruailliú faoi 2050, trí thruailliú aeir, fionnuisící, farraigí agus ithreacha a laghdú go mbeidh sé ar leibhéal nach meastar a thuilleadh a bheith díobhálach don tsláinte agus d'éiceachórais nádúrtha. Is minic a chumasóidh bearta faoi Threoir 2010/75/AE, mar an phríomh-ionstraim lena rialaítear astaíochtaí truaillithe aeir, uisce agus ithreach, astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú freisin. I gcomhréir le hAirteagal 8 de Threoir 2003/87/CE, ba cheart do Bhallstáit comhordú idir ceanglais cheadúnais Threoir 2003/87/CE agus ceanglais Threoir 2010/75/AE a áirithiú.
- (11) Ag aithint gur minic a laghdófar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus truailléain araon le teicneolaíochtaí nua, nuálacha, tá sé tábhachtach sineirgí a áirithiú idir beartais a sholáthraíonn laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus ar thruailléain araon, is é sin Treoir 2010/75/AE, agus tá sé tábhachtach a n-éifeachtacht a athbhreithniú i dtaca leis seo.
- (12) Úsáideadh an sainmhíniú ar ghineadóirí leictreachais chun uasmhéid an leithdháilte saor in aisce don tionscal sa tréimhse ó 2013 go dtí 2020 a chinneadh, ach láimhseáladh gléasraí teasa agus cumhachta in éineacht go difriúil i gcomparáid le suiteálacha tionsclaíoch dá bharr. Chun úsáid na comhghiniúna ardéifeachtúla teasa agus cumhachta in éineacht a spreagadh agus chun a áirithiú go láimhseáiltear gach suiteáil a fhaigheann leithdháileadh saor in aisce le haghaidh táirgeadh teasa agus do théamh ceantair go cothrom, ba cheart gach tagairt do ghineadóirí leictreachais i dTreoir 2003/87/CE a scriosadh. #Thairis sin, sonraítear incháilitheacht na bpróiseas tionsclaíoch uile don leithdháileadh saor in aisce le Rialachán Tarmligthe (AE) ón gCoimisiún 2019/331¹⁴. Dá bhrí sin, tá na forálacha ar ghabháil agus stóráil dé-ocsaíde carbóin in Airteagal 10a(3) de Threoir 2003/87/CE as feidhm anois agus ba cheart iad a scriosadh.

¹³ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste na Réigiún Plean Gníomhaíochta an Aontais dar teideal *Pathway to a Healthy Planet for All: Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil* [Conair i dtreo Pláinéad Sláintiúil do Chách: I dtreo Truailliú Nialasach don Aeir, d'Uisce agus don Ithir](COM/2021/400 final).

¹⁴ Rialachán Tarmligthe (AE) 2019/331 ón gCoimisiún an 19 Nollaig 2018 lena gcinntear rialacha idirthréimhseacha uile-Aontais le haghaidh leithdháileadh saor in aisce comhchuibhithe liúntais astaíochtaí de bhun Airteagal 10a de Threoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 59, 27.2.2019, lch. 8).

- (13) Faoi CTA AE, ba cheart go measfaí gur astaíochtaí iad gáis ceaptha teasa nach scaoiltear go díreach san atmaisféar agus ba cheart lamhátais a thabhairt suas le haghaidh na n-astaíochtaí sin ach amháin má stóráiltear i láithreán stórála iad i gcomhréir le Treoir 2009/31/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁵, nó má tá siad ceangailte go ceimiceach go buan i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid. Ba cheart a chumhachtú don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh lena sonrófar na coinníollacha a measfar go bhfuil gáis cheaptha teasa ceangailte go ceimiceach go buan iontu i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid, lena n-áirítear, teastas aistrithe dé-ocsaíde carbóin a fháil, i gcás inarb iomchuí, i bhfianaise forbairtí rialaitheacha maidir le haistrithe dé-ocsaíde carbóin a dheimhniú.
- (14) Is é gníomhaíocht mhuiriompair idirnáisiúnta, a bhfuil muirastir idir calafoirt faoi dhlínse dhá Bhallstát difriúil nó idir calafort faoi dhlínse Ballstáit agus calafort lasmuigh de dhlínse aon Bhallstát mar chuid di, an t-aon mhodh iompair nach n-áirítear le gealltanais an Aontais roimhe seo chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú. Tá méadú de thart ar 36 % ó 1990 tagtha ar na hastaíochtaí ó bhreosla a dhíoltar san Aontas le haghaidh aistear a imíonn ó Bhallstát amháin agus a thagann isteach i mBallstát difriúil nó i dtríú tír. Is ionann na hastaíochtaí sin agus gar do 90 % d'astaíochtaí loingseoireachta uile an Aontais mar tháinig laghdú de 26 % ó 1990 ar astaíochtaí ó bhreosla a dhíoltar san Aontas le haghaidh aistear a imíonn ó Bhallstát agus a thagann isteach sa Bhallstát céanna. Sa chás 'gnó mar is gnách', táthar ag tuar go dtiocfaidh méadú de thart ar 14 % idir 2015 agus 2030 agus de 34 % idir 2015 agus 2050 ar astaíochtaí ó ghníomhaíochtaí muiiriompair idirnáisiúnta. Má thagann méadú ar thionchar an athraithe aeráide ar na gníomhaíochtaí muiiriompair mar atáthar ag tuar, dhéanfaí dochar suntasach do laghduithe arna ndéanamh ag earnálacha eile chun dul i ngleic leis an athrú aeráide.

¹⁵ Treoir 2009/31/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir le stóráil gheolaíoch dé-ocsaíde carbóin agus lena leasaítear Treoir 85/337/CEE ón gComhairle, Treoracha 2000/60/CE, 2001/80/CE, 2004/35/CE, 2006/12/CE, 2008/1/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (CE) Uimh. 1013/2006 (IO L 140, 5.6.2009, lch. 114).

- (15) In 2013, ghlac an Coimisiún straitéis chun astaíochtaí muirí a chomhtháthú de réir a chéile i mbeartas an Aontais chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú. Mar chéad chéim sa chur chuige seo, bhunaigh an tAontas córas chun faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí ón mhuiriompar i Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁶, agus leagfar spriocanna laghdaithe síos don earnáil mhuirí agus cuirfear beart i bhfeidhm atá bunaithe ar an margadh ina dhiaidh sin. I gcomhréir le gealltanais na gcomhreachtóirí, arna léiriú i dTreoir (AE) 2018/410 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁷, ba cheart tús a chur le gníomhaíocht ón Eagraíocht Mhuirí Idirnáisiúnta (IMO) nó ón Aontas ó 2023 ar aghaidh, lena n-áirítear an réamhobair maidir le glacadh agus le cur chun feidhme birt lena n-áiríthítear go rannchuidíonn an earnáil go hiomchuí leis na hiarrachtaí is gá chun na cuspóirí a comhaontaíodh faoi Chomhaontú Pháras a bhaint amach agus aird chuí á tabhairt ag na páirtithe leasmhara uile.
- (16) De bhun Threoir (AE) 2018/410, ba cheart don Choimisiún tuarascáil a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoin dul chun cinn atá déanta in IMO maidir le cuspóir uailmhianach i ndáil le hastaíochtaí a laghdú agus maidir le bearta tionlacain chun a áirithiú go gcuireann an earnáil mhuiriompair go cuí leis na hiarrachtaí a bhfuil gá leo chun na cuspóirí a comhaontaíodh faoi Chomhaontú Pháras a bhaint amach. Tá iarrachtaí á ndéanamh chun astaíochtaí muirí domhanda a theorannú trí IMO agus ba cheart iad a spreagadh, lena n-áirítear cur chun feidhme gasta Straitéis Tosaigh IMO maidir le hAstaíochtaí Gás Ceaptha Teasa ó Longa a Laghdú, a glacadh in 2018, lena dtagraítear freisin do bhearta ionchasacha margadhbhunaithe chun laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ón loingseoireacht idirnáisiúnta a dhreasú. Cé go bhfáiltítear roimh an dul chun cinn a rinneadh trí IMO le déanaí, ní raibh na bearta leordhóthanach go dtí seo chun cuspóirí Chomhaontú Pháras a bhaint amach [...].

¹⁶ Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2015 maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí dé-ocsaíde carbóin ó mhuiriompar, agus lena leasaítear Treoir 2009/16/CE (IO L 123, 19.5.2015, lch. 55).

¹⁷ Treoir (AE) 2018/410 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Márta 2018 lena leasaítear Treoir 2003/87/CE chun laghduithe costéifeachtacha astaíochtaí agus infheistíochtaí ísealcharbóin a fheabhsú, agus Cinneadh (AE) 2015/1814 (IO L 76, 19.3.2018, lch. 3).

(17) Leis an gComhaontú Glas don Eoraip, chuir an Coimisiún in iúl go raibh sé i gceist aige bearta breise a dhéanamh chun dul i ngleic le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ón earnáil mhuiriompair trí réimse beart a chuirfidh ar chumas an Aontais a chuspóirí laghdaithe astaíochtaí a bhaint amach. Sa chomhthéacs sin, ba cheart Treoir 2003/87/CE a leasú chun an earnáil mhuiriompair in EU ETS a chur san áireamh chun a áirithiú go gcuirfidh an earnáil seo le cuspóirí méadaithe aeráide an Aontais chomh maith le cuspóirí Chomhaontú Pháras, lena gcuirtear ceangal ar thíortha forbartha ceannaireacht a ghlacadh trí thabhairt faoi chuspóirí laghdaithe astaíochtaí ar fud an gheilleagair, fad agus a spreagtar tíortha i mbéal forbartha am a chur ar fáil do chuspóirí laghdaithe nó teorannaithe astaíochtaí ar fud an gheilleagair.¹⁸ Toisc gur cheart uasteorainn a chur le hastaíochtaí ó eitlíocht idirnáisiúnta lasmuigh den Eoraip ó mhí Eanáir 2021 ar aghaidh trí ghníomh domhanda atá bunaithe ar an margadh fad agus nach bhfuil aon ghníomh i bhfeidhm a chuireann uasteorainn le hastaíochtaí muiriompair nó a chuireann praghas orthu, is iomchuí go gcumhdóidh EU ETS sciar de na hastaíochtaí ó aistir idir calafort faoi dhlínse Ballstáit agus calafort faoi dhlínse tríú tíre, agus go mbeadh an tríú tír in ann gníomh iomchuí a chinneadh maidir le sciar eile na n-astaíochtaí. Ba cheart do shíneadh EU ETS leis an earnáil mhuiriompair na hastaíochtaí a leanas a chur san áireamh dá réir sin: leath de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit ó chalafort lasmuigh de dhlínse Ballstáit, leath de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a imíonn ó chalafort faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort lasmuigh de dhlínse Ballstáit, astaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirastir a thagann isteach i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit ó chalafort faoi dhlínse Ballstáit, agus astaíochtaí i mbeart i gcalafort faoi dhlínse Ballstáit. Tá sé tugtha faoi deara gur bealach praiticiúil é an cur chuige sin chun réiteach a fháil ar an tsaincheist maidir le Freagrachtaí agus Inniúlachtaí Coiteanna ach Dífreáilte, ar dúshlán é a bhí ann le fada i gcomhthéacs UNFCCC. Le cumhdach sciar de na hastaíochtaí ó aistir isteach agus amach araon idir an tAontas agus tríú tíortha, déantar éifeachtacht EU ETS a áirithiú, go háirithe trí thionchar comhshaoil an bhirt a mhéadú i gcomparáid le raon feidhme geografach atá teoranta d'aistir laistigh den Aontas, agus an baol le cuairteanna ar chalafort chun críocha éalaitheacha agus an baol le dí-chomhchruinniú gníomhaíochtaí athlastála lasmuigh den Aontas a theorannú.

¹⁸ Comhaontú Pháras, Airteagal 4(4).

Chun cuimsiú rianúil na hearnála in EU ETS a áirithiú, ba cheart an líon lamháltas a thabharfaidh cuideachtaí loingseoireachta suas a mhéadú de réir a chéile maidir le hastaíochtaí fíoraithe a tuairiscíodh don tréimhse 2024 go dtí 2026. Chun sláine comhshaoil an chórais a chosaint, sa mhéid a thugtar lamháltais níos lú suas i ndáil le hastaíochtaí fíoraithe le haghaidh muiriompair sna blianta sin, nuair a bheidh an difríocht idir na hastaíochtaí fíoraithe agus na lamháltais arna dtabhairt suas bunaithe gach bliain, ba cheart líon comhfhreagrach lamháltas a chur ar ceal. Ó 2027 ar aghaidh, ba cheart do chuideachtaí loingseoireachta an líon lamháltas a chomhfhreagraíonn do na hastaíochtaí fíoraithe a tuairiscíodh sa bhliain roimhe sin a thabhairt suas.

(17a) Beidh athruithe ar chostas loingseoireachta mar thoradh ar raon feidhme

Threoir 2003/87/CE a leathnú go dtí muiriompar. Déanfaidh sé sin difear do gach cuid den Aontas ós rud é go bhfuil a dtionscnamh nó a gceann scríbe sna Ballstáit éagsúla, lena n-áirítear i mBallstáit thalamhiata, ag na hearraí arna n-iompar chuig calafoirt laistigh den Aontas agus ó chalafoirt laistigh den Aontas ar muir. Dá bhrí sin, níor cheart, i bprionsabal, leithdháileadh na lamháltas atá le cur ar ceant ag na Ballstáit a athrú mar thoradh ar chuimsiú gníomhaíochtaí muirí agus ba cheart gach Ballstát a áireamh ann. Mar sin féin, ní hionann an difear a dhéanfar ó Bhallstát go chéile. Is iad na Ballstáit atá ag brath go mór ar loingseoireacht is mó a bheidh neamhchosanta ar éifeacht an leathnaithe. Na Ballstáit sin a bhfuil eanáil mhór mhuirí acu i gcomparáid lena méid choibhneasta, is mó a dhéanfar difear dóibhsean le leathnú EU ETS chuig iompar muirí. Is iomchuí, dá bhrí sin, cúnaimh breise a chur ar fáil do na Ballstáit sin i bhfoirm líuntais bhreise chun tacú le dícharbónú gníomhaíochtaí muirí agus le haghaidh na gcostas riaracháin arna dtabhú. Ba cheart an cúnaimh a thabhairt isteach de réir a chéile i gcomhthráth le tabhairt isteach oibleagáidí maidir le tabhairt suas agus, dá bhrí sin, leis an éifeacht mhéadaithe ar na Ballstáit sin. I gcomhthéacs an athbhreithnithe ar Threoir 2003/87/CE, ba cheart don Choimisiún ábharthacht an chúnaimh bhreise sin a mheas i bhfianaise, go háirithe, na forbartha sna cuideachtaí loingseoireachta atá faoi fhreagracht Ballstát éagsúil.

- (17b) Beidh am agus tacaíocht airgeadais ag teastáil chun cabhlaigh long den aicme oighir a athnuachan agus teicneolaíocht nuálach a fhorbairt a laghdóidh astaíochtaí ó na longa sin. Faoi láthair, mar thoradh ar an dearadh lenar féidir longa den aicme oighir seoladh faoi dhálaí oighir, úsáideann na longa sin níos mó breosla agus tagann níos mó astaíochtaí uathu i gcomparáid le longa de mhéid chomhchosúil atá deartha le haghaidh seoltóireacht in uisce oscailte araon. Dá bhrí sin, ba cheart go gcuirfí chun feidhme faoin Treoir seo modh atá neodrach ó thaobh na brataí de, á cheadú do chuideachtaí loingseoireachta laghdú lamháltas a thabhairt suas ar bhonn aicme oighir a gcuid long go dtí an 31 Nollaig 2030.
- (17c) Tá na hoileáin níos spleáiche ar iompar muirí ná na réigiúin eile agus braitheann siad ar naisc muirí dá nascacht. D'fhonn cúnaimh a thabhairt d'oileáin ina bhfuil daonra níos lú, a bheith nasctha i gcónaí tar éis gníomhaíochtaí muirí a áireamh i raon feidhme Threoir 2003/87/CE, is iomchuí foráil a dhéanamh maidir leis an bhféidearthacht foráil a dhéanamh do mhaolú sealadach ón oibleagáid tabhairt suas faoin Treoir sin do ghníomhaíochtaí iompair muirí le hoileáin ar lú a ndaonra ná 50 000 áitritheoir.
- (17d) Ba cheart go bhféadfadh na Ballstáit a iarraidh go ndéanfaí Conradh seirbhíse poiblí trasnáisiúnta nó oibleagáid seirbhíse poiblí trasnáisiúnta idir dhá Bhallstát a dhíolmhú go sealadach ó oibleagáidí áirithe faoi Threoir 2003/87/CE. Ba cheart an fhéidearthacht a theorannú do naisc idir Ballstát nach bhfuil teorainn talún aige le Ballstát eile agus an Ballstát is gaire go geografach, amhail an nasc muirí idir an Chipir agus an Ghréig, nach ann dó le breis agus fiche bliain. Cuireann an maolú sealadach sin leis an ngá láidir atá ann seirbhís leasa ghinearálta a sholáthar agus nascacht mar aon le comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach a áirithiú.

- (17e) Agus aird á tabhairt ar shaintréithe speisialta agus ar shrianta buana na réigiún is forimeallaí den Aontas mar a aithnítear iad in Airteagal 349 den Chonradh, agus i bhfianaise a spleáchais mhóir ar iompar muirí, ba cheart aird ar leith a thabhairt ar inrochtaineacht agus nascacht éifeachtúil na réigiún sin a chaomhnú trí mhuiriompar. Dá bhrí sin, ba cheart foráil a dhéanamh do mhaolú sealadach ó oibleagáidí áirithe de bhun Threoir 2003/87CE d'astaíochtaí ó ghníomhaíochtaí muiriompair idir calafort atá suite i réigiún is forimeallaí de Bhallstát agus calafort atá suite sa Bhallstát céanna, lena n-áirítear calafoirt atá lonnaithe sa réigiún is forimeallaí céanna agus i réigiún is forimeallaí eile den Bhallstát céanna.
- (18) Ba cheart forálacha Threoir 2003/87/CE a mhéid a bhaineann le gníomhaíochtaí muiriompair a choinneáil faoi athbhreithniú i bhfianaise forbairtí idirnáisiúnta agus iarrachtaí a dhéanfar amach anseo chun cuspóirí Chomhaontú Pháras a bhaint amach, lena n-áirítear an dara hathbhreithniú domhanda in 2028, [...] agus i gcás ina nglacfaidh an Eagraíocht Mhuirí Idirnáisiúnta beart domhanda margadhbhunaithe chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó mhuiriompar a laghdú chun an dul chun cinn sin a chur san áireamh, go háirithe má bhíonn an beart uailmhianach agus láidir a dhóthain. [...] Chuige sin, ba cheart don Choimisiún gan mhoill [...] aon tráth roimh an dara hathbhreithniú domhanda in 2028 – agus dá bhrí sin tráth nach déanaí ná an 30 Meán Fómhair 2028 – tuarascáil a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle. Sa tuarascáil sin, ba cheart don Choimisiún an beart domhanda sin a scrúdú a mhéid a bhaineann lena uailmhian i bhfianaise chuspóirí Chomhaontú Pháras agus a shláine comhshaoil fhoriomlán. Ba cheart dó scrúdú a dhéanamh freisin ar aon saincheist a bhaineann le cómhaireachtáil nó ailíniú ionchasach na Treorach seo leis an mbeart sin [...] I gcás inarb iomchuí, ba cheart togra reachtach a bheith ag gabháil leis an tuarascáil chun an Treoir seo a leasú, i gcomhréir le gealltanais uile-gheilleagair an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa, agus darb aidhm sláine chomhshaoil agus éifeachtacht ghníomhaíocht aeráide an Aontais a chaomhnú, lena n-áirítear cur chun feidhme iomchuí an bhirt mhargadhbhunaithe dhomhanda arna ghlacadh ag an Eagraíocht Mhuirí Idirnáisiúnta, agus aird á tabhairt ar an ngá atá le comhleanúnachas idir EU ETS agus an beart domhanda margadhbhunaithe agus ar sheachaint ualaigh shuntasáigh dhúbailte.

- (18a) Leis na costais mhéadaithe loingseoireachta a ghabhann leis an síneadh le Treoir 2003/87/CE chun gníomhaíochtaí loingseoireachta muirí a chumhdach, tá, in éagmais beart domhanda an riosca go dtiocfaí timpeall air. Ní hamháin go laghdóidh cuairteanna imghabhála ar chalafoirt lasmuigh den Aontas na sochair chomhshaoil a bhaineann le hinmheánú ar chostas astaíochtaí ó ghníomhaíochtaí muirí, ach d'fhéadfadh sé go dtiocfadh astaíochtaí breise as mar gheall ar an achar breise taistil chun cur i bhfeidhm Threoir 2003/87/CE a sheachaint. Is iomchuí, dá bhrí sin, stadanna áirithe ag calafoirt nach calafoirt de chuid an Aontais iad a eisiáimh ó choincheap an chalafoirt cuarda. Ba cheart an t-eisiáimh sin a dhíriú ar chalafoirt i gcóngar an Aontais inar mó an riosca imghabhála. Is freagairt chomhréireach í teorainn 300 muirmhíle ar iompar imghabhála, agus cothromaíocht á déanamh idir an t-ualach breise agus an riosca imghabhála. Ina theannta sin, níor cheart an t-eisiáimh ó choincheap an chalafoirt cuarda a spriocdhíriú ach ar longa coimeádán agus calafoirt arb é trasloingsiú coimeádán a bpríomhghníomhaíocht. I gcás loingsiú den sórt sin gabhann riosca imghabhála, in éagmais bearta maolaitheacha, le mol calafoirt a aistriú chuig calafoirt lasmuigh den Aontas agus éifeachtaí na himghabhála a ghéarú. Chun comhréireacht an bhirt agus cóir chomhionann a áirithiú, ba cheart bearta i dtríú tíortha a chur san áireamh a mbíonn éifeacht acu atá coibhéiseach le Treoir 2003/87/CE.
- (19) Ba cheart don Choimisiún feidhmiú Threoir 2003/87/CE a athbhreithniú maidir le gníomhaíochtaí muiriompair i bhfianaise na taithí ar a cur i bhfeidhm, lena n-áirítear iompar imghabhála a bhrath chun cosc a chur orthu ag céim níos luaithe [...] agus ba cheart dó bearta a mholadh ansin chun a héifeachtacht a áirithiú.
- (19a) Is astaíochtaí CO₂ iad formhór mór na n-astaíochtaí ón loingseoireacht. Tá sé róluath, ar chúiseanna praiticiúlachta riaracháin, astaíochtaí breise gás ceaptha teasa ó mhuirompar, a chur san áireamh ó thús áireamh na loingseoireachta san ETS, is dócha go dtiocfaidh méadú ar astaíochtaí ó ghás ceaptha teasa eile seachas CO₂ le himeacht ama agus leis an bhforbairt atá á déanamh ar shoithí a chumhachtaítear le gáis nádúrtha leachtaithe, mar sin ba thairbheach an ní é iad a áireamh amach anseo san ETS ar mhaithe le sláine comhshaoil agus chun dea-chleachtais a dhreasú. Dá bhrí sin, ba cheart astaíochtaí ó [...] mheatán agus ocsaídí nítriúla a áireamh i Rialachán MRV. Tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2026, ba cheart don Choimisiún tuarascáil a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle inar cheart dó scrúdú a dhéanamh ar indéantacht agus ar chost-éifeachtúlacht astaíochtaí breise gás ceaptha teasa ó mhuirompar a áireamh sa Treoir seo.

- (19b) Is mionlach de na hastaíochtaí loingseoireachta iad astaíochtaí ó shoithí atá faoi bhun olltonnáiste 5000 ach baineann siad le líon mór long. Tá sé róluath, ar chúiseanna praiticiúlachta riaracháin, na soithí sin a chur san áireamh [...] ó thús áireamh na loingseoireachta san ETS, ach dá gcuirfí san áireamh iad amach anseo, chuirfí feabhas ar éifeachtacht an ETS agus d'fhéadfadh sé go laghdófaí iompraíochtaí imghabhála le húsáid soithí atá faoi bhun thairseach olltonnáiste 5000. Dá bhrí sin, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2026, ba cheart don Choimisiún tuarascáil a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle inar cheart dó scrúdú a dhéanamh ar indéantacht agus ar chostéifeachtúlacht astaíochtaí ó longa faoi bhun olltonnáiste 5000 a áireamh sa Treoir seo.
- (20) Maidir leis an gcuideachta loingseoireachta, a shainmhínítear mar an longúinéir nó aon eagraíocht nó duine eile, amhail an bainisteoir nó an cairtfhóistóir forléasta, a ghlac an fhreagracht as oibriú na loinge ón longúinéir; agus a chomhaontaigh, ar ghlacadh na freagrachta sin, dul i gceann na ndualgas agus na bhfreagrachtaí go léir arna bhforchur leis an gCód Idirnáisiúnta um Bainistíocht Sábháilteachta, ba cheart í a bheith ar an duine nó an eagraíocht atá freagrach as EU ETS a chomhlíonadh. Tá an sainmhíniú seo bunaithe ar an sainmhíniú ar 'chuideachta' in Airteagal 3, pointe (d) de Rialachán (AE) 2015/757, agus i gcomhréir leis an gcóras bailithe sonraí domhanda arna bhunú ag IMO in 2016. [...]

(20a) Braitheann na hastaíochtaí ó long *inter alia* ar bhearta éifeachtúlachta fuinnimh an tsoithigh arna nglacadh ag úinéir na loinge agus ar an mbreosla, ar an lastas a iompraítear, ar bhealach agus ar luas na loinge a d'fhéadfadh a bheith faoi rialú eintitis eile seachas úinéir na loinge. Ag an bpointe caibidlíochta conarthaí, ní bheadh na gnéithe deireanacha ar eolas go príomha agus dá bhrí sin ní bheifí cinnte faoi na hastaíochtaí deiridh ón long a chumhdaítear le Treoir 2003/87/CE. Mar sin féin, mura gcuirfí na costais charbóin ar aghaidh chuig an eintiteas a oibríonn an long, is teoranta a bheadh na dreasachtaí bearta oibríochtúla maidir le héifeachtúlacht breosla a chur chun feidhme. I gcomhréir leis an bprionsabal gurb é údar an truaillithe a íocfaidh as, ba cheart an chuideachta loingseoireachta a bheith i dteideal, dá bhrí sin, faoin dlí náisiúnta, aisíocaíocht a éileamh ar na costais a eascraíonn as tabhairt suas liúntas ón eintiteas atá freagrach go díreach as na cinntí a dhéanann difear d'astaíochtaí CO₂ na loinge. Cé go bhféadfadh sásra aisíocaíochta den sórt sin a bheith faoi réir socrú conarthach, níor cheart é a bheith d'oibleagáid ar na Ballstáit, chun costais riaracháin a laghdú, a áirithiú gurb ann do na conarthaí sin ná iad a rialú ach, ina ionad sin, ba cheart go ndéanfaí foráil leis, sa dlí náisiúnta, do theidlíocht reachtúil don chuideachta loingseoireachta chun aisíocaíocht a fháil agus don rochtain chomhfhreagrach ar cheartas chun an teidlíocht sin a fhorfheidhmiú. Ar na cúiseanna céanna, níor cheart leis an teidlíocht sin, lena n-áirítear aon choinbhleacht a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le haisíocaíocht idir an chuideachta loingseoireachta agus an t-eintiteas a oibríonn an long, difear a dhéanamh d'oibleagáidí na cuideachta loingseoireachta i leith an údaráis riaracháin ná do na bearta forfheidhmiúcháin a d'fhéadfadh a bheith riachtanach i gcoinne cuideachta den sórt sin chun a áirithiú go gcomhlíonfar Treoir 2003/87CE ina hiomláine.

- (21) Chun an t-ualach riaracháin ar chuideachtaí loingseoireachta a laghdú, ba cheart do Bhallstát amháin a bheith freagrach as gach cuideachta loingseoireachta. Ba cheart don Choimisiún an chéad liosta de chuideachtaí loingseoireachta a rinne gníomhaíocht mhuirí a thagann faoi raon feidhme EU ETS a fhoilsiú, ina sonrúfar an t-údarás riaracháin i leith gach cuideachta loingseoireachta. Ba cheart an liosta a thabhairt cothrom le dáta gach 2 bhliain ar a laghad chun cuideachtaí loingseoireachta a athleagan ar údarás riaracháin eile, de réir mar is ábhartha. I gcás cuideachtaí loingseoireachta atá cláraithe i mBallstát, ba cheart gurbh é an Ballstát sin a bheadh ina údarás riaracháin. I gcás cuideachtaí loingseoireachta atá cláraithe i dtríú tír, ba cheart gurbh é an Ballstát lena mbaineann an líon measta is mó cuairteanna ar chalahfort le linn aistear ag an gcuideachta loingseoireachta a thagann faoi raon feidhme Threoir 2003/87/CE le 4 bliana faireacháin anuas a bheadh ina údarás riaracháin. I gcás cuideachtaí loingseoireachta atá cláraithe i dtríú tír agus nach ndearna aon aistear a thagann faoi raon feidhme Threoir 2003/87/CE le 4 bliana faireacháin anuas, ba cheart gurbh é an Ballstát ónar tháinig long de chuid na cuideachta loingseoireachta nó ónar thosaigh an long sin a chéad aistear a thagann faoi raon feidhme na Treorach sin a bheadh ina údarás riaracháin. Ba cheart don Choimisiún liosta cuideachtaí loingseoireachta a thagann faoi raon feidhme Threoir 2003/87/CE a fhoilsiú agus a thabhairt cothrom le dáta ar bhonn débhlíantúil, de réir mar is ábhartha, ina sonrúfar an t-údarás riaracháin le haghaidh gach cuideachta loingseoireachta. Chun a áirithiú go láimhseáiltear cuideachtaí loingseoireachta go cothrom, ba cheart do Bhallstáit rialacha comhoiriúnaithe maidir le riaradh cuideachtaí loingseoireachta a bhfuil siad freagrach astu a leanúint, i gcomhréir leis na rialacha mionsonraithe atá le bunú ag an gCoimisiún.
- (22) Ba cheart do Bhallstáit a áirithiú go gcomhlíonann na cuideachtaí loingseoireachta a riarann siad ceanglais Threoir 2003/87/CE. I gcás nach n-éiríonn le cuideachta loingseoireachta na ceanglais sin a chomhlíonadh agus i gcás nár éirigh le haon bhearta forfheidhmiúcháin a rinne an t-údarás riaracháin chun comhlíontacht a áirithiú, ba cheart do Bhallstáit gníomhú i ndlúthpháirtíocht. Mar bheart in am an éigin, ba cheart go bhféadfadh Ballstáit cead isteach a dhiúltú do longa faoi chúram na cuideachta loingseoireachta lena mbaineann, seachas an Ballstát a bhfuil a bhrat ar foluain ag an long, ar cheart go bhféadfadh sé an long sin a choinneáil.

- (23) Ba cheart do chuideachtaí loingseoireachta faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar a sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ó ghníomhaíochtaí muiriompair ar leibhéal cuideachta i gcomhréir leis na rialacha a leagtar síos i Rialachán (AE) 2015/757. Ba cheart na tuarascálacha ar shonraí comhiomlánaithe astaíochtaí a fhíorú i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sa Rialachán sin. Nuair atá na fíoraithe á ndéanamh ar leibhéal cuideachta, níor cheart don fhíoraitheoir an tuarascáil astaíochtaí ar leibhéal loinge agus an tuarascáil dá dtagraítear in Airteagal 11(2) den Rialachán sin a fhíorú, toisc go bhfuil na tuarascálacha sin ar leibhéal loinge deimhnithe cheana féin.
- (24) Bunaithe ar thaithí ar chúraimí cosúil leo a bhaineann le cosaint an chomhshaoil, ba cheart don Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí (EMSA) nó d'eagraíocht ábhartha eile, de réir mar is iomchuí agus i gcomhréir lena sainordú, cúnamh a thabhairt don Choimisiún agus do na húdaráis riaracháin i leith chur chun feidhme Threoir 2003/87/CE. De bharr a thaithí maidir le cur chun feidhme Rialachán (AE) 2015/757 agus a uirlisí TF, d'fhéadfadh ESMA cúnamh a thabhairt do na húdaráis riaracháin go háirithe maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí a ghintear le gníomhaíochtaí muiriompair a thagann faoi raon feidhme na Treorach seo trí mar shampla an malartú faisnéise a éascú nó trí threoirlínte agus critéir a fhorbairt. Ba cheart don Choimisiún féachaint, agus cúnamh á fháil aige ón nGníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí, le huirlisí faireacháin iomchuí agus treoir a fhorbairt chun gníomhaíochtaí fíoraithe agus forfheidhmiúcháin a bhaineann le cur i bhfeidhm na Treorach seo maidir le muiriompar a éascú agus a chomhordú. A mhéid is indéanta, ba cheart na huirlisí sin a chur ar fáil don Bhallstát agus do na fíoraitheoirí chun gur fearr a áiríteofar forfheidhmiú láidir na Treorach seo.
- (25) Le Rialachán (AE) 2017/2392 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁹ leasaíodh Airteagal 12(3) de Threoir 2003/87/CE chun cur ar chumas gach oibreora gach lamháltas a eisítear a úsáid. Ba cheart an ceanglas go mbeidh oibleagáid chun lamháltas a thabhairt suas i gceadúnais astaíochtaí gás ceaptha teasa, de bhun Airteagal 6(2), pointe (e), den Treoir sin, a ailíniú dá réir sin.

¹⁹ [Rialachán \(AE\) 2017/2392 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Nollaig 2017 lena leasaítear Treoir 2003/87/CE chun leanúint de na teorainneacha reatha raon feidhme atá ar ghníomhaíochtaí eitlíochta agus chun ullmhúchán a dhéanamh do bheart atá bunaithe ar an margadh domhanda a chur chun feidhme ó 2021 amach \(IO L 350, 29.12.2017, lch. 7\).](#)

- (26) Ní mór do laghdú 61 % i gcomparáid le 2005 teacht ar astaíochtaí na n-earnálacha atá cumhdaithe ag EU ETS chun cuspóir laghdaithe astaíochtaí an Aontais le haghaidh 2030 a bhaint amach. Ní mór cainníocht lamháltas EU ETS ar fud an Aontais a laghdú chun an comhartha fadtéarmach faoi phraghas an charbóin is gá a chruthú agus chun an leibhéal seo dícharbónaithe a thiomáint. Chuige sin, ba cheart an fachtóir laghdaithe línigh a mhéadú, agus cuimsiú astaíochtaí ó mhuiriompar á chur san áireamh freisin. Ba cheart an comhartha fadtéarmach faoi phraghas an charbóin a dhíorthú ó na hastaíochtaí ó ghníomhaíochtaí muiriompair a tuairiscíodh i gcomhréir le Rialachán (AE) 2015/757 le haghaidh 2018 agus 2019 san Aontas, arna choigeartú, ón mbliain 2021 ar aghaidh, de réir an fhachtóra laghdaithe línigh.
- (27) Ag cur san áireamh go leasaítear Treoir 2003/87/CE leis an Treoir seo i leith tréimhse chur chun feidhme atá tosaithe an 1 Eanáir 2021 cheana féin, ar son cúiseanna intuarthachta, éifeachtachta comhshaoil agus simplíochta, ba cheart do chonair laghdaithe línigh níos géire EU ETS a bheith ina líne dhíreach ó 2021 go dtí 2030, chun laghduithe astaíochtaí in EU ETS de 61 % a bhaint amach faoi 2030, mar an chéim iomchuí, idirmheánach chun aeráidneodracht ar fud gheilleagar an Aontais in 2050 a bhaint amach. Toisc nach bhféadfaidh feidhm a bheith ag an bhfachtóir laghdaithe línigh ach ón mbliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm na Treorach seo, ba cheart laghdú aonuaire ar chainníocht na lamháltas an chainníocht iomlán lamháltas a laghdú ionas go mbeidh sí i gcomhréir leis an leibhéal laghdaithe bhliantúil seo arna ndéanamh ó 2021 ar aghaidh.
- (28) Chun an uailmhian mhéadaithe aeráide a bhaint amach, beidh gá le hacmhainní poiblí substaintiúla san Aontas chomh maith le buiséid náisiúnta a thiomnú don aistriú aeráide. Chun caiteachas substaintiúil a bhaineann leis an aeráid a chomhlánú agus a dhaingniú i mbuiséad an Aontais, ba cheart gach ioncam ceantála nach bhfuil sannta do bhuiséad an Aontais, seachas ioncain a úsáidtear le haghaidh cúiteamh ar chostais indíreacha charbóin, a úsáid chun críocha a bhaineann leis an aeráid. Áirítear leis sin úsáid na tacaíochta airgeadais chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta i dteaghlaigh ar ioncam íseal nó ar mheánioncam trí chánacha saofa a laghdú.

- (28a) De bhreis air sin, chun dul i ngleic le héifeachtaí dáileacháin agus sóisialta an aistrithe i mBallstáit ar ioncam íseal, ba cheart méid breise 2.5 % den chainníocht lamháltas ar fud an Aontais ó [bliain theacht i bhfeidhm na Treorach] go dtí 2030 a úsáid chun aistriú fuinnimh na mBallstát sin arb ísle a n-olltáirgeacht intíre (OTI) per capita ná [...] 75 % de mheán an Aontais in 2016-2018 a chistiú tríd an gCiste don Nuachóiriú dá dtagraítear in Airteagal 10d de Threoir 2003/87/CE.
- (30) Is éard atá i gceist le Sásra Coigeartaithe Teorann Carbóin (CBAM), arna bhunú faoi Rialachán (AE) [.../...] ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁰, sásra malartach in ionad leithdháileadh saor in aisce chun dul i ngleic le riosca sceite carbóin. A mhéid atá earnálacha agus fo-earnálacha cumhdaithe faoin mbeart sin, níor cheart dóibh leithdháileadh saor in aisce a fháil. Is gá deireadh idirthréimhseach a chur le lamháltas saor in aisce céim ar chéim, áfach, chun ligean do tháirgeoirí, allmhaireoirí agus trádálaithe dul i dtaithí ar an gcóras nua. Ba cheart laghdú an leithdháilte saor in aisce a chur chun feidhme trí fhachtóir a chur i bhfeidhm sa leithdháileadh saor in aisce le haghaidh earnálacha CBAM, de réir mar a chéimneofar CBAM isteach. Ba cheart don chéatadán sin (an fachtóir CBAM) a bheith cothrom le 100 % le linn na hidirthréimhse idir teacht i bhfeidhm [Rialachán CBAM] agus 2025, [...] agus ba cheart é a laghdú faoi 5 bpointe céatadán in aghaidh na bliana ó 2026 go 2028, agus faoi 10 bpointe céatadán in aghaidh na bliana ó 2029 go 2032 agus faoi 15 bpointe céatadán ó 2033 chun go mbainfidh sé 0 % amach agus deireadh a chur le leithdháileadh saor in aisce faoin deichiú bliain ar an mbealach sin. Ba cheart na gníomhartha tarmlichte ábhartha maidir le leithdháileadh saor in aisce a choigeartú dá réir sin le haghaidh na n-earnálacha agus na bhfo-earnálacha atá cumhdaithe ag CBAM. Ní mór an leithdháileadh saor in aisce nach soláthraítear d'earnálacha CBAM a thuilleadh bunaithe ar an ríomh seo (éileamh CBAM) a chur ar ceant agus fabhrófar na hioncaim chuig an gCiste don Nuálaíocht, d'fhonn tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin, gabháil agus úsáid dé-ocsaíde carbóin ('CCU'), gabháil agus stóráil gheolaíoch carbóin ('CCS'), fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh, ar bhealach a rannchuidíonn leis an athrú aeráide a mhaolú. Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar thionscadail in earnálacha CBAM. Chun cloí leis an sciar den leithdháileadh saor in aisce atá ar fáil le haghaidh earnálacha nach n-áirítear le CBAM, ba cheart an méid deiridh atá le baint ón leithdháileadh saor in aisce agus atá le cur ar ceant a ríomh bunaithe ar an sciar a léirítear le héileamh CBAM i leith riachtanais maidir le leithdháileadh saor in aisce gach earnála a fhaigheann leithdháileadh saor in aisce.

²⁰ [cuir isteach tagairt IO iomlán, le do thoil]

- (31) Chun léiriú níos fearr a thabhairt ar dhul chun cinn teicneolaíochta agus chun na luachanna tagarmhairc comhfhreagracha a choigeartú ar an tréimhse ábhartha leithdháilte fad agus atá dreasachtaí laghdaithe astaíochtaí á n-áirithiú agus cúiteamh ceart á thabhairt don nuálaíocht, ba cheart uaschoigeartú na luachanna tagarmhairc a mhéadú ó 1.6 % go dtí 2.5 % in aghaidh na bliana. Don tréimhse ó 2026 go 2030, ba cheart na luachanna tagarmhairc a choigeartú laistigh de réimse 4 % go dtí 50 % dá réir sin i gcomparáid leis an luach is infheidhme sa tréimhse ó 2013 go 2020.
- (32) Tá cur chuige cuimsitheach i leith na nuálaíochta riachtanach chun cuspóirí an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip a bhaint amach. Ar leibhéal an Aontais Eorpaigh, tacaítear leis na hiarrachtaí taighde agus nuálaíochta is gá, i measc nithe eile, trí Fhís Eorpach, ina n-áirítear cistiú suntasach agus ionstraimí nua do na hearnálacha a thagann faoi ETS. Ba cheart go n-áiritheodh Ballstáit nach gcuireann na forálacha náisiúnta trasuímh bac ar nuálaíochtaí agus go bhfuil siad neodrach ó thaobh na teicneolaíochta de.
- (33) Ba cheart síneadh a chur le raon feidhme an Chiste don Nuálaíocht dá dtagraítear in Airteagal 10a(8) de Threoir 2003/87/CE chun tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus próisis ísealcharbóin a bhaineann le breoslaí a úsáidtear in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthair. Thairis sin, ba cheart don Chiste don Nuálaíocht tacú le hinfheistíochtaí chun earnáil an mhuiriompair a dhícharbónú, lena n-áirítear infheistíochtaí a dhéanamh i mbreoslaí malartacha inbhuanaithe, amhail hidrigin agus amóinia a tháirgtear ó athnuaiteáin, chomh maith le teicneolaíochtaí tiomána astaíochtaí nialasacha ar nós teicneolaíochtaí gaoithe. [...] Chun a áirithiú go bhfuil cistiú leordhóthanach ar fáil le haghaidh nuálaíochta laistigh den raon feidhme sínithe seo, ba cheart an Ciste don Nuálaíocht a fhorlíonadh le 50 milliún lamháltas, a eascraíonn go páirteach ó na lamháltais a d'fhéadfaí a chur ar ceant ar shlí eile, agus go páirteach ó na lamháltais a d'fhéadfaí a leithdháileadh ar shlí eile saor in aisce, i gcomhréir le sciar reatha an chistithe a sholáthraítear ó gach foinse don Chiste don Nuálaíocht.

(34) De bhun Airteagal 10 de Rialachán (AE) Uimh. 2019/1122 ón gCoimisiún²¹, i gcás nach n-oibríonn oibreoirí aerárthaigh eitiltí atá cumhdaithe ag EU ETS a thuilleadh, cuirtear stádas coiscthe ar a gcuntais, agus ní fhéadfar próisis a thionscnamh ó na cuntais sin a thuilleadh. D'fhonn sláine comhshaoil an chórais a chaomhnú, ba cheart lamháiltais nach n-eisítear d'oibreoirí aerárthaigh mar gheall ar a ndúnta a úsáid chun aon easnamh i dtabhairt suas ag na hoibreoirí sin a chumhdach, agus ba cheart aon lamháiltais atá fágtha a úsáid chun luas a chur faoi ghníomhú chun dul i ngleic leis an athrú aeráide trína gcur isteach sa Chiste don Nuálaíocht.

(34a) Dá ndíreofaí an cúnaimh teicniúil ón gCoimisiún ar na Ballstáit sin nár chuir isteach ach líon beag tionscadal nó nár chuir isteach aon tionscadal go dtí seo chabhródh sé sin le líon mór iarratais tionscadail ar chistiú ón gCiste don Nuálaíocht a bhaint amach ar fud na mBallstát. Leis an gcúnaimh sin, ba cheart, i measc nithe eile, tacú le gníomhaíochtaí darb aidhm feabhas a chur ar cháilíocht na dtograí le haghaidh tionscadail atá lonnaithe sna Ballstáit a luaitear, mar shampla trí fhaisnéis, ceachtanna a foghlaimíodh agus dea-chleachtas a roinnt agus darb aidhm gníomhaíochtaí na bPointí Teagmhála Náisiúnta a threisiú. Ar na bearta eile lena bhféadfaí an aidhm chéanna a bhaint amach bheadh feachtas a mhúscailt maidir le roghanna cistithe agus méadú a dhéanamh ar acmhainneacht na mBallstát sin iarratasóirí ionchasacha ar thionscadail a shainaithe agus tacú leo. Ba cheart comhpháirtíochtaí tionscadail ar fud na mBallstát agus comhoiriúnú idir iarratasóirí féideartha, go háirithe do thionscadail ar mhórsála, a chur chun cinn freisin.

(34b) Chun feabhas a chur ar ról na mBallstát i rialachas an Chiste don Nuálaíocht agus trédhearcacht a mhéadú, ba cheart don Choimisiún tuarascáil a chur faoi bhráid an Choiste um Athrú Aeráide maidir le cur chun feidhme an Chiste don Nuálaíocht, ina soláthrófar anailís ar an tionchar a mheastar a bheidh ag tionscadail a dhámhfar de réir earnála agus de réir Ballstáit. Ba cheart faisnéis a bheith sa tuarascáil sin maidir le dul chun cinn i dtreo cumhdach geografach éifeachtach cáilíochtbhunaithe ar fud an Aontais agus ba cheart anailís ar bhearta ceartaitheacha a d'fhéadfadh a bheith ann a bheith ag gabháil léi, más gá. Faoi réir chomhaontú na n-iarratasóirí, ba cheart don Choimisiún na Ballstáit a chur ar an eolas faoi na hiarratais ar chistiú ón gCiste don Nuálaíocht le haghaidh tionscadail ar a gcríoch faoi seach agus ba cheart dó faisnéis mhionsonraithe a chur ar fáil dóibh maidir leis na hiarratais sin chun gur fusa do na Ballstáit tacaíocht do thionscadail a chomhordú.

²¹ [Rialachán Tarmhligthe \(AE\) 2019/1122 ón gCoimisiún an 12 Márta 2019 lena bhforlíontar Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a mhéid a bhaineann le feidhmiú Chlárlann an Aontais \(IO L 177, 2.7.2019, lch. 3\).](#)

- (35) Is gné thábhachtach iad Conarthaí Difríochna Carbóin (CCD) chun laghduithe astaíochtaí i dtionscal a spreagadh, agus iad ag cur deis ar fáil praghas a ghealladh d'infheisteoirí teicneolaíochtaí nuálacha atá neamhdhíobhálach don aeráid a chúitíonn laghduithe astaíochtaí CO₂ atá níos airde ná na cinn sin a spreagtar leis na leibhéil phraghsanna faoi láthair in EU ETS. Ba cheart síneadh a chur leis an réimse beart a bhféadfaidh an Ciste don Nuálaíocht tacaíocht a thabhairt dó d'fhonn tacaíocht a chur ar fáil do thionscadail trí thairiscintí atá iomaíoch ó thaobh praghais de, amhail Conarthaí Difríochna Carbóin. Ba cheart an Coimisiún a chumhachtú chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh ar na rialacha beachta don chineál seo tacaíochta.
- (36) I gcás ina gcuirtear gníomhaíocht suiteála ar fionraí ar bhonn sealadach, déantar an leithdháileadh saor in aisce a choigeartú ar na leibhéil ghníomhaíochta ar a dtugtar tuairisc go héigeantach ar bhonn bliantúil. Thairis sin, féadfaidh údaráis inniúla eisiúint lamháltas astaíochtaí a chur ar fionraí i gcás suiteálacha a chuir oibríochtaí ar fionraí fad agus nach bhfuil aon fhianaise ann go dtosóidh siad oibríochtaí arís. Dá bhrí sin, níor cheart go mbeadh ar oibreoirí a léiriú don údarás inniúil a thuilleadh go dtosóidh a suiteáil ag táirgeadh arís laistigh de theorainn ama sonraithe agus réasúnta i gcás ina gcuirfear gníomhaíochtaí ar fionraí ar bhonn sealadach.
- (37) Féadfar a éileamh le ceartúcháin a chuirtear i bhfeidhm ar an leithdháileadh saor in aisce arna dheonú do shuiteálacha do-aistrithe de bhun Airteagal 11(2) de Threoir 2003/87/CE go ndeonófar lamháltas bhreise saor in aisce nó go dtabharfar barrachas lamháltas ar ais. Ba cheart na lamháltas atá curtha i leataobh le haghaidh iontrálaithe nua faoi Airteagal 10a(7) de Threoir 2003/87/CE a úsáid chun na gcríoch sin.

(38) Ba cheart raon feidhme an Chiste don Nuachóiriú a ailiniú le cuspóirí aeráide is déanaí an Aontais trína éileamh go bhfuil infheistíochtaí comhsheasmhach le cuspóirí an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip agus le Rialachán (AE) 2021/1119, agus trí dheireadh a chur leis an tacaíocht d'aon infheistíocht a bhaineann le breoslaí iontaise ach amháin i gcás na lamháltas a aistríodh go deonach chuig an gCiste don Nuachóiriú i gcomhréir le hAirteagal 10d (4). Ina theannta sin, ba cheart leanúint de thacaíocht a thabhairt do bhreoslaí iontaise le hioncam ó na leithdháiltí dá dtagraítear sa tríú fomhír d'Airteagal 10(1), faoi choinníollacha áirithe, go háirithe i gcás ina gcáilíonn an ghníomhaíocht mar ghníomhaíocht atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de faoi Rialachán (AE) 2020/852 agus maidir leis na lamháltas a chuirtear ar ceant go dtí 2029, chun an chomhsheasmhacht leis an Rialachán sin agus leis na bearta arna nglacadh dá bhun a áirithiú. Thairis sin, ba cheart an céatadán den Chiste don Nuachóiriú nach mór a dhíriú ar infheistíochtaí tosaíochta a mhéadú go dtí 80 %; ba cheart éifeachtúlacht fuinnimh a spriodhíriú mar réimse tosaíochta ar thaobh an éilimh, lena n-áirítear in earnáil na tionsclaíochta, an iompair, na bhfoirgneamh, na talmhaíochta agus na dramhaíola; agus ba cheart téamh agus fuarú ó fhoinsí inathnuaite, chomh maith le tacaíocht do theaghlaigh chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh, lena n-áirítear i gceantair thuaithe agus iargúlta, a chur san áireamh laistigh de raon feidhme na n-infheistíochtaí tosaíochta. Chun trédhearcacht a mhéadú agus chun measúnú níos fearr a dhéanamh ar thionchar an Chiste don Nuachóiriú, ba cheart don Choiste Infheistíochta tuarascáil bhliantúil a chur faoi bhráid an Choiste um Athrú Aeráide ar a dtaithe le meastóireacht a dhéanamh ar infheistíochtaí, go háirithe ó thaobh astaíochtaí a laghdú agus costais laghdaithe astaíochtaí de.

- (39) Le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2018/2066 ón gCoimisiún²² leagtar síos rialacha maidir le faireachán ar astaíochtaí ó bhithmhais atá comhsheasmhach leis na rialacha maidir le húsáid bithmhaise a leagtar síos i reachtaíocht an Aontais maidir le fuinneamh in-athnuaite. De réir mar a éireoidh an reachtaíocht níos casta maidir leis na critéir inbhuanaitheachta i gcomhair bithmhaise leis na rialacha is deireanaí arna mbunú le Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²³, ba cheart bronnadh na gcumhachtaí cur chun feidhme in Airteagal 14(1) de Threoir 2003/87/CE a leathnú go dtí glacadh na coigeartuithe is gá chun critéir inbhuanaitheachta le haghaidh bithmhaise, lena n-áirítear bithbhreoslaí, bithleachtanna agus breoslaí bithmhaise a chur i bhfeidhm in EU ETS. Ina theannta sin, ba cheart a thabhairt de chumhacht don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh chun a shonrú conas an stóráil ar astaíochtaí ó mheascáin de bhithmhais atá nialas-rátaithe agus de bhithmhais nach dtagann ó fhoinsí nialas-rátaithe a chur san áireamh.
- (40) Féadann breoslaí in-athnuaite leachta agus gásacha de thionscnamh neamh-bhitheolaíoch agus breoslaí carbóin athchúrsáilte a bheith tábhachtach chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú in earnálacha atá deacair a dhíchárbónú. I gcás ina dtáirgtear breoslaí carbóin athchúrsáilte agus breoslaí in-athnuaite leachta agus gásacha de thionscnamh neamh-bhitheolaíoch ó dhé-ocsaíd charbóin ghafa faoi ghníomhaíocht a chumhdaítear leis an Treoir seo, ba cheart na hastaíochtaí a chur san áireamh faoin ngníomhaíocht sin. Chun a áirithiú go rannchuidíonn breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamh-bhitheolaíoch agus breoslaí carbóin athchúrsáilte le laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus chun comhaireamh dúbailte na mbreoslaí a rannchuidíonn le laghduithe a sheachaint, is iomchuí an cumhachtú in Airteagal 14(1) a leathnú go sainráite chuig glacadh na ngníomhartha cur chun feidhme ag an gCoimisiún lena leagtar síos na coigeartuithe is gá ar conas scaoileadh dé-ocsaíde carbóin faoi dheireadh a chur san áireamh agus ar conas comhaireamh dúbailte a sheachaint chun a áirithiú go bhfuil dreasachtaí iomchuí i bhfeidhm, agus láimhseáil na mbreoslaí sin á gcur san áireamh freisin faoi Threoir (AE) 2018/2001.

²² Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2018/2066 ón gCoimisiún an 19 Nollaig 2018 maidir le faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa de bhun Threoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh 601/2012 (IO L 334, 31.12.2018, lch. 1).

²³ Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82).

- (41) Ós rud é go mbítear ag súil go n-iomprófaí dé-ocsaíd charbóin freisin ar bhealaí eile seachas píblínte, le longa agus le trucail mar shampla, ba cheart an cumhdach reatha in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2003/87/CE um iompar gás ceaptha teasa chun críocha stórála a leathnú chuig gach cóir iompair ar chúiseanna córa comhionainne agus gan beann ar cibé atá na córa iompair cumhdaithe ag EU ETS nó nach bhfuil. I gcás ina bhfuil na hastaíochtaí ón iompar cumhdaithe freisin le gníomhaíocht eile faoi Threoir 2003/87/CE, ba cheart na hastaíochtaí a chur san áireamh faoin ngníomhaíocht sin chun comhaireamh dúbailte a sheachaint.

(42) Mar thoradh ar eisiadh suiteálacha ina mbaintear úsáid eisiach as bithmhais ó EU ETS, tá cásanna ann ina bhfuil brabúis amhantair faighte ag suiteálacha a dhéanann sciar mór de bhithmhais a dhó trí lamháltais saor in aisce a fháil a sháraíonn go mór astaíochtaí iarbhir. Dá bhrí sin, ba cheart luach tairisí le haghaidh dóchán bithmhaise nialas-rátaithe a thabhairt isteach agus suiteálacha atá os cionn an luacha sin a eisiadh ó EU ETS. [...]. Ach tairseach a thabhairt isteach, beidh níos mó cinnteachta ann maidir leis na suiteálacha atá faoi raon feidhme ETS agus beifear in ann lamháltais saor in aisce a dháileadh níos cothroime ar earnálacha ina bhfuil níos mó riosca sceite carbóin go háirithe. Ba cheart an tairseach a shocrú ag leibhéal 95 % chun na buntáistí agus na míbhuntáistí a chothromú do shuiteálacha chun fanacht faoi raon feidhme EU ETS. Dá bhrí sin, maidir le suiteálacha a choinnigh an acmhainneacht fhisiceach chun breoslaí iontaise a dhó, níor cheart iad a dhreasú chun filleadh ar úsáid breoslaí den sórt sin. Le tairseach 95 %, áirithítear, má úsáideann suiteáil breoslaí iontaise chun críoch fanacht laistigh de raon feidhme an ETS chun tairbhe a bhaint as leithdháileadh lamháltas saor in aisce go mbeidh na costais charbóin a bhaineann le húsáid na mbreoslaí iontaise sin tábhachtach go leor le go mbeidh siad ina ndídhreasacht. Áiritheofar leis an tairseach sin freisin go bhfanfaidh suiteálacha a úsáideann méid mór breoslaí iontaise laistigh d'oibleagáidí faireacháin EU ETS, agus ar an gcaoi sin seachnófar aon teacht timpeall a d'fhéadfaí a dhéanamh ar na hoibleagáidí faireacháin, tuairiscithe agus fíoraithe atá ann cheana. Ag an am céanna, ba cheart leanúint de shuiteálacha den sórt sin a chomhthiomsaíonn sciar níos ísle de bhithmhais nialas-rátaithe a spreagadh, trí shásra solúbtha, chun dóchán breoslaí iontaise a laghdú a thuilleadh agus fanacht faoi raon feidhme ETS go dtí go mbeidh an úsáid a bhaineann siad as bithmhais inbhuanaithe chomh mór sin nach mbeidh údar lena n-áireamh faoi ETS a thuilleadh. Ina theannta sin, is léir ón taithí a fuarthas go dtí seo gur gá athmheasúnú a dhéanamh agus sainmhíniú níos beaichte a dhéanamh ar shuiteálacha nach n-úsáideann ach bithmhais, ar tairseach 100 % é go héifeachtach seachas i gcás dóchán breoslaí iontaise le linn céimeanna tosaithe agus múchta. Ceadáíonn an tairseach 95 % dóchán breoslaí iontaise le linn céimeanna tosaithe agus múchta.

- (42a) Chun úsáid teicneolaíochtaí ísealcharbóin a dhreasú, tabharfaidh na Ballstáit an rogha d'oibreoirí fanacht faoi raon feidhme EU ETS go dtí deireadh na tréimhse 5 bliana ábhartha dá dtagraítear in Airteagal 11(1) má d'athraigh an tsuiteáil a próiseas táirgthe chun a hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus mura gcomhlíonann sí a thuilleadh an tairseach 20 MW den ionchur teirmeach rátaithe iomlán.
- (42b) Leis an leithdháileadh dinimiciúil a tugadh isteach le Treoir 2018/410 agus a cuireadh i bhfeidhm le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2019/1842 ón gCoimisiún, cuireadh feabhas ar an éifeachtúlacht agus ar na dreasachtaí a cuireadh ar fáil le leithdháileadh saor in aisce, ach méadaíodh leis ar an obair riaracháin agus rinneadh dáta stairiúil eisiúint an leithdháilte saor in aisce, an 28 Feabhra, neamhoibríochtúil. Chun gur fearr a chuirfeadh leithdháileadh dinimiciúil san áireamh, is ábhartha coigeartuithe a dhéanamh ar an timthriall comhlíonta.
- (42c) Chun dreasachtaí breise a thabhairt d'infheistíochtaí a theastaíonn chun téamh ceantair a dhícharbónú agus chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann le praghsanna arda fuinnimh agus an déine ard astaíochtaí gás ceaptha teasa atá ag suiteálacha téimh ceantair sna Ballstáit ina bhfuil sciar an-ard astaíochtaí ó théamh ceantair i gcomparáid le méid an gheilleagair, ba cheart saor-leithdháileadh idirthréimhseach breise a thabhairt do shuiteálacha téimh ceantair sna Ballstáit sin agus ba cheart luach breise an tsaor-leithdháilte a infheistiú chun astaíochtaí a laghdú go suntasach roimh 2030. Chun a áirithiú go dtarlóidh na laghduithe sin, ba cheart go mbeadh an saor-leithdháileadh idirthréimhseach breise coinníollach ar infheistíochtaí agus ar laghduithe astaíochtaí a bhaintear amach sna pleananna neodrachta aeráide a tharraingeoidh oibreoirí suas dá suiteálacha.

- (43) Sa Teachtaireacht ón gCoimisiún maidir le huailmhian aeráide 2030 na hEorpa a uaschéimniú²⁴, cuireadh i dtábhacht an dúshlán ar leith a bhaineann leis na hastaíochtaí a laghdú in earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh. Dá bhrí sin, d'fhógair an Coimisiún go bhféadfaí astaíochtaí ón iompar de bhóthar agus ó fhoirgnimh a chur san áireamh i bhforbairt bhreise ar thrádáil astaíochtaí. Bhunófaí trádáil astaíochtaí don dá earnáil nua sin le trádáil astaíochtaí ar leith ach fogasach. Ar an gcaoi sin, sheachnófaí aon chur isteach ar an trádáil astaíochtaí dea-fheidhmithe in earnáil na suiteálacha do-aistrithe agus earnáil na heitlíochta. Tá beartais agus bearta comhlántacha ag gabháil leis an gcóras nua, a thugann cosaint i gcoinne tionchar mhíchuí praghsanna, rud lena múnlaítear ionchais rannpháirtithe sa mhargadh airgeadais agus arb é is aidhm dóibh comhartha faoi phraghas an charbóin a bhaint amach don gheilleagar iomlán. Léiríonn an taithí gur gá córas éifeachtach faireacháin, tuairiscithe agus fíorúcháin a bhunú chun an margadh nua a fhorbairt. I bhfianaise sineirgí agus comhleanúnachas a áirithiú le bonneagar reatha an Aontais do EU ETS a chumhdaíonn na hastaíochtaí ó shuiteálacha do-aistrithe agus ón eitlíocht, is iomchuí trádáil astaíochtaí a bhunú le haghaidh earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh trí leasú a dhéanamh ar Threoir 2003/87/CE.
- (44) D'fhonn an creat cur chun feidhme is gá a bhunú agus chun tráthchlár réasúnta a thabhairt chun sprioc 2030 a bhaint amach, ba cheart go dtosódh trádáil astaíochtaí sa dá earnáil nua in 2025. Le linn na céad bliana, ba cheart a cheangal ar na heintitis rialáilte ceadúnas astaíochtaí gás ceaptha teasa a bheith acu agus a n-astaíochtaí a thuairisciú le haghaidh na mblianta 2024 [...] go 2026. Ba cheart go mbeadh eisiúint lamháltas agus oibleagáidí comhlíontachta le haghaidh na n-eintiteas sin infheidhme amhail ó [...] 2027. Fágfaidh an seicheamhú sin go mbeifear in ann tús a chur le trádáil astaíochtaí sna hearnálacha ar bhealach ordúil agus éifeachtúil. D'fhágfadh sé freisin sé go mbeadh bearta i bhfeidhm chun a áirithiú go dtugtar isteach trádáil astaíochtaí an Aontais sa dá earnáil go cóir agus go cothrom ó thaobh na sochaí de chun tionchar an phraghais charbóin ar theaghlaigh agus úsáideoirí iompair leochaileacha a mhaolú.

²⁴ COM(2020) 562 final.

- (45) Ós rud é go bhfuil líon an-mhór astaíró beaga in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar, ní féidir an pointe rialaithe a shocrú ar leibhéal eintiteas a astaíonn go díreach gás cheaptha teasa, mar is amhlaidh i gcás na suiteálacha do-aistrithe agus na heitlíochta. Dá bhrí sin, ar chúiseanna indéantachta teicniúla agus éifeachtúlachta riaracháin, tá sé níos iomchuí an pointe rialaithe a shocrú níos réamhtheachtachaí sa slabhra soláthair. Ba cheart gurbh é an beart a spreagfadh an oibleagáid chomhlíontachta faoin trádáil astaíochtaí nua ná breoslaí a scaoileadh i gcomhair tomhaltais a úsáidtear le haghaidh dócháin in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar, lena n-áirítear le haghaidh dócháin agus gás cheaptha teasa á n-iompar de bhóthar le stóráil go geolaíoch. Chun cumhdach dúbailte a sheachaint, níor cheart scaoileadh breoslaí i gcomhair tomhaltais a úsáidtear i ngníomhaíochtaí eile faoi Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2003/87/CE a chumhdach.
- (46) Ba cheart na heintitis rialáilte sa dá earnáil nua agus an pointe rialaithe a shainiú ar aon dul leis an gcóras dleachta máil arna bhunú le Treoir (AE) 2020/262 ón gComhairle²⁵, leis na hoiriúnaithe is gá, ionas go socraítear leis an Treoir sin cheana córas láidir rialaithe i gcomhair na gcainníochtaí breosla uile a scaoiltear lena dtomhailt chun críocha dleachta máil a íoc. Níor cheart d'úsáideoirí deiridh breoslaí sna hearnálacha sin a bheith faoi réir oibleagáidí faoi Threoir 2003/87/CE.
- (47) Ba cheart do na heintitis rialáilte a thagann faoi raon feidhme na trádála astaíochtaí in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar a bheith faoi réir ceanglas maidir le cead astaíochtaí gás cheaptha teasa atá cosúil leis na ceanglais i gcomhair oibreoirí suiteálacha do-aistrithe. Is gá rialacha a bhunú i ndáil le hiarratais ar cheadanna, coinníollacha i gcomhair eisiúint, inneachar, agus athbhreithniú ceadanna, agus aon athrú a bhaineann leis an eintiteas rialáilte. Ionas go dtosóidh an córas nua go hordúil, ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go bhfuil cead bailí ag eintitis rialáilte a thagann laistigh de raon feidhme na trádála astaíochtaí nua amhail tús an chórais in 2025.

²⁵ Treoir (AE) 2020/262 ón gComhairle an 19 Nollaig 2019 lena leagtar síos na socruithe ginearálta maidir le dleacht mháil (IO L 58, 27.2.2020 lch. 4).

- (48) Ba cheart do chainníocht iomlán na lamháltas don trádáil nua astaíochtaí conair líneach a leanúint chun an sprioc maidir le laghdú astaíochtaí 2030 a bhaint amach, ag cur rannchuidiú costéifeachtach foirgneamh agus an iompair de bhóthar san áireamh mar atá laghdú 43 % ar astaíochtaí faoi 2030 i gcomparáid le 2005. Ba cheart cainníocht iomlán na lamháltas a shocrú den chéad uair in[...] 2027, chun conair a leanúint a thosóidh in 2024 ó luach theorainneacha astaíochtaí 2024 (1 109 304 000 CO₂t), arna ríomh i gcomhréir le hAirteagal 4(2) de Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁶ ar bhonn na n-astaíochtaí tagartha le haghaidh na n-earnálacha sin le haghaidh na tréimhse ó 2016 go 2018. Dá réir sin, ba cheart an fachtóir laghdaithe línigh a shocrú ag 5.15 %. Amhail 2028, ba cheart cainníocht iomlán na lamháltas a shocrú ar bhonn na meánastaíochtaí tuairiscithe le haghaidh na mblianta 2024, 2025 agus 2026, agus ba cheart í a laghdú ag an laghdú bliantúil absalóideach céanna mar atá socraithe ó 2024, a chomhfhreagraíonn d'fhachtóir laghdaithe línigh de 5.43 % i gcomparáid le luach inchomparáide 2025 don chonair atá sainithe thuas. Má tá na hastaíochtaí sin i bhfad níos airde ná an luach conaire sin agus mura n-eascraíonn an éagsúlacht sin ó dhifriochtaí mionscála idir modheolaíochtaí chun astaíochtaí a thomhas, ba cheart an fachtóir laghdaithe línigh a choigeartú chun an laghdú riachtanach ar astaíochtaí a bhaint amach in 2030.
- (49) Is é ceantáil lamháltas an bealach is simplí agus is éifeachtúla ó thaobh an gheilleagair le lamháltas astaíochtaí a leithdháileadh, agus seachnaítear leis sin freisin brabúis amhantair. Tá earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar araon faoi bhrú iomaíoch réasúnta íseal ó lasmuigh den Aontas nó níl siad faoi bhrú iomaíoch ar chor ar bith agus níl riosca sceite carbóin ag roinnt leo. Dá bhrí sin, níor cheart lamháltas le haghaidh foirgneamh agus iompar de bhóthar a leithdháileadh trí cheantáil ach i gcás nach ann d'aon leithdháileadh saor in aisce.

²⁶ Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le laghduithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go 2030 lena rannchuidítear leis an ngníomhaíocht ar son na haeráide chun na gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 (IO L 156, 19.6.2018, lch. 26).

- (50) Chun a áirithiú go gcuirfear tús réidh leis an trádáil astaíochtaí in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar agus ag cur san áireamh an gá atá ag na heintitis rialáilte le lamháltais a fhalú nó a cheannach roimh ré chun a riosca praghais agus leachtachta a mhaolú, ba cheart méid níos airde lamháltas a chur ar ceant go luath. In [...] 2027, ba cheart mar sin do na méideanna ceantála a bheith 30 % níos airde ná cainníocht iomlán na lamháltas le haghaidh [...] 2027. Ba leor an méid sin chun leachtacht a sholáthar, má théann astaíochtaí i laghad ar aon dul le riachtanais laghdaithe, agus sa chás nach dtagann laghduithe ar astaíochtaí chun cinn ach de réir a chéile. Tá na rialacha mionsonraithe don ualú tosaigh sin ar mhéid ceantála le socrú i ngníomh tarmligthe i ndáil le ceantáil, arna ghlacadh de bhun Airteagal 10(4) de Threoir 2003/87/CE.
- (51) Tá na rialacha dáileacháin maidir le sciartha ceantála thar a bheith ábhartha le haghaidh aon ioncaim ceantála a d'fhabhrófaí chuig na Ballstáit, go háirithe i bhfianaise an ghá le cumas na mBallstát a neartú le déileáil le tionchair shóisialta comhartha faoi praghas ar charbón in earnáil na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar. D'ainneoin go bhfuil saintréithe an-difriúla ag baint leis an dá earnáil, is cuí riail choiteann i gcomhair dáileacháin a shocrú atá cosúil leis an gceann a bhaineann le suiteálacha do-aistrithe. Ba cheart an phríomhchuid de na lamháltais a dháileadh i measc na mBallstát uile ar bhonn mheándháileadh na n-astaíochtaí sna hearnálacha arna gcumhdach le linn na tréimhse ó 2016 go 2018.

(52) Ba cheart cúiteamh sóisialta éifeachtach a bheith i gceist nuair atá praghas carbóin á thabhairt isteach i ndáil le hiompar de bhóthar agus foirgnimh, go háirithe i bhfianaise na leibhéil bochtaineachta fuinnimh atá ann cheana. Tuairiscítear nach raibh sé de chumas ag thart ar 34 milliún Eorpach a dtithe a choinneáil te go leor in 2018, agus dúirt 6.9 % de dhaonra an Aontais nach raibh sé d'acmhainn acu a dteach a théamh go leordhóthanach i suirbhé a rinneadh ar fud an Aontais in 2019²⁷. Chun cúiteamh sóisialta agus dáileacháin éifeachtach a bhaint amach, ba cheart [...] do na Ballstáit na hioncaim cheantála a chaitheamh ar na cuspóirí a bhaineann le haeráid agus fuinneamh atá sonraithe cheana don trádáil reatha astaíochtaí, **lena n-áirítear costais chun trádáil astaíochtaí a bhainistiú faoi Threoir 2003/87**, ach freisin le haghaidh beart arna thabhairt isteach go sonrach chun aghaidh a thabhairt ar ábhair inní ghaolmhara na n-earnálacha nua mar atá earnáil an iompair de bhóthar agus na bhfoirgneamh lena n-áirítear gníomhaíochtaí beartais gaolmhara faoi Threoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁸. Sa líon beag cásanna nach féidir comhaireamh dúbailte idir astaíochtaí sa ETS atá ann cheana agus an córas nua d'earnáil an iompair de bhóthar agus d'earnáil na bhfoirgneamh a eisiáimh, ba cheart do na Ballstáit an t-ioncam sin a úsáid chun an comhaireamh dúbailte dosheachanta a chúiteamh i gcomhréir le dlí an Aontais agus ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún dá bhrí sin chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú. Ba cheart ioncaim ceantála a úsáid freisin le dul i ngleic leis na gnéithe sóisialta den trádáil astaíochtaí le haghaidh na n-earnálacha nua agus béim faoi leith ar theaghlaigh leochaileacha, ar mhicrifhiontair agus ar úsáideoirí iompair. Chuige sin, cuirfidh Ciste Aeráide Sóisialta nua cistiú tiomnaithe ar fáil do Bhallstáit chun tacú leis na saoránaigh Eorpacha is mó atá thíos leis an mbochtaineacht fuinnimh nó soghluaisteachta nó i mbaol aici. Cuirfidh an Ciste cothroime agus dlúthpháirtíocht chun cinn idir na Ballstáit agus laistigh díobh agus baol na bochtaineachta fuinnimh agus soghluaisteachta á maolú fad is atá an t-aistriú ar siúl. Cuirfidh sé le sásraí dlúthpháirtíochta atá ann cheana agus comhlánóidh sé iad. [Comhfhreagróidh acmhainní an Chiste nua i bprionsabal do 25 % de na hioncaim ionchasacha ón trádáil astaíochtaí nua i gcaitheamh na tréimhse 2026-2032, agus cuirfear chun feidhme iad ar bhonn na bPleananna Aeráide Sóisialta ar cheart do Bhallstáit iad a chur ar aghaidh faoi Rialachán (AE) 20.../uu ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁹.] Ina theannta sin, ba cheart do gach Ballstát a gcuid ioncam ceantála a úsáid *inter alia* chun cuid de chostais a bPleananna Aeráide Sóisialta a mhaoiniú.

²⁷ Sonraí ó 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdes01]).

²⁸ Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoracha 2009/125/CE agus 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2004/8/CE agus 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1–56).

²⁹ [Cuir tagairt isteach don Rialachán lena mbunaítear an Ciste Aeráide Sóisialta].

- (53) Ba cheart don tuairisciú ar úsáid ioncam ceantála a bheith ailínithe leis an tuairisciú reatha arna bhunú le Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁰.
- (54) Tá an nuálaíocht agus forbairt teicneolaíochtaí nua ísealcharbóin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar ríthábhachtach chun a áirithiú go ndéanfaidh na hearnálacha sin rannchuidiú costéifeachtach leis na laghduithe ar astaíochtaí a bhfuiltear ag súil leo. Dá bharr sin, ba cheart 150 milliún lamháltas ó thrádáil astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar a chur ar fáil don Chiste Nuálaíochta chun an laghdú costéifeachtach ar astaíochtaí a spreagadh.
- (55) Ba cheart d'eintitis rialáilte atá cumhdaithe leis an trádáil astaíochtaí le haghaidh foirgneamh agus iompar de bhóthar lamháltais i gcomhair a gcuid astaíochtaí fíoraithe a thabhairt suas a chomhfhreagraíonn do mhéideanna na mbreoslaí atá scaoilte acu lena dtomhailt. Ba cheart dóibh lamháltais a thabhairt suas den chéad uair le haghaidh a gcuid astaíochtaí fíoraithe in [...] 2027. D'fhonn an t-ualach riaracháin a íoslaghdú, ba cheart roinnt rialacha is infheidhme maidir leis an gcóras reatha um thrádáil astaíochtaí le haghaidh suiteálacha do-aistrithe agus eitlíochta, a chur i bhfeidhm maidir le trádáil astaíochtaí le haghaidh foirgneamh agus iompar de bhóthar, leis na hoiriúnuithe is gá. Áirítear leis sin, go háirithe, rialacha maidir le haistriú, tabhairt suas agus cur ar ceal lamháltas, chomh maith leis na rialacha maidir le bailíocht lamháltas, pionóis, údaráis inniúla agus oibleagáidí tuairiscithe na mBallstát.

³⁰ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 2009/119/CE agus (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lgh. 1–77).

(55a) Tá cánacha náisiúnta carbóin ag roinnt Ballstát cheana a bhfuil feidhm leo ar an earnáil iompair de bhóthar agus ar earnáil na bhfoirgneamh. Dá bhrí sin, ba cheart maolú sealadach a thabhairt isteach go dtí deireadh 2030. Chun cuspóirí Threoir 2003/87/CE agus comhleanúnachas an chórais nua trádála astaíochtaí a áirithiú, níor cheart an rogha an maolú sin a chur i bhfeidhm a bheith ar fáil ach amháin i gcás ina bhfuil an ráta cánach náisiúnta níos airde ná an meánphraghas ceantála don bhliain ábhartha agus níor cheart feidhm a bheith aici ach amháin maidir leis an oibleagáid chun tabhairt suas atá ar na heintiteas rialáilte a bhfuil cáin den sórt sin á híoc acu. Chun cobhsaíocht agus trédhearcacht an chórais a áirithiú, ba cheart fógra a thabhairt don Choimisiún faoin gcáin náisiúnta, lena n-áirítear na rátaí cánach ábhartha, ag deireadh thréimhse trasúimh na Treorach seo. Níor cheart don mhaolú difear a dhéanamh don ioncam atá sannta go seachtrach don Chiste Aeráide Sóisialta nó, má bhunaítear é i gcomhréir le hAirteagal 311(3) CFAE, d'acmhainn dhílis atá bunaithe ar an ioncam ceantála ó CTA in earnáil an iompair de bhóthar agus in earnáil na bhfoirgneamh.

(56) Chun go mbeadh trádáil astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar éifeachtach, ba cheart go bhféadfaí faireachán a dhéanamh ar astaíochtaí a bhfuil deimhneacht ard agus costas réasúnta ag baint leo. Ba cheart astaíochtaí a chur i leith eintiteas rialáilte ar bhonn cainníochtaí breosla arna scaoileadh lena dtomhailt agus iad comhcheangailte le fachtóir astaíochta. Ba cheart go bhféadfadh eintitis rialáilte na hearnálacha ina scaoiltear na breoslaí lena dtomhailt, chomh maith le húsáideoirí deiridh na mbreoslaí, a shainnithint go cruinn agus idirdhealú a dhéanamh eatarthu, chun éifeachtaí neamh-inmhianaithe, amhail ualach dúbailte, a sheachaint. Ionas go mbeadh neart sonraí ar fáil chun líon iomlán na lamháltas le haghaidh na tréimhse ó 2028 go 2030 a shocrú, ba cheart do na heintitis rialáilte a shealbhaíonn cead ag tús an chórais in 2025 a gcuid astaíochtaí stairiúla gaolmhara le haghaidh 2024 a thuairisciú.

(57) Is iomchuí bearta a thabhairt isteach chun déileáil le riosca féideartha de mhéaduithe iomarcacha ar phraghsanna, a d'fhéadfadh, má tá siad fíor-ard ag tús na trádála astaíochtaí le haghaidh foirgneamh agus iompar de bhóthar, an bonn a bhaint de réidhe teaghlach agus daoine aonair le hinfheistiú ina gcuid astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú. Ba cheart go gcomhlánódh na bearta sin na cosaintí arna gcur ar fáil le Cúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2015/1814 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³¹ atá feidhmiúil ó 2019 i leith. Cé gurb é an margadh fós a shocróidh an praghas carbóin, spreagfar bearta cosanta le huathoibreánachas bunaithe ar rialacha, trína scaoilfear lamháltais ó Chúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh díreach má chomhlíontar coinníollacha spreagtha coincreíteacha atá bunaithe ar an méadú ar an meánphraghas lamháltais. Ba cheart don mheicníocht bhreise sin a bheith thar a bheith frithghníomhach freisin chun aghaidh a thabhairt ar luaineacht iomarcach de thoradh fachtóirí eile seachas athrú ar phrionsabail bhunúsacha an mhargaidh. Ba cheart na bearta a chur in oiriúint do na leibhéil dhifriúla de mhéadú iomarcach ar phraghsanna, a mbeidh céimeanna difriúla den idirghabháil mar thoradh orthu. Ba cheart don Choimisiún faireachán grinn a dhéanamh ar na coinníollacha spreagtha agus ba cheart don Choimisiún na bearta a ghlacadh ar bhonn práinne nuair a chomhlíontar na coinníollacha. Tá sé sin gan dochar d'aon bhearta tionlacain a d'fhéadfadh Ballstáit a dhéanamh chun aghaidh a thabhairt ar dhrochthionchair shóisialta.

³¹ Cinneadh (AE) 2015/1814 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 6 Deireadh Fómhar 2015 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú le haghaidh scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa agus lena leasaítear Treoir 2003/87/CE (IO L 264, 9.10.2015, lch. 1).

- (58) Ba cheart don Choimisiún faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na trádála astaíochtaí in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar, lena n-áirítear céim an chóineasaithe praghsanna leis an gCóras Trádála Astaíochtaí reatha, agus, más gá, ba cheart athbhreithniú a mholadh do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle chun éifeachtacht, riar agus cur i bhfeidhm praiticiúil na trádála astaíochtaí a fheabhsú le haghaidh na n-earnálacha sin ar bhonn eolais shealbhaithe chomh maith le cóineasú méadaithe praghsanna. Ba cheart ceangal a bheith ar an gCoimisiún an chéad tuarascáil faoi na hábhair sin a chur faoi bhráid faoin 1 Eanáir 2028.
- (59) Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir le hAirteagail 3gd(3), 12(3b) agus 14(1) de Threoir 2003/87/CE a chur chun feidhme, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún. Chun sineirgí leis an gcreat reatha rialála a áirithiú, ba cheart deonú na gcumhachtaí cur chun feidhme in Airteagail 14 agus 15 den Treoir sin a leathnú chun earnálacha an iompair de bhóthar agus foirgneamh a chuimsiú. Ba cheart na cumhachtaí cur chun feidhme sin a fheidhmiú i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³².

³² Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 lena leagtar síos na rialacha agus na prionsabail ghinearálta a bhaineann leis na sásraí maidir le rialú ag na Ballstáit ar fheidhmiú cumhachtaí cur chun feidhme ag an gCoimisiún (IO L 55, 28.2.2011, lch. 13).

- (60) D'fhonn gníomhartha neamhrechtacha a bhfuil feidhm ghinearálta leo a ghlacadh chun eilimintí neamhriachtanacha áirithe i ngníomh reachtach a fhorlíonadh nó a leasú ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a tharmligean chuig an gCoimisiún i dtaca le hAirteagail 10(4) agus 10a(8) den Treoir sin. Ina theannta sin, chun sineirgí leis an gcreat reatha rialála a áirithiú, ba cheart an tarmligean in Airteagail 10(4) agus 10a(8) de Threoir 2003/87/CE a leathnú chun earnálacha an iompair de bhóthar agus foirgneamh a chuimsiú. Tá sé tábhachtach, go háirithe, go rachadh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin iomchuí le linn a chuid oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear ar leibhéal na saineolaithe, agus go ndéanfaí na comhairliúcháin sin i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos sa Chomhaontú Idirinstitiúideach maidir le Reachtóireacht Níos Fearr an 13 Aibreán 2016. Go sonrach, chun rannpháirtíocht chomhionann in ullmhú na ngníomhartha tarmligthe a áirithiú, faigheann Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle na doiciméid uile ag an am céanna leis na saineolaithe sna Ballstáit, agus bíonn rochtain chórasach ag a gcuid saineolaithe ar chruinnithe ghrúpaí saineolaithe an Choimisiúin a bhíonn ag déileáil le hullmhú na ngníomhartha tarmligthe. I gcomhréir le Dearbhú Comhphárteach Polaitiúil an 28 Meán Fómhair 2011 ó na Ballstáit agus ón gCoimisiún maidir le doiciméid mhíniúcháin³³, ghlac na Ballstáit mar chúram orthu féin, i gcásanna a bhfuil údar cuí leo, doiciméad amháin nó níos mó a chur leis an bhfógra maidir lena mbearta trasuite, ar doiciméid iad lena mínítear an gaol idir codanna de threoir agus páirteanna comhfhreagracha na n-ionstraimí náisiúnta trasuite. I ndáil leis an Treoir seo measann an reachtóir go bhfuil údar cuí le doiciméid den sórt sin a tharchur
- (61) Tá sé ríthábhachtach go mbeidh EU ETS dea-fheidhmiúil athchóirithe ann, ina mbeidh ionstraim lena ndéanfar an margadh a chobhsú, chun go mbainfidh an tAontas an sprioc a comhaontaíodh do 2030 amach agus chun go gcomhlíonfaidh sé na gealltanais faoi Chomhaontú Pháras. Féachtar le Cúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh aghaidh a thabhairt ar an éagothroime atá ann faoi láthair idir soláthar agus éileamh lamháltas sa mhargadh. Foráiltear le hAirteagal 3 de Chinneadh (AE) 2015/1814 le hathbhreithniú a dhéanamh ar an gcúlchiste 3 bliana tar éis dó teacht i bhfeidhm, agus aird faoi leith tugtha ar an bhfigiúr céatadáin chun líon na lamháltas atá le cur i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh a shocrú, chomh maith leis an tairseach le haghaidh líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht (TNAC) agus líon na lamháltas atá le scaoileadh ón gcúlchiste.

³³ IO C 369, 17.12.2011, lch. 14.

- (62) I bhfianaise an ghá atá le comhartha infheistíochta níos láidre a léiriú maidir le hastaíochtaí a laghdú ar bhealach costéifeachtach agus d'fhonn EU ETS a neartú, ba cheart Cinneadh (AE) 2015/1814 a leasú chun go méadófar an ráta céatadáin lena gcinntear líon na lamháltas atá le cur i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh gach bliain. Ina theannta sin, le haghaidh leibhéal níos ísle de TNAC, ba cheart go mbeadh an iontógáil comhionann leis an difríocht idir TNAC agus an tairseach lena gcinntear an iontógáil lamháltas. Sheachnófaí leis sin, an éiginnteacht shuntasach maidir leis na méideanna ceantála a leanann nuair atá an TNAC gar don tairseach, agus ag an am céanna d'áirítheodh sé go mbainfeadh an barrachas amach an bandaleithead méide ar laistigh de a mheastar go bhfuil an margadh carbóin ag feidhmiú ar bhealach cothrom.
- (63) Ina theannta sin, chun a áirithiú go mbeidh an leibhéal lamháltas atá fós i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh tar éis an neamhbhailíochtaithe intuatha, níor cheart go mbeadh neamhbhailíochtú lamháltas sa chúlchiste ag brath a thuilleadh ar mhéideanna ceantála na bliana roimhe. Dá bhrí sin, ba cheart an líon lamháltas sa chúlchiste a fheistiú ar leibhéal 400 milliún lamháltas, a chomhfhreagraíonn don íostairseach le haghaidh luach an TNAC.
- (64) Tá sé léirithe freisin leis an anailís ar an measúnú tionchair a ghabhann leis an Togra le haghaidh na Treorach seo gur cheart an glanéileamh ón eitlíocht a chur san áireamh i líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht. Ina theannta sin, ós rud é gur féidir lamháltais eitlíochta a úsáid ar an mbealach céanna le lamháltais ghinearálta, dá gcuirfí eitlíocht san áireamh sa chúlchiste bheadh sé níos cruinne, agus dá bharr sin bheadh sé ina uirlis níos fearr chun cobhsaíocht an mhargaidh a áirithiú. Ba cheart astaíochtaí eitlíochta agus lamháltais a eisítear i leith eitlíochta amhail an bhliain tar éis don Treoir seo teacht i bhfeidhm, a chur san áireamh agus líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht á ríomh.
- (65) D'fhonn ríomh an líon iomlán lamháltas atá i gcúrsaíocht (TNAC) a shoiléiriú ba cheart a shonrú le Cinneadh (AE) 2015/1814 nár cheart ach lamháltais a eisítear agus nach gcuirtear i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh a chur san áireamh i soláthar na lamháltas. Ina theannta sin, níor cheart a thuilleadh go ndéanfadh an fhoirmle líon na lamháltas atá i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh a bhaint den soláthar lamháltas. Ní bheadh aon tionchar ábhartha ag an athrú sin ar thoradh ríomh an TNAC, lena n-áirítear ar ríomh an TNAC nó ar ríomhanna an TNAC nó ar an gcúlchiste san am atá thart.

- (66) Chun riosca na héagthroime idir soláthar agus éileamh a mhaolú i ndáil le tosú na trádála astaíochtaí i gcomhair earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar, agus chun é a dhéanamh níos frithsheasmhaí i gcoinne suaití margaidh, ba cheart meicníocht riail-bhunaithe Chúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh a chur i bhfeidhm ar na hearnálacha nua. Chun go mbeadh an cúlchiste ag feidhmiú ó thús an chórais, ba cheart é a bhunú le maoiniú tosaigh de 600 milliún lamháltas um thrádáil astaíochtaí in earnálacha an iompair ar bhóthar agus foirgneamh. Ba cheart go mbeadh na híostairseacha agus na huastairseacha tosaigh, a spreagann scaoileadh nó iontógáil lamháltas ón gcúlchiste, faoi réir clásail athbhreithnithe ghinearálta. Ba cheart cloí le rialacha an chúlchiste le haghaidh earnálacha eile i gcás gnéithe eile mar líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht nó méid na lamháltas arna scaoileadh nó arna gcur sa chúlchiste.
- (67) Is gá Rialachán (AE) 2015/757 a leasú chun cuimsiú na hearnála muiroiompair in EU ETS a chur san áireamh. Ba cheart Rialachán (AE) 2015/757 a leasú chun é a chur de dhualgas ar chuideachtaí sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí a thuairisciú ar leibhéal cuideachta agus a gcuid pleananna fíoraithe um faireachán agus a gcuid sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta a chur faoi bhráid an údaráis riaracháin fhreagraigh lena bhfaomhadh. Chun an comhleanúnachas a áirithiú sa riarachán agus san fhorfheidhmiú, ba cheart gurb ionann an t-eintiteas atá freagrach as comhlíonadh an Rialacháin seo agus an t-eintiteas atá freagrach as Treoir 2003/87/CE a chomhlíonadh. Ina theannta sin, ba cheart a thabhairt de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh leis na modhanna faireacháin ar astaíochtaí [...] a leasú i dteannta leis na rialacha maidir le faireachán, chomh maith le haon fhaisnéis eile is ábhartha atá leagtha amach i Rialachán (AE) 2015/757, d'fhonn feidhmiú éifeachtach EU ETS ar leibhéal riaracháin a áirithiú agus chun forlíonadh a dhéanamh ar Rialachán (AE) 2015/757 leis na rialacha um fhaomhadh pleananna faireacháin agus na hathruithe orthu ag údaráis riaracháin, leis na rialacha maidir le faireachán, tuairisciú ar na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí agus maidir lena gcur isteach ar leibhéal cuideachta agus leis na rialacha maidir le fíorú ar na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta agus maidir le tuarascáil fhíoraithe a eisiúint i ndáil leis na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta. D'fhéadfaí na sonraí a ndéantar faireachán, tuairisciú agus fíorú orthu faoi Rialachán (AE) 2015/757 a úsáid chun críche comhlíontacht le dlí eile de chuid an Aontais lena gceanglaítear faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar an bhfaisnéis chéanna loinge.

(67a) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí na Treorach seo maidir le laghdúithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a chur chun cinn ar bhealach costéifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh an gheilleagair de ar bhealach atá i gcomhréir leis an nglansprioc uile-gheilleagair do 2030 trí bhíthin sásra leathnaithe agus leasaithe margadhbhunaithe ar fud an Aontais agus gur fearr, de bharr a fairsinge agus a éifeachtaí, is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Treoir seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú³⁴,

(68) Ba cheart, dá bhrí sin, Treoir 2003/87/CE, Cinneadh (AE) 2015/1814 agus Rialachán (AE) 2015/757 a leasú dá réir,

TAR ÉIS AN TREOIR SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasuithe ar Threoir 2003/87/CE

Leasaítear Treoir 2003/87/CE mar a leanas:

(1) In Airteagal 2, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhíreanna 1 agus 2:

'1. Beidh Feidhm ag an Treoir seo maidir leis na gníomhaíochtaí atá liostaithe in Iarscríbhinn I agus III, agus maidir leis na gáis cheaptha teasa atá liostaithe in Iarscríbhinn II. I gcás, maidir le suiteáil atá cuimsithe i raon feidhme EU ETS de thoradh aonaid dócháin a oibriú lena ngabhann ionchur teirmeach rátáilte iomlán a sháraíonn 20 MW, go n-athraíonn sí a cuid próiseas táirgthe chun a hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus nach sroicheann sí an tairseach sin a thuilleadh, tabharfaidh an Ballstát rogha don oibreoir [...]fanacht faoi raon feidhme EU ETS go dtí deireadh na tréimhse 5 bliana is ábhartha dá dtagraítear in Airteagal 11(1), an dara fómhír, tar éis athrú a dhéanamh ar a próiseas táirgthe. Tabharfaidh an Ballstát lena mbaineann fógra don Choimisiún faoi athruithe i gcomparáid leis an liosta a chuirfear faoi bhráid an Choimisiúin de bhun Airteagal 11(1).

³⁴ Aithris chaighdeánach maidir le coimhdeacht agus comhréireacht.

2. Beidh feidhm ag an Treoir seo gan dochar d'aon cheanglais de bhun Threoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(*).

(*) Treoir 2010/75/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 maidir le hastaíochtaí tionsclaíocha (cosc agus rialú comhtháite ar thruailliú) IO L 334, 17.12.2010, lch. 17.';

(2) Leasaítear Airteagal 3 mar a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (b):

'(b) ciallaíonn 'astaíochtaí' gáis cheaptha teasa a bheith á scaoileadh san atmaisféar ó fhoinsí i suiteáil nó á scaoileadh ó aerárthach ag gabháil do ghníomhaíocht eitlíochta a liostaítear in Iarscríbhinn I nó ó longa atá ag gabháil do ghníomhaíocht mhuiriompair a liostaítear in Iarscríbhinn I de na gáis a shonraítear i leith na gníomhaíochta sin, nó ciallaíonn sé gáis cheaptha teasa a chomhfhreagraíonn don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III a bheith á scaoileadh;';

(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (d):

'(d) ciallaíonn 'cead astaíochtaí gás ceaptha teasa' an cead a eisítear i gcomhréir le hAirteagail 5 agus 6 agus Airteagal 30b;';

(c) scriostar pointe (u);

(d) cuirtear isteach pointí (v) go (z) mar a leanas:

'(v) ciallaíonn 'cuideachta loingseoireachta' an longúinéir nó aon eagraíocht nó duine eile, amhail an bainisteoir nó an cairtghostóir forléasta, a ghlac an fhreagracht as oibriú na loinge ón longúinéir; agus a chomhaontaigh, ar ghlacadh na freagrachta sin, dul i gceann na ndualgas agus na bhfreagrachtaí go léir arna bhforchur leis an gCód Idirnáisiúnta um Bainistíocht Sábháilteachta, a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 336/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(*)';

(*) Rialachán (CE) Uimh. 336/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Feabhra 2006 maidir le cur chun feidhme an Chóid Idirnáisiúnta um Bainistíocht Sábháilteachta sa Chomhphobal agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 3051/95 (IO L 64, 4.3.2006, lch. 1).

(w) ciallaíonn 'údarás riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta' an t-údarás atá freagrach as Córas Trádála Astaíochtaí an Aontais a riar i leith cuideachta loingseoireachta i gcomhréir le hAirteagal 3gd;'

(wa) ciallaíonn 'calafort cuarda' an calafort ina stopann long chun lasta a luchtú nó a dhíluchtú, nó paisinéirí a bhordáil nó a dhíbhordáil, ós rud é go n-eisiatar stopanna sí chun críocha athbhreoslú, soláthairtí a fháil, an criú a shaoradh, chun dul isteach i nduga tirim nó deisiúcháin a dhéanamh ar an long agus/nó ar threalamh na loinge, stopanna sí i gcalafort toisc go bhfuil gá ag an long le cúnaimh nó le hanbhuaín, aistrithe ó long go long lasmuigh de chalafoirt, stopanna chun foscadh a fháil ó dhrochaimsir nó a mheastar a bheith riachtanach i ngeall ar ghníomhaíochtaí cuardaigh agus tarrthála chun na críche sin amháin, agus stopanna longa coimeádán i gcalafort thrasloingsithe coimeádán comharsanach a liostaítear sa ghníomh cur chun feidhme arna ghlacadh de bhun Airteagal 3g(1);

(wb) ciallaíonn 'long chúrsála' long paisinéirí nach bhfuil deic lastais uirthi, agus atá deartha go heisiach chun paisinéirí a iompar ar bhonn tráchtála i gcóiríocht thar oíche le linn turas farraige;

(x) chun críocha Chaibidil IVa, ciallóidh 'eintiteas rialáilte' aon duine nádúrtha nó duine dlítheanach, seachas tomhaltóir deiridh na mbreoslaí, a bhíonn ag gabháil den ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III agus a thagann faoi réim ceann amháin de na catagóirí seo a leanas:

(i) i gcás ina dtéann an breosla trí thrádstóras cánach mar a shainmhínítear in Airteagal 3(11) de Threoir (AE) 2020/262(*) ón gComhairle, an coimeádaí údaraithe trádstórais mar a shainmhínítear in Airteagal 3(1) den Treoir sin, atá faoi dhliteanas an dleacht mháil a íoc atá innhuirearaithe de bhun Airteagal 7 den Treoir sin;

- (ii) mura bhfuil pointe (i) infheidhme, aon duine eile atá faoi dhliteanas an dleacht mháil a íoc atá inmhuirearaithe de bhun Airteagal 7 de Threoir (AE) 2020/262 i leith na mbreoslaí a chumhdaítear sa Chaibidil seo;
- (iii) mura bhfuil pointí (i) agus (ii) infheidhme, aon duine eile arna chlárú ag údaráis inniúla ábhartha an Bhallstáit chun críche a bheith faoi dliteanas an dleacht mháil a íoc, lena n-áirítear aon duine atá díolmhaithe ón dleacht mháil a íoc, dá dtagraítear in Airteagal 21(5), an ceathrú fómhír, de Threoir 2003/96/CE(**) ón gComhairle;
- (iv) mura bhfuil pointí (i), (ii) agus (iii) infheidhme, nó i gcás ina mbeidh roinnt daoine i gcomhpháirt agus go leithleach faoi dhliteanas an dleacht mháil chéanna a íoc, aon duine eile a ainmníonn Ballstát.

(*) Treoir (AE) 2020/262 ón gComhairle an 19 Nollaig 2019 lena leagtar síos na socruithe ginearálta maidir le dleacht mháil (IO L 58, 27.2.2020 lch. 4.).

(**) Treoir 2003/96/CE ón gComhairle an 27 Deireadh Fómhair 2003 lena ndéantar athstruchtúru ar an gcreat Comhphobail le haghaidh cáin a ghearradh ar tháirgí fuinnimh agus ar leictreachas (IO L 283, 31.10.2003, lch. 51).

(y) chun críocha Chaibidil IVa, ciallóidh 'breosla' aon bhreosla a liostaítear i dTábla A agus Tábla C d'Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2003/96/CE, chomh maith le haon táirge eile arna thairiscint le díol mar bhreosla nó mar bhreosla téimh mar a shonraítear in Airteagal 2(3) den Treoir sin;

(z) chun críocha Chaibidil IVa, beidh an bhrí chéanna a shainmhínítear in Airteagal 6(3) de Threoir (AE) 2020/262 le 'imréiteach chun úsáide sa stát'.';

- (3) cuirtear an méid seo a leanas in ionad theideal Chaibidil II:

'EITLÍOCHT AGUS IOMPAR MUIRÍ'

- (4) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 3a:

'Airteagal 3a

Raon feidhme

Beidh feidhm ag Airteagail 3b go 3f maidir le leithdháileadh agus eisiúint lamháltas i leith na ngníomhaíochtaí eitlíochta a liostaítear in Iarscríbhinn I. Beidh feidhm ag Airteagail 3g go 3ge i ndáil leis na gníomhaíochtaí muiriompair a liostaítear in Iarscríbhinn I.'

- (5) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 3f agus Airteagal 3g:

'Airteagal 3f

Pleananna faireacháin agus tuairiscithe

Áiritheoidh an Ballstát riaracháin go gcuirfidh gach oibreoir aerárthaigh plean faireacháin ina leagtar amach bearta chun faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar astaíochtaí agus sonraí tona-ciliméadair faoi bhráid an údaráis inniúil sa Bhallstát sin chun críche iarratas faoi Airteagal 3e agus go bhformheasfaidh an t-údarás inniúil na pleananna sin i gcomhréir leis na hionstraimí dá dtagraítear in Airteagal 14.

Airteagal 3g

Raon feidhme an chur i bhfeidhm maidir le gníomhaíochtaí muiriompair

1. Beidh feidhm ag leithdháileadh na lamháltas agus cur i bhfeidhm na gceanglas tabhairt suas i leith gníomhaíochtaí muiriompair i leith caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirraistir a imíonn ó chalafort cuarda faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort cuarda lasmuigh de dhlínse Ballstáit, caoga faoin gcéad (50 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirraistir a imíonn ó chalafort cuarda lasmuigh de dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort cuarda faoi dhlínse Ballstáit, céad faoin gcéad (100 %) de na hastaíochtaí ó longa a thugann faoi mhuirraistir a imíonn ó chalafort cuarda faoi dhlínse Ballstáit agus a thagann isteach i gcalafort cuarda faoi dhlínse Ballstáit agus céad faoin gcéad (100 %) de na hastaíochtaí ó longa i mbeart i gcalafort cuarda faoin dhlínse Ballstáit.

Déanfaidh an Coimisiún, faoin 31 Nollaig 2023, trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme, liosta de na calafoirt thrasloingsithe coimeádán chomharsanacha a bhunú agus an liosta sin a thabhairt cothrom le dáta roimh an 31 Nollaig gach dhá bhliain ina dhiaidh sin.

Liostófar leis na gníomhartha cur chun feidhme sin calafoirt thrasloingsithe coimeádán chomharsanacha atá suite lasmuigh den Aontas ach atá faoi bhun 300 mhuirmhíle ó chríoch an Aontais, i gcás inar mó ná 65 % de thrácht coimeádán iomlán an chalafoirt sin sciar trasloingsithe na gcoimeádán, arna thomhas in aonad coibhéiseach fiche troigh, le linn na tréimhse dhá mhí dhéag is déanaí a bhfuil sonraí ábhartha ar fáil ina leith. Chun críoch na míre seo, measfar gur trasloingsíodh coimeádáin nuair a dhíluchtófar iad ó long go calafort chun iad a luchtú ar long eile agus chun na críche sin amháin. Ní áireofar ar an liosta calafoirt atá lonnaithe i dtríú tír agus a chuireann bearta atá coibhéiseach leis an Treoir seo i bhfeidhm go héifeachtach.

Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 22a(2).

2. Beidh feidhm ag Airteagail 9, 9a agus 10 maidir le gníomhaíochtaí muiriompair ar an gcaoi chéanna agus atá feidhm acu maidir le gníomhaíochtaí eile a chumhdaítear le EU ETS ach amháin leis an eisceacht seo a leanas maidir le cur i bhfeidhm Airteagal 10.

Go dtí an 31 Nollaig 2030, sannfar sciar lamháltas do Bhallstáit inarb ionann an cóimheas idir líon na gcuideachtaí loingseoireachta a bhí le bheith faoina gcúram de réir Airteagal 3gd agus an daonra in 2020, bunaithe ar shonraí atá ar fáil don tréimhse 2018-2020, agus os cionn 15 chuideachta loingseoireachta in aghaidh an mhilliúin áitritheoir. Beidh cainníocht na lamháltas ag freagairt do 2.5 % de na lamháltais ón gceantáil bhreise i ngeall ar an méadú ar an uasteorainn le haghaidh iompar muirí dá dtagraítear in Airteagal 9, an tríú fómhír sa bhliain ábhartha. Do na blianta 2024 go 2027, déanfar cainníocht na lamháltas a iolrú freisin faoi na céatadáin is infheidhme maidir leis an mbliain ábhartha de bhun Airteagal 3ga, pointí (a) go (d). Ba cheart an t-ioncam ó cheantáil sciar na lamháltas sin a úsáid chun na gcríoch dá dtagraítear in Airteagal 10(3), pointe (g), maidir leis an earnáil mhuirí, agus pointe (i). Dáilfear 50 % de chainníocht na lamháltas i measc na mBallstát ábhartha bunaithe ar sciar na gcuideachtaí loingseoireachta faoina gcúram agus dáilfear an fuilleach orthu ina scaireanna combhionanna.

- (6) cuirtear Airteagail 3ga go 3ge mar seo a leanas leis:

'Airteagal 3ga

Céimniú isteach na gceanglas maidir le muiriompar

Beidh cuideachtaí loingseoireachta faoi dhliteanas lamháltais a thabhairt suas de réir an sceidil seo a leanas:

- (a) 20 % de na hastaíochtaí fíoraithe a tuairiscíodh don [...] [an chéad bhliain iomlán tar éis spriocdháta thrasuí na Treorach leasaithe seo];

- (b) 45 % de na hastaíochtaí fíoraithe a tuairiscíodh don [...] [an dara bliain iomlán tar éis spriocdháta thrasúí na Treorach leasaithí seo];
- (c) 70 % de na hastaíochtaí fíoraithe a tuairiscíodh don [...] [an tríú bliain iomlán tar éis spriocdháta thrasúí na Treorach leasaithí seo];
- (d) 100 % de na hastaíochtaí fíoraithe a tuairiscíodh don [cheathrú bliain iomlán tar éis spriocdháta thrasúí na Treorach leasaithí seo] agus gach bliain ina dhiaidh sin.

A mhéid a thugtar suas níos lú lamháltas i gcomparáid leis na hastaíochtaí fíoraithe ón muiriompar le haghaidh [...] [na chéad trí bliana tar éis spriocdháta thrasúí na Treorach leasaithí seo], nuair a bheidh an difríocht idir na hastaíochtaí fíoraithe agus na lamháltais arna dtabhairt suas bunaithe i leith gach bliana, cuirfear cainníocht chomhfhreagrach lamháltas ar ceal seachas ar ceant de bhun Airteagal 10.

Airteagal 3gaa

Forálacha maidir le costais ETS a aistriú ón gcuideachta loingseoireachta go heintiteas eile

Déanfaidh na Ballstáit an beart is gá chun a áirithiú go mbeidh an chuideachta loingseoireachta i dteideal aisíocaíocht a fháil ón eintiteas sin as na costais a eascraíonn as lamháltais a thabhairt suas, nuair a ghlacann [...] eintiteas eile seachas an chuideachta loingseoireachta an fhreagracht deiridh as breosla a cheannach agus/nó as oibriú na loinge. Ciallaíonn oibriú na loinge chun críocha an Airteagail an lastas atá á iompar, [...], an bealach agus luas na loinge. [...] Is í an chuideachta loingseoireachta an t-eintiteas atá freagrach i gcónaí as liúntais a thabhairt suas mar a cheanglaítear faoi Airteagal 3ga agus Airteagal 12 den Treoir seo agus as comhlíonadh foriomlán fhorálacha an dlí náisiúnta lena dtrasuitear an Treoir seo. Áiritheoidh na Ballstáit go gcomhlíonfaidh na cuideachtaí loingseoireachta atá faoina gcúram a n-oibleagáidí maidir le liúntais a thabhairt suas, d'ainneoin go bhfuil siad i dteideal aisíocaíocht a fháil ó na hoibreoirí tráchtála i leith an chostais a eascraíonn ón tabhairt suas.

Airteagal 3gb

Faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar astaíochtaí ó mhuiriompar

I leith astaíochtaí ó ghníomhaíochtaí muiriompair a liostaítear in Iarscríbhinn I, áiritheoidh an t-údarás riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta go ndéanfaidh cuideachta loingseoireachta ar a fhreagracht faireachán agus tuairisciú ar na paraiméadair ábhartha le linn tréimhse tuairiscithe, agus go gcuirfidh sí sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta faoi bhráid an údaráis riaracháin i gcomhréir le Caibidil II de Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (*).

(* Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2015 maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí dé-ocsaíde carbóin ó mhuiriompar, agus lena leasaítear Treoir 2009/16/CE (IO L 123, 19.5.2015, lch. 55).

Airteagal 3gc

Fíorú agus creidiúnú a dhéanamh ar astaíochtaí ó mhuiriompar

An tuairisciú a dhéantar ar na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta loingseoireachta a chuireann cuideachta loingseoireachta isteach de bhun Airteagal 3gb, áiritheoidh an t-údarás riaracháin i leith na cuideachta loingseoireachta sin go ndéanfar an tuairisciú a chreidiúnú i gcomhréir leis na rialacha fíoraithe agus creidiúnaithe a leagtar amach i gCaibidil III de Rialachán (AE) 2015/757 (*).

(* Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2015 maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí dé-ocsaíde carbóin ó mhuiriompar, agus lena leasaítear Treoir 2009/16/CE (IO L 123, 19.5.2015, lch. 55).

Airteagal 3gd

An t-údarás riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta

1. Is éard a bheidh san údarás riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta:

- (a) i gcás cuideachta loingseoireachta atá cláraithe i mBallstát, an Ballstát ina bhfuil an chuideachta loingseoireachta cláraithe;
- (b) i gcás cuideachta loingseoireachta nach bhfuil cláraithe i mBallstát, an Ballstát lena mbaineann an líon measta is mó cuairteanna ar chalafort le linn mhuiráistear ag an gcuideachta loingseoireachta sin le [...] ceithre bliana faireacháin anuas agus a thagann faoin raon feidhme a leagtar amach in Airteagal 3g;
- (c) i gcás cuideachta loingseoireachta nach bhfuil cláraithe i mBallstáit agus nár thug faoi aon mhuiráistear a thagann faoin raon feidhme a leagtar amach in Airteagal 3g le [...] ceithre bliana faireacháin anuas, is é an Ballstát [...] a bhain long de chuid na cuideachta loingseoireachta amach nó ónar thosaigh a céad mhuiráistear a thagann faoin raon feidhme a leagtar amach in Airteagal 3g a bheidh ina údarás riaracháin.

[...]

2. Bunaithe ar an bhfaisnéis is fearr a bheidh ar fáil, bunóidh an Coimisiún an méid seo a leanas trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme:

- (a) roimh an 1 Feabhra [...] [2024/den bhliain [...] tar éis an spriodháta chun an Treoir leasaitheach seo a thrasuí], foilseoidh sé liosta de na cuideachtaí loingseoireachta a thug faoi ghníomhaíocht mhuiríompair a liostaítear in Iarscríbhinn I a tháinig faoin raon feidhme a shainítear in Airteagal 3g an 1 Eanáir nó le héifeacht ón 1 Eanáir [...] [2024/den bhliain [...] tar éis an spriodháta chun an Treoir leasaitheach seo a thrasuí], agus sonrófar ann an t-údarás riaracháin le haghaidh gach cuideachta loingseoireachta i gcomhréir le mír 1; agus

- (b) [...] roimh an 1 Feabhra gach dhá bhliain ina dhiaidh sin, liosta nuashonraithe chun cuideachtaí loingseoireachta atá cláraithe i mBallstát a athshannadh d'údarás riaracháin eile má d'athraigh siad an Ballstát clárúcháin laistigh den Aontas i gcomhréir le mír 1 (a) den Airteagal seo [...] nó chun cuideachtaí loingseoireachta a rinne gníomhaíocht mhuirí a liostaítear in Iarscríbhinn I a tháinig laistigh den raon feidhme a shainítear in Airteagal 3g i gcomhréir le mír 1(c) den Airteagal seo a chur san áireamh; agus
- (c) roimh an 1 Feabhra gach ceithre bliana ina dhiaidh sin, liosta nuashonraithe chun cuideachtaí loingseoireachta nach bhfuil cláraithe i mBallstát a athshannadh d'údarás riaracháin eile i gcomhréir le mír 1(b) den Airteagal seo.
- 2a. An t-údarás riaracháin atá, de réir an liosta a bhunaítear de bhun mhír 2, freagrach as cuideachta loingseoireachta, coinneoidh sé an fhreagracht sin beag beann ar athruithe ina dhiaidh sin ar ghníomhaíochtaí nó ar chlárú na cuideachta loingseoireachta go dtí go léireofar na hathruithe sin i liosta nuashonraithe.
3. Déanfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh chun riail mhionsonraithe a bhunú maidir le riarachán cuideachtaí loingseoireachta ag údaráis riaracháin faoin Treoir seo. Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 22a(2).'

Tuairisciú agus athbhreithniú

1. [...] I gcás glacadh birt dhomhanda margadhbhunaithe ag an Eagraíocht Mhuirí Idirnáisiúnta chun na hastaíochtaí gás ceaptha teasa ón muiriompar a laghdú, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar an Treoir seo chun dul chun cinn dá leithéid a chur san áireamh. [...] Chuige sin, déanfaidh sé tuarascáil a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle [...] gan mhoill agus, i gcás ar bith roimh athbhreithniú domhanda 2028 agus tráth nach déanaí ná an 30 Meán Fómhair 2028 [...]. Sa tuarascáil sin, scrúdóidh an Coimisiún an beart domhanda sin a mhéid a bhaineann lena uailmhian i bhfianaise chuspóirí Chomhaontú Pháras agus a shláine comhshaoil fhoriomlán. Scrúdóidh sé freisin aon saincheist a bhaineann le cómhareachtáil nó ailíniú féideartha na Treorach seo leis an mbeart sin. I gcás inarb iomchuí, beidh togra reachtach chun [...] an Treoir sin a leasú a bheith ag gabháil leis an [...] tuarascáil, i gcomhréir le gealltanais an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an gheilleagair, darb aidhm sláine comhshaoil agus éifeachtacht ghníomhaíocht ar son na haeráide an Aontais a chaomhnú, lena n-áiríteofar cur chun feidhme iomchuí an bhirt mhargadhbhunaithe dhomhanda arna ghlacadh ag an Eagraíocht Mhuirí Idirnáisiúnta, agus aird á tabhairt ar an ngá atá le comhleanúnachas idir EU ETS agus an beart domhanda margadhbhunaithe agus ar sheachaint ualaigh shuntasaigh dhúbailte.
2. Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme na Caibidle seo maidir le muiriompar, go háirithe chun iompar seachanta a bhrath chun é sin a chosc go luath, agus tabharfaidh sé tuairisc ar threochtaí a d'fhéadfadh a bheith ann i ndáil le cuideachtaí atá ag iarraidh nach mbeidh siad faoi cheangal cheanglais na Treorach seo. Más iomchuí, molfaidh an Coimisiún bearta chun [...] aghaidh a thabhairt ar na treochtaí sin.'

3. Tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2026, cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle ina ndéanfaidh sé scrúdú ar indéantacht agus ar chost-éifeachtúlacht an méid a leanas a chuimsiú sa Treoir seo:

a) astaíochtaí gás ceaptha teasa breise ón muiriompar,

b) astaíochtaí ó longa [...] atá faoi bhun olltonnáiste 5 000 ach nach bhfuil faoi bhun olltonnáiste 400.

Breithneofar sa tuarascáil sin freisin na hidirnaise idir an Treoir seo agus Rialachán (AE) 2015/757 agus bainfear leas as an taithí a fuarthas ó chur i bhfeidhm na Treorach sin. Sa tuarascáil sin, scrúdóidh an Coimisiún freisin an bealach is fearr chun úsáid breoslaí muirí inathnuaite agus ísealcharbóin ar bhonn saolré a chur chun cinn leis an Treoir sin. Más iomchuí, féadfaidh tograí reachtacha a bheith ag gabháil leis an tuarascáil.

(7) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 3h:

'Airteagal 3h

Raon feidhme

Beidh feidhm ag forálacha na Caibidle seo maidir le ceadanna astaíochtaí gás ceaptha teasa agus leithdháileadh agus eisiúint lamháltas i leith gníomhaíochtaí a liostaítear in Iarscríbhinn I seachas gníomhaíochtaí eitlíochta agus muiriompair.;

(8) in Airteagal 6(2), cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (e):

'(e) oibleagáid lamháltais a thabhairt suas arb ionann iad agus astaíochtaí iomlána na suiteála i ngach bliain féilire, mar a fhóirítear i gcomhréir le hAirteagal 15, laistigh de cheithre mhí tar éis dheireadh na bliana sin.;

(9) Leasaítear Airteagal 8 mar a leanas:

(a) scriostar na focail 'ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(1)' agus fonóta (1);

(b) cuirtear an mhír seo a leanas leis:

'Déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar éifeachtacht na sineirgí le Treoir 2010/75/AE. Ba cheart ceadanna atá ábhartha don chomhshaol agus don aeráid a chomhordú lena áirithiú go gcuirfead bearta i gcrích go héifeachtúil agus níos gasta, bearta atá ag teastáil chun cuspóirí aeráide agus fuinnimh an Aontais Eorpaigh a chomhlíonadh. Féadfaidh an Coimisiún tuarascáil a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle i gcomhthéacs aon athbhreithniú ar an Treoir seo amach anseo.';

(10) in Airteagal 9, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

In [an bhliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm an leasaithe seo], laghdófar cainníocht na lamháltas uile-Aontais faoi [-- milliún lamháltas (le cinneadh ag brath ar an mbliain teacht i bhfeidhm)]. Sa bhliain chéanna, méadófar cainníocht uile-Aontais na lamháltas [79 milliún lamháltas (79 milliún lamháltas má thagann siad i bhfeidhm in 2023/75 milliún lamháltas má thagann siad i bhfeidhm in 2024)] le haghaidh muiriompair. 'Ag tosú in [an bhliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm an leasaithe seo], is é 4.2 % a bheidh mar fhachtóir líneach. Foilseoidh an Coimisiún cainníocht na lamháltas uile-Aontais laistigh de 3 mhí ó [dáta theacht i bhfeidhm an leasaithe seo le cur isteach]. Beidh feidhm ag an bhfachtóir líneach freisin maidir leis na lamháltais a chomhfhreagraíonn do mheánastaíochtaí na ngníomhaíochtaí muiriompair arna dtuairisciú i gcomhréir le Rialachán (AE) 2015/757 do 2018 agus 2019 ar a dtugtar aghaidh in Airteagal 3g.

Foilseoidh an Coimisiún cainníocht na lamháltas uile-Aontais laistigh de 3 mhí ó [dáta theacht i bhfeidhm an leasaithe seo le cur isteach].';

(11) Leasaítear Airteagal 10 mar seo a leanas:

(a) i mír 1, cuirtear isteach an fhomhír seo a leanas in ionad an tríú fomhír:

'Cuirfear 2 % de chainníocht iomlán na lamháltas idir 2021 agus 2030 ar ceant chun ciste a bhunú chun feabhas a chur ar an éifeachtúlacht fuinnimh agus chun córais fuinnimh de chuid Ballstáit áirithe a nuachóiriú ('na Ballstáit is tairbhithe'), mar a leagtar amach in Airteagal 10d (an 'Ciste don Nuachóiriú'). Is iad na Ballstáit is tairbhithe le haghaidh na cionranna sin lamháltas na Ballstáit sin a bhfuil OTI per capita acu de réir margadhphraghsanna faoi bhun 60 % de mheán an Aontais in 2013. Leithdháilfear na cistí a chomhfhreagraíonn don chainníocht sin lamháltas i gcomhréir le Cuid A d'Iarscríbhinn IIb.

Thairis sin, cuirfear 2.5 % de chainníocht iomlán na lamháltas idir [an bhliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm na Treorach] agus 2030 ar ceant le haghaidh an Chiste don Nuachóiriú. Is iad na Ballstáit is tairbhithe le haghaidh na cionranna sin lamháltas na mBallstát sin a bhfuil OTI per capita acu de réir margadhphraghsanna faoi bhun [...] 75 % de mheán an Aontais sa tréimhse 2016 go 2018. Leithdháilfear na cistí a chomhfhreagraíonn don chainníocht sin lamháltas i gcomhréir le Cuid B d'Iarscríbhinn IIb.'

(b) i mír 3, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad abairte agus an dara abairte:

'3. Cinnfidh Ballstáit úsáid ioncam a ghintear ó cheantáil lamháltas dá dtagraítear i mír 2, seachas le haghaidh na n-ioncam bunaithe mar acmhainní féin i gcomhréir le hAirteagal 311(3) de CFAE agus iontráilte i mbuiséad an Aontais. Ba cheart do na Ballstáit [...] leas a bhaint as an ioncam sin [...] cé is moite den ioncam a úsáidtear chun costais charbóin indíreacha dá dtagraítear in Airteagal 10a(6) a chúiteamh, nó a choibhéis i luach airgeadais na n-ioncam sin, i gcás ceann amháin nó níos mó de na nithe seo a leanas:';

(c) i mír 3, cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (h):

'(h) bearta atá ceaptha an éifeachtúlacht fuinnimh, córais téimh cheantair agus insliú a fheabhsú, nó tacaíocht airgeadais a chur ar fáil chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta i dteaghlaigh ar ioncam íseal nó ar mheánioncam, lena n-áirítear trí chánacha saofa a laghdú;';

(ca) i mír 3, cuirtear é seo a leanas in ionad fhomhír 2:

Measfar forálacha na míre seo a bheith comhlíonta ag na Ballstáit má tá beartais fhioscacha nó tacaíochta airgeadais nó beartais rialaitheacha, a dhéanann tacaíocht airgeadais a ghíaráil, a bhunaítear chun na críocha a leagtar amach sa chéad fhomhír agus arb ionann a luach agus na hioncaim dá dtagraítear sa chéad fhomhír, má tá na beartais sin i bhfeidhm acu agus má chuireann siad chun feidhme iad. ';

(d) i mír 4, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad abairte:

'4. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Treoir seo a fhorlíonadh maidir le huainiú, riarachán agus gnéithe eile a bhaineann le ceantáil, lena n-áirítear na módúlachtaí na ceantála a cheanglaítear chun sciar ioncam a aistriú chuig buiséad an Aontais mar ioncam sannta seachtrach i gcomhréir le hAirteagal 30d (4a) nó mar acmhainní dílse i gcomhréir le hAirteagal 311(3) CFAE, chun a áirithiú go ndéantar é ar bhealach oscailte, trédhearcach, comhchuibhithe agus neamh-idirdhealaitheach.'

(12) Leasaítear Airteagal 10a mar a leanas:

(a) leasaítear mír 1 mar a leanas:

(i) cuirtear an fhomhír [...] seo a leanas [...] isteach tar éis an dara fhomhír:

[...]Ní thabharfar aon leithdháileadh saor in aisce do shuiteálacha in earnálacha nó i bhfo-earnálacha a mhéid go gcumhdaítear iad le bearta eile chun aghaidh a thabhairt ar an riosca sceite carbóin mar a bhunaítear le Rialachán (AE) .../..
[tagairt do CBAM](**). Déanfar na bearta dá dtagraítear sa chéad fhomhír a choigeartú dá réir sin.

(*) Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoracha 2009/125/CE agus 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2004/8/CE agus 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1).';

(**) [*Tagairt iomlán CBAM*]

(ii) cuirtear an abairt seo a leanas isteach ag deireadh an tríú fomhír:

'Chun tuilleadh dreasachtaí a sholáthar chun astaíochtaí gáis ceaptha teasa a laghdú agus feabhas a chur ar an éifeachtúlacht fuinnimh, déanfar athbhreithniú ar na tagarmharcanna ex ante uile-Aontais a cinneadh roimh gach tréimhse ó 2026 go 2030 i bhfianaise an modhnú a d'fhéadfaí a dhéanamh ar shainmhínte agus teorainneacha córas na dtagarmharcanna táirge reatha.';

(b) cuirtear an mhír 1a seo a leanas isteach:

'1a. Ní thabharfar aon leithdháileadh saor in aisce i ndáil le táirgeadh na dtáirgí a liostaítear in Iarscríbhinn I de Rialachán [CBAM] amhail ó dháta chur i bhfeidhm an tSásra Coigeartaithe Carbóin ar Theorainneacha.

De mhaolú ar an bhfomhír roimhe seo, le haghaidh na chéad bhlianta tar éis fheidmiú Rialachán [CBAM], tairbheoidh táirgeadh na dtáirgí seo ón leithdháileadh saor in aisce i méideanna laghdaithe. Cuirfear fachtóir lena laghdófar an leithdháileadh saor in aisce le haghaidh tháirgeadh na dtáirgí sin i bhfeidhm (an fachtóir CBAM). Beidh an fachtóir CBAM cothrom le 100 % don tréimhse idir teacht i bhfeidhm [Rialachán CBAM] agus deireadh 2025, agus déanfar laghdú [...] 5 phointe céatadáin air gach bliain ó 2026 go 2028, déanfar laghdú 10 bpointe céatadáin air ó 2029 go 2032 agus déanfar laghdú 15 phointe céatadáin air ó 2033 go 2035 chun 0 % a bhaint amach faoin deichiú bliain.

Déanfar an laghdú ar leithdháileadh saor in aisce a ríomh gach bliain mar an meánsciar ar an éileamh ar leithdháileadh saor in aisce le haghaidh tháirgeadh na dtáirgí a liostaítear in Iarscríbhinn I de Rialachán [CBAM] i gcomparáid leis an éileamh iomlán ar leithdháileadh saor in aisce a ríomhtar le haghaidh gach suiteáil, le haghaidh na tréimhse ábhartha dá dtagraítear in Airteagal 11, mír 1. Cuirfear an fachtóir CBAM i bhfeidhm.

Cuirfear leithdháiltí a leanann as an laghdú ar leithdháileadh saor in aisce ar fáil chun tacú leis an nuálaíocht i gcomhréir le hAirteagal 10a(8).';

(c) leasaítear mír 2 mar a leanas:

(i) Sa tríú fomhír, cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (c):

'(c) Le linn na tréimhse ó 2026 go 2030, cinnfear na luachanna tagarmhairc ar an mbealach céanna a leagtar amach i bpointí (a) agus (d) ar bhonn faisnéis a thíolacfar de bhun Airteagal 11 le haghaidh na mblianta 2021 agus 2022 agus ar bhonn an ráta bliantúil maidir le laghdú a chur i bhfeidhm i leith gach bliana idir 2008 agus 2028.';

(ii) sa tríú fomhír, cuirtear an pointe (d) seo a leanas leis:

'(d) I gcás inar mó ná 2.5 % an ráta bliantúil maidir le laghdú nó i gcás inar lú ná 0.2 % é, is iad na luachanna tagarmhairc don tréimhse ó 2026 go 2030 na luachanna tagarmhairc is infheidhme sa tréimhse ó 2013 go 2020 agus iad laghdaithe de cibé ceann den dá ráta is ábhartha i leith gach bliana idir 2008 agus 2028.';

(iii) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an cheathrú fomhír:

'De mhaolú air sin, maidir leis na luachanna tagarmhairc le haghaidh comhdhúile aramatacha agus gás sintéiseach, déanfar na luachanna tagarmhairc sin a choigeartú leis an gcéatadán céanna agus a dhéanfar le tagarmharcanna na scaglann d'fhonn cothroime iomaíochta a chaomhnú do tháirgeoirí na dtáirgí sin.';

- (d) scriostar míreanna 3 agus 4;
- (e) i mír 6, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre:

'Ba cheart do na Ballstáit bearta airgeadais a ghlacadh, i gcomhréir leis an dara agus leis an gceathrú fómhír, i bhfabhar earnálacha nó fo-earnálacha atá neamhchosanta ar fhíor-riosca sceite carbóin i ngeall ar chostais shuntasacha indíreacha a thabhaítear iarbhír ó chostais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thugtar ar aghaidh i bpraghsanna leictreachais, ar choinníoll go mbeidh bearta airgeadais den sórt sin i gcomhréir le rialacha maidir leis an Státchabhair, agus go háirithe, nach ndéanfar saobhadh míchuí ar iomaíocht an mhargaidh inmheánaigh leo. Níor cheart do na bearta airgeadais arna nglacadh costais indíreacha a chumhdaítear le leithdháileadh saor in aisce i gcomhréir leis na tagarmharcanna a bhunaítear de bhun mhír 1 a chúiteamh. I gcás ina gcaitheann Ballstát méid níos mó ná coibhéis 25 % dá ioncaim ceantála dá dtagraítear in Airteagal 10, mír 3, sa bhliain inar tabhaíodh na costais indíreacha, ba cheart dó na cúiseanna leis an méid sin a shárú a leagan amach.';

- (f) i mír 7, cuirtear an méid seo a leanas in ionad an dara fómhír:

'Ó 2021 ar aghaidh, déanfar lamháltais nach leithdháilfear de bhun mhíreanna 19, 20 agus 22 ar shuiteálacha a chur le méid na lamháltas a chuirfear ar leataobh i gcomhréir leis an gcéad abairt den chéad fhomhír den mhír seo.';

(g) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 8:

'8. Déanfar 365 mhilliún lamháltas, ón méid a d'fhéadfaí a leithdháileadh ar shlí eile saor in aisce de bhun an Airteagail seo, agus 85 mhilliún lamháltas, ón méid a d'fhéadfaí a chur ar ceant de bhun Airteagal 10, chomh maith leis na lamháltais a leanann as an leithdháileadh saor in aisce a laghdú dá dtagraítear in Airteagal 10a(1a), a chur ar fáil do Chiste leis an gcuspóir tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus próisis ísealcharbóin agus chun rannchuidiú le cuspóirí maidir le truailliú nialasach (an 'Ciste don Nuálaíocht'). Lamháltais nach n-eisítear chuig oibreoirí aerárthaigh mar gheall ar dhúnadh oibreoirí aerárthaigh agus nach bhfuil gá leo chun aon easnamh i dtabhairt suas ag na hoibreoirí sin a chumhdach, úsáidfear iad chomh maith le haghaidh tacaíocht nuálaíochta dá dtagraítear sa chéad fhomhír.

Sa bhreis air sin, le 50 milliún lamháltas neamh-leithdháilte ó chúlchiste cobhsaíochta an mhargaidh, forlíoifear aon ioncam a bheidh fágtha ón 300 milliún lamháltas atá ar fáil sa tréimhse ó 2013 go 2020 faoi Chinneadh 2010/670/AE ón gCoimisiún(*) agus úsáidfear iad ar bhealach tráthúil le haghaidh tacaíocht nuálaíochta dá dtagraítear sa chéad fhomhír³⁵. [...]

³⁵ Sa chur chuige ginearálta maidir leis an togra maidir le FueIEU Maritime, chinn an Chomhairle an fhoráil lena gcinntear gur ioncam sannta seachtrach a bheidh in ioncam ó phionóis de bhun an rialacháin sin a scriosadh.

Cumhdóidh an Ciste don Nuálaíocht na hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn I gus Iarscríbhinn III, lena n-áirítear gabháil agus úsáid dé-ocsaíde carbóin ('CCU') atá sábháilte don chomhshaol agus a rannchuidíonn go suntasach le tionchair an athraithe aeráide a mhaolú, chomh maith le táirgí a úsáidtear in ionad cinn atá dian ó thaobh úsáid carbóin de a tháirgtear sna hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn I, agus chun cabhrú le spreagadh a thabhairt chun tionscadail a thógáil agus a oibriú arb é is aidhm dóibh CO₂ a ghabháil agus a stóráil ('CCS') go geolaíoch ar dhóigh atá sábháilte don chomhshaol, agus spreagadh a thabhairt freisin do theicneolaíochtaí nuálacha a bhaineann le fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh; in áiteanna atá cothrom ó thaobh na geografaíochta de. Féadfaidh an Ciste don Nuálaíocht tacú freisin le teicneolaíochtaí nuálacha agus bonneagar nuálach ceannródaíoch chun an earnáil mhuirí a dhícharbónú agus chun breoslaí ísealcharbóin nó breoslaí saor ó charbón a tháirgeadh le haghaidh an iompair mhuirí, eitlíochta, iarnróid agus an iompair de bhóthar.

Tabharfaidh an Coimisiún aird ar leith ar thionscadail in earnálacha a chumhdaítear faoi [Rialachán CBAM] chun tacú leis an nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin, CCU, CCS, fuinneamh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh, ar bhealach a chuideoidh leis an athrú aeráide a mhaolú agus é d'aidhm leis sin, thar an tréimhse 2021-2030, sciar suntasach de choibhéis na lamháltas a luaitear i mír 1a den Airteagal seo a bhronnadh ar thionscadail sna hearnálacha sin, agus féadfaidh sé glaonna a sheoladh ar thograí atá tiomnaithe do na hearnálacha a chumhdaítear [rialachán CAM] roimh 2027.

Tabharfaidh an Coimisiún aird ar leith ar thionscadail a rannchuidíonn leis an earnáil mhuirí a dhícharbónú go díreach nó go hindíreach agus féadfaidh sé glaonna a sheoladh ar thograí chuige sin de réir mar is iomchuí.

Beidh tionscadail i gcríoch gach Ballstáit, tionscadail ar mhionscála san áireamh, incháilithe. Teicneolaíochtaí a gheobhaidh tacaíocht, beidh siad nuálach agus ní bheidh siad ar fáil ó thaobh tráchtála go fóill ar scála comhchosúil gan tacaíocht, ach beidh siad ina réitigh cheannródaíochta nó beidh siad aibí a ndóthain chun iad a chur i bhfeidhm ar scála réamhthráchtála.

Áiritheoidh an Coimisiún go gcuirfear na lamhálaí atá dírithe ar an gCiste don Nuálaíocht ar ceant i gcomhréir leis na prionsabail agus leis na módúlachtaí a leagtar síos in Airteagal 10(4). Ioncam sannta seachtrach i gcomhréir le hAirteagal 21(5) den Rialachán Airgeadais a bheidh sna fálaí ón gceantáil. Féadfar gealltanais bhuiséadacha maidir le bearta ar faide ná aon bhliain airgeadais amháin iad a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla thar roinnt blianta.

Faoin 31 Nollaig 2023 agus gach bliain ina dhiaidh sin, tuairisceoidh an Coimisiún don Choiste um Athrú Aeráide dá dtagraítear in Airteagal 22a(1) maidir le cur chun feidhme an Chiste Nuálaíochta, lena soláthrófar anailís de réir earnála agus Ballstáit ar thionscadail a dhámhtar.

[...]

Cuirfidh an Coimisiún, arna iarraidh sin air, cúnaimh teicniúil ar fáil do na Ballstáit a mbíonn éifeacht íseal lena rannpháirtíocht chun cur le cumas na mBallstát iarrthach tacú le hiarrachtaí thionscnóirí na dtionscadal ar a gcríoch faoi seach iarratais a chur isteach ar chistiú ón gCiste Nuálaíochta le haghaidh tionscadail aibí, d'fhonn rannpháirtíocht éifeachtach gheografach sa Chiste Nuálaíochta a fheabhsú agus cáilíocht fhoriomlán na dtionscadal arna dtíolacadh a mhéadú. Roghnófar tionscadail ar bhonn critéir oibiachtúla, thrédhearcacha, agus aird á tabhairt, i gcás inarb ábhartha, ar a mhéid a rannchuidíonn tionscadail le laghdú ar astaíochtaí a bhaint amach go mór faoi bhun na dtagarmharcanna dá dtagraítear i mír 2. Beidh an Coimisiún ar a dhícheall clúdach geografach éifeachtach atá bunaithe ar cháilíocht a shaothrú ar fud an Aontais agus áiritheoidh sé go ndéanfar faireachán cuimsitheach ar an dul chun cinn agus go ndéanfar obair leantach iomchuí air.

Faoi réir chomhaontú na n-iarratasóirí, tar éis dheireadh an ghlaio ar thograí, cuirfidh an Coimisiún na Ballstáit ar an eolas faoi na hiarratais ar mhaoiniú le haghaidh tionscadail ar a gcríoch faoi seach agus cuirfidh sé faisnéis mhionsonraithe ar fáil dóibh maidir leis na hiarratais sin chun gur fusa do na Ballstáit tacaíocht do thionscadail a chomhordú. Ina theannta sin, cuirfidh an Coimisiún na Ballstáit ar an eolas faoi liosta na dtionscadal réamhroghnaithe roimh dhámhachtain na tacaíochta.

Beidh d'acmhainneacht ag tionscadail go bhféadfar iad a chur i bhfeidhm go forleathan nó costais a laghdú i leith aistriú chuig geilleagair ísealcharbóin sna hearnálacha lena mbaineann. Le tionscadail lena mbaineann CCU, léireofar glanlaghdú in astaíochtaí agus áiritheofar go ndéanfar CO₂ a sheachaint nó a stóráil go buan. Féadfaidh an Ciste Nuálaíochta tacú le tionscadail trí thairiscintí iomaíocha, amhail Conarthaí Difríochta Carbóin. I gcás deontais a chuirtear ar fáil trí ghlaio ar thograí, féadfar tacú le suas le 60 % de chostais ábhartha na dtionscadal agus as a measc sin ní gá suas le 40 % a bheith ag brath ar sheachaint astaíochtaí gás ceaptha teasa atá fíoraíthe, ar choinníoll go ndéanfar garspriocanna réamhshocraithe, agus an teicneolaíocht atá in úsáid á cur san áireamh, a bhaint amach. I gcás tacaíocht a chuirtear ar fáil trí thairiscint iomaíoch agus i gcás tacaíocht cúnaimh teicniúil, féadfar tacú le suas le 100 % de chostais ábhartha na dtionscadal.

Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmlichte a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Treoir seo a fhorlíonadh maidir le hoibriú an Chiste don Nuálaíocht, lena n-áirítear an nós imeachta agus na critéir roghnúcháin, agus na hearnálacha incháilithe agus ceanglais teicneolaíocha le haghaidh na gcineálacha éagsúla tacaíochta.

Ní bhfaighidh aon tionscadal tacaíocht tríd an gcóras sa mhír seo a sháróidh 15 % de líon iomlán na lamháltas a bheidh ar fáil chun na críche sin. Cuirfear na lamháltas san áireamh i mír 7.;

(*) Cinneadh 2010/670/AE ón gCoimisiún an 3 Samhain 2010 lena leagtar síos na critéir agus na bearta maidir le maoiniú tionscadal taispeántais tráchtála atá ceaptha CO₂ a ghabháil ar bhealach sábháilte ó thaobh an chomhshaoil agus a stóráil go geolaíoch chomh maith le tionscadail taispeántais de theicneolaíochtaí nuálacha fuinnimh in-athnuaite faoin scéim i ndáil le trádáil ar lamháltas i gcomhair astaíochtaí gás ceaptha teasa laistigh den Aontas arna bunú le Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 290, 6.11.2010, lch. 39).

(h) i mír 19, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad abairte:

'19. Ní thabharfar aon leithdháileadh saor in aisce do shuiteáil nach n-oibríonn a thuilleadh.';

- (i) cuirtear an mhír 22 seo a leanas leis:

'22. I gcás inar gá ceartúchán a chur i bhfeidhm ar na leithdháiltí saor in aisce arna ndeonú de bhun Airteagal 11(2), cuirfear ceartúcháin den sórt sin i gcrích le lamháltais ó mhéid na lamháltas a chuirtear ar leataobh i gcomhréir le mír 7 den Airteagal seo nó trí lamháltais a chur le méid na lamháltas sin.';

(12a) Cuirtear na fomhíreanna seo a leanas le hAirteagal 10b(4):

I gcás na mBallstát inar mó ná 6.5, ar an meán, sna blianta 2014-2018, an sciar d'astaíochtaí iomlán an Aontais ó shuiteálacha téimh ceantair roinnte ar sciar na mBallstát d'OTI iomlán an Aontais, maidir le téamh ceantair don tréimhse ó 2026 go 2030, tabharfar 30 % den chainníocht arna chinneadh de bhun Airteagal 10a mar leithdháileadh saor in aisce do shuiteálacha ar choinníoll go ndéanfar méid infheistíochta arb ionann é agus luach an leithdháilte bhreise saor in aisce sin a infheistiú chun astaíochtaí a laghdú go suntasach roimh 2030 i gcomhréir le pleananna aeráidneodrachta agus i gcomhréir le fomhír 3 agus ar choinníoll go ndearbhófar baint amach na spriocanna agus na ngarspriocanna dá dtagraítear i bpointe (b) den tríú fomhír trí fhíorúchán arna dhéanamh i gcomhréir le fomhír 4.

Faoin 1 Bealtaine 2024, bunóidh oibreoirí suiteálacha téimh ceantair plean aeráidneodrachta dá suiteálacha. Beidh an plean sin comhsheasmhach leis an gcuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) de Rialachán (AE) 2021/1119 agus leagfar amach an méid seo a leanas:

- a) bearta agus infheistíochtaí chun aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050 ar leibhéal na suiteála nó ar leibhéal na cuideachta;
- b) spriocanna idirmheánacha agus garspriocanna le tomhas a dhéanamh, faoin 31 Nollaig 2025 agus faoin 31 Nollaig gach cúigiú bliain ina dhiaidh sin, ar an dul chun cinn a rinneadh i dtreo aeráidneodracht a bhaint amach mar a leagtar amach i bpointe (a);
- c) meastachán ar thionchar gach ceann de na bearta agus infheistíochtaí dá dtagraítear i bpointe (a) maidir leis an laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa.

Fíorófar gnóthú na spriocanna agus na ngarspriocanna dá dtagraítear i bpointe (b) den tríú fómhír faoin 31 Nollaig 2025 agus faoin 31 Nollaig 2030 [...] gach cúigiú bliain ina dhiaidh, i gcomhréir leis na nósanna imeachta maidir le fíorú agus creidiúnú dá bhforáiltear in Airteagal 15. Ní leithdháilfear lamháltais saor in aisce thar an méid dá dtagraítear sa chéad fhomhír mura mbeidh sé fíoraithe in 2025 nó in 2030 gur baineadh na spriocanna idirmheánacha agus na garspriocanna amach.

(13) in Airteagal 10c, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 7:

'Ceanglóidh na Ballstáit ar shuiteálacha giniúna leictreachais agus ar oibreoirí líonra is tairbhíthe tuarascáil a thabhairt, faoin 28 Feabhra gach bliain, maidir le cur chun feidhme a n-infheistíochtaí roghnaithe, lena n-áirítear iarmhéid an leithdháilte saor in aisce agus an chaiteachais infheistíochta a tabhaíodh agus na cineálacha infheistíochtaí a dtacaítear leo. Tabharfaidh na Ballstáit tuarascáil don Choimisiún maidir leis sin, agus cuirfidh an Coimisiún na tuarascálacha sin ar fáil don phobal.';

(14) Leasaítear Airteagal 10d mar a leanas:

(a) i mír 1, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre agus an dara fómhír:

'1. Bunófar ciste chun tacú le hinfeistíochtaí atá beartaithe ag na Ballstáit is tairbhíthe, lena n-áirítear tionscadail infheistíochta ar mhionscála a mhaoiniú, chun córais fuinnimh a nuachóiriú agus chun an éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú don tréimhse ó 2021 go 2030 (an 'Ciste don Nuachóiriú'). Maoineofar an Ciste don Nuachóiriú trí lamháltais a chur ar ceant mar a leagtar amach in Airteagal 10, le haghaidh na mBallstát is tairbhí a leagtar amach ann.

Beidh na hinfheistíochtaí sin a fhaigheann tacaíocht ag teacht le haidhmeanna na Treorach seo, chomh maith le cuspóirí na Teachtaireachta ón gCoimisiún an 11 Nollaig 2019 maidir leis an gComhaontú Glas don Eoraip (*) agus Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (**) agus leis na cuspóirí fadtéarmacha a leagtar síos i gComhaontú Pháras. Ní chuirfear aon tacaíocht ón gCiste don Nuachóiriú ar fáil do shaoráidí giniúna fuinnimh a úsáideann breoslaí iontaise. D'ainneoin na habairte roimhe seo, féadfar ioncam ó lamháltais arna gcumhdach le fógra de bhun Airteagal 10d(4) a úsáid le haghaidh infheistíochtaí a bhaineann le breoslaí iontaise gásacha. D'ainneoin na habairte céanna, i gcás ina gcáileoidh an ghníomhaíocht mar ghníomhaíocht atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de faoi Rialachán (AE) 2020/852 agus a bhfuil údar cuí léi i dtaca le slándáil fuinnimh a áirithiú, féadfar ioncam ó lamháltais dá dtagraítear sa tríú fomhír d'Airteagal 10(1) agus a cuireadh ar ceant roimh an 31 Nollaig 2029 a úsáid freisin le haghaidh infheistíochtaí a bhaineann le breoslaí iontaise gásacha. ";

(*) COM(2019) 640 final.

(**) Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialacháin (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 ('An Dlí Aeráide Eorpach') (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).';

(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

'2. Úsáidfeadh 80 % ar a laghad de na hacmhainní airgeadais ón gCiste don Nuachóiriú d'fhonn tacú le hinfheistíochtaí sna réimsí seo a leanas:

- (a) leictreachas a ghiniúint agus a úsáid ó fhoinsí in-athnuaite;
- (b) téamh agus fuarú ó fhoinsí in-athnuaite;
- (c) feabhas a chur ar éifeachtúlacht fuinnimh ar thaobh an éilimh, lena n-áirítear sa tionscal, san iompar, i bhfoirgnimh, sa talmhaíocht agus i gcúrsaí dramhaíola;

- (d) stóráil fuinnimh agus nuachóiriú líonraí fuinnimh, lena n-áirítear píblínte téimh ceantair, eangacha le haghaidh traschur leictreachais agus méadú ar idirnáisc idir na Ballstáit;
- (e) tacú le teaghlaigh ar ioncam íseal, lena n-áirítear i gceantair thuaithe agus i gceantair iargúlta, chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh agus chun a gcórais téimh a nuachóiriú; agus
- (f) aistriú cóir i réigiúin, sna Ballstáit is tairbhí, a bhíonn ag brath ar an gcarbón, chun tacú le hath-implonú, le hathoiliúint agus le breisoiliúint oibrithe, leis an oideachas, le tionscnaimh cuardaithe poist agus le gnólachtaí nuathionscanta, agus an t-agallamh ar bun leis na comhpháirtithe sóisialta.';

(c) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 11:

'11. Tuairisceoidh an coiste infheistíochta go bliantúil don Choimisiún agus don Choiste um Athrú Aeráide dá dtagraítear in Airteagal 22a(1) maidir leis an taití a fuarthas agus infheistíochtaí á measúnú, go háirithe maidir le laghduithe ar astaíochtaí agus costais laghdaithe. Faoin 31 Nollaig 2024, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar na réimsí a bhaineann leis na tionscadail dá dtagraítear i mír 2, agus fionnachtana an choiste infheistíochta á gcur san áireamh aige, agus déanfaidh sé athbhreithniú freisin ar an mbunús atá le moltaí an choiste infheistíochta.'

(14a) Leasaítear Airteagal 11 mar a leanas:

(a) I mír 2, cuirtear 'an 28 Feabhra' in ionad 'an 30 Meitheamh'

(15) Leasaítear Airteagal 12 mar seo a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

'2. Áiritheoidh na Ballstáit go n-aithneofar na lamháltais arna n-eisiúint ag údarás inniúil Bhallstáit eile chun oibleagáidí oibreora, oibreora aerárthaigh nó cuideachta loingseoireachta faoi mhír 3 a chomhlíonadh';

(b) scriostar mír 2a;

(c) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3:

'3. Áiritheoidh na Ballstáit, na Ballstáit riaracháin agus na húdaráis riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta, faoin [...] 30 Meán Fómhair gach bliain ar a dhéanaí, na rudaí seo a leanas:

(a) go dtabharfaidh oibreoir gach suiteála méid áirithe lamháltas suas, atá cothrom leis na hastaíochtaí iomlána ón tsuiteáil sin le linn na bliana féilire roimhe sin mar a fhíoraítear i gcomhréir le hAirteagal 15;

(b) go dtabharfaidh oibreoir aerárthaigh méid áirithe lamháltas suas, atá cothrom lena astaíochtaí iomlána le linn na bliana féilire roimhe sin mar a fhíoraítear i gcomhréir le hAirteagal 15;

(c) go dtabharfaidh cuideachta loingseoireachta méid áirithe lamháltas suas, atá cothrom lena hastaíochtaí iomlána le linn na bliana féilire roimhe sin mar a fhíoraítear i gcomhréir le hAirteagal 3gc.

Áiritheoidh na Ballstáit, na Ballstáit riaracháin agus na húdaráis riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta, go gcuirfear lamháltais a thabharfar suas i gcomhréir leis an gcéad fhomhír ar ceal ina dhiaidh sin.');

(d) I ndiaidh Airteagal 3, cuirtear isteach na míreanna seo a leanas:

'3-e. De mhaolú ar **mhír 3 den chéad fhomhír**, pointe (c) [...] féadfaidh cuideachtaí loingseoireachta 5 % níos lú lamháltas a thabhairt suas ná na hastaíochtaí fíoraithe a bheidh ann go dtí an 31 Nollaig 2030 óna longa den aicme oighir, ar choinníoll go mbeidh na longa sin den aicme oighir IA nó IA Super nó d'aicme choibhéiseach oighir, bunaithe ar Mholadh 25/7 ó HELCOM.

A mhéid a thugtar suas níos lú lamháltas i gcomparáid leis na hastaíochtaí fíoraithe, nuair a bheidh an difríocht idir na hastaíochtaí fíoraithe agus na lamháltais arna dtabhairt suas bunaithe i leith gach bliana, cuirfear cainníocht chomhfhreagrach lamháltas ar ceal seachas ar ceant de bhun Airteagal 10.

3-d. De mhaolú ar phointe (c) den chéad fhomhír de mhír 3 agus ar Airteagal 16, forálfaidh an Coimisiún, ar iarratas ó Bhallstát, trí ghníomh cur chun feidhme, go measfaidh na Ballstáit go mbeidh na ceanglais a leagtar amach sna forálacha sin comhlíonta agus nach ndéanfaidh siad aon ghníomhaíocht i gcoinne cuideachtaí loingseoireachta i leith astaíochtaí a bheidh ar siúl go dtí an 31 Nollaig 2030 ó thurais a dhéanfaidh longa paisinéirí, seachas longa cúrsála, agus le gníomhaíochtaí long rolladh ann-rolladh as, idir calafort de chuid an oileáin atá faoi dhlínse an Bhallstáit sin agus na longa sin a iarrann an caidreamh sin. Beidh daonra buan níos lú ná 50 000 buanchónaitheoir ag an oileán, de réir an daonáirimh oifigiúil is déanaí den daonra.

Foilseoidh an Coimisiún liosta de na hoileáin dá dtagraítear sa chéad fhomhír agus de na calafoirt lena mbaineann agus coimeádfaidh sé an liosta sin cothrom le dáta.

3-c. De mhaolú ar mhír 3, pointe (c) den chéad fhomhír agus Airteagal 16, agus ar iarratas comhpháirteach ó dhá Bhallstát, déanfaidh an Coimisiún, ar iarratas comhpháirteach ó dhá Bhallstát nach bhfuil teorainn talún acu le Ballstát eile agus ón mBallstát eile arb é an Ballstát is gaire go geografach é don chéad Bhallstát, a fhoráil, trí ghníomh cur chun feidhme, go measfaidh na Ballstáit go gcomhlíonfaidh na Ballstáit na ceanglais a leagtar amach sna forálacha sin a bhaineann leis an gcaidreamh sin agus nach ndéanfaidh siad aon ghníomhaíocht i gcoinne na ngníomhaíochtaí loingseoireachta i leith astaíochtaí a bheidh á gcur ar bun go dtí an 31 Nollaig 2030 ó na longa seirbhíse poiblí a dhéanfaidh na longa seirbhíse poiblí nó ón dá Bhallstát sin atá lonnaithe sa chaidreamh poiblí.

3-b. Ní thiocfaidh oibleagáid maidir le lamháltais a thabhairt suas i gceist i ndáil le hastaíochtaí a tharlaíonn go dtí an 31 Nollaig 2030 ó mhuirastir idir calafort atá lonnaithe i réigiún forimeallach Ballstáit agus calafort atá lonnaithe sa Bhallstát céanna, lena n-áirítear calafoirt laistigh de na Réigiúin is Forimeallaí den Bhallstát céanna agus eatarthu, agus ó na gníomhaíochtaí i mbeart ó na longa sin maidir leis na turais sin. ';

(e) i mír 3-a, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad abairte:

'3-a. I gcás inar gá agus don fhad is gá chun sláine comhshaoil EU ETS a chosaint, beidh toirmeasc ar oibreoirí, oibreoirí aerárthaigh agus ar chuideachtaí loingseoireachta in EU ETS lamháltais a úsáid arna n-eisiúint ag Ballstát ina bhfuil na hoibleagáidí a bhíonn ar oibreoirí aerárthaigh, ar chuideachtaí loingseoireachta agus ar oibreoirí eile ag dul i léig.');

(f) cuirtear an mhír 3b seo a leanas isteach:

'3b. Ní éireoidh oibleagáid chun lamháltais a thabhairt suas i leith astaíochtaí gás ceaptha teasa a mheastar go ngabhtar nó go n-úsáidtear iad le bheith ceangailte go ceimiceach go buan i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid.

Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme maidir leis na ceanglais go measfar go bhfuil gáis cheaptha teasa ceangailte go ceimiceach go buan i dtáirge ionas nach dtéann siad isteach san atmaisféar sa ghnáthúsáid.

Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 22a(2).';

(16) in Airteagal 14(1), cuirtear an abairt seo a leanas leis an gcéad fhomhír:

'Cuirfidh na gníomhartha cur chun feidhme sin i bhfeidhm na critéir inbhuanaitheachta agus laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa maidir le húsáid bithmhaise a bhunaítear le Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(*), leis na coigeartuithe is gá le haghaidh cur i bhfeidhm faoin Treoir seo, chun go mbeidh an bhithmhaise seo nialas-rátaithe. Sonrófar iontu an chaoi le stóráil astaíochtaí ó mheascán d'fhoinsí atá nialas-rátaithe agus foinsí nach bhfuil nialas-rátaithe a chur san áireamh. Sonrófar iontu freisin an chaoi le hastaíochtaí ó bhreoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamh-bhitheolaíoch agus breoslaí carbóin athchúrsáilte a chur san áireamh, chun a áirithiú go gcuirfear na hastaíochtaí sin san áireamh agus go seachnófar an t-áireamh dúbailte.';

(* Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82).';

(17) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad theideal Chaibidil IV:

**'FORÁLACHA A BHAINNEANN LEIS AN EITLÍOCHT, LEIS AN MUIRIOMPAIR
AGUS LE SUITEÁLACHA DO-AISTRITHE'.**

(18) Leasaítear Airteagal 16 mar seo a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

'2. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfoilseofar ainmneacha na n-oibreoirí, na n-oibreoirí aerárthaigh agus na gcuideachtaí loingseoireachta a dhéanann sárú ar na ceanglais lamháltais leordhóthanacha a thabhairt suas faoin Treoir seo.';

(b) cuirtear an mhír 3a seo a leanas isteach:

'3a. Cuirfear na pionóis a leagtar amach i mír 3 i bhfeidhm i leith cuideachtaí loingseoireachta freisin.';

(c) cuirtear an mhír 11a seo a leanas isteach:

'11a. I gcás cuideachta loingseoireachta a mhainnigh na ceanglais tabhairt suas a chomhlíonadh ar feadh dhá thréimhse tuairiscithe i ndiaidh a chéile nó níos mó agus i gcás inar mhainnigh bearta forghníomhaithe eile comhlíontacht a áirithiú, féadfaidh údarás inniúil Bhallstát an chalafoirt teacht isteach, [...] i ndiaidh dó an deis a thabhairt don chuideachta loingseoireachta lena mbaineann a barúlacha a thíolacadh, ordú díbeartha a eisiúint a dtabharfar fôgra ina leith don Choimisiún, don Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí (EMSA), do na Ballstáit eile agus don Bhrastát lena mbaineann. Mar thoradh ar ordú díbeartha den sórt sin a eisiúint, diúltóidh gach Ballstát, seachas an Ballstát a bhfuil a bhratach ar foluain ag an long, cead isteach in aon cheann dá chalafoirt do longa faoi fhreagracht na cuideachta loingseoireachta lena mbaineann go dtí go gcomhlíonfaidh an chuideachta a hoibleagáidí tabhairt suas i gcomhréir le hAirteagal 12. I gcás ina bhfuil brat Ballstáit ar foluain ag an long agus ina dtiocfaidh sí isteach [...] nó ina bhfaighfear í [...] i gcalafort dá chuid, coinneoidh [...] an Ballstát lena mbaineann an long sin, i ndiaidh an deis a thabhairt don chuideachta lena mbaineann a barúlacha a thíolacadh, go dtí go gcomhlíonfaidh an chuideachta loingseoireachta a hoibleagáidí.

I gcás ina bhfaighfear amach go bhfuil mainneachtain dá dtagraítear sa chéad fhomhír déanta ag long ag a bhfuil bratach Ballstáit ar foluain agus í i gcalafort de chuid an Bhallstáit a bhfuil a bhratach ar foluain ag an long sin, féadfaidh an Ballstát lena mbaineann, tar éis deis a thabhairt don chuideachta lena mbaineann a barúlacha a thíolacadh, ordú coinneála brataí a eisiúint go dtí go gcomhlíonfaidh an chuideachta loingseoireachta a hoibleagáidí. Cuirfidh sé an Coimisiún, EMSA agus na Ballstáit eile ar an eolas ina thaobh sin. Mar thoradh ar an ordú coinneála brataí sin a eisiúint, glacfaidh gach Ballstát na bearta céanna agus a dhéantar tar éis ordú díbeartha i gcomhréir leis an dara habairt den chéad fhomhír.

Beidh an mhír seo gan dochar do rialacha idirnáisiúnta muirí is infheidhme i gcás longa atá i nguais. ';

(19) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 18b:

'Airteagal 18b

Cúnamh ón gCoimisiún, ón nGníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí agus ó eagraíochtaí ábhartha eile

1. Chun críocha a oibleagáidí faoi Airteagail 3c(4), 3f, 3gb, 3gc, 3gd, 3ge agus 18a a chomhlíonadh, féadfaidh an Coimisiún, an Ballstát riaracháin agus údaráis riaracháin maidir le cuideachta loingseoireachta, cúnamh na Gníomhaireachta Eorpaí um Shábháilteacht Mhuirí nó eagraíochta ábhartha eile a iarraidh agus féadfaidh siad aon chomhaontú iomchuí a thabhairt i gcrích leis na heagraíochtaí sin chun na críche sin.
2. Féachfaidh an Coimisiún, agus cúnamh á fháil aige ón nGníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí, le huirlisí agus treoir iomchuí a fhorbairt chun gníomhaíochtaí fíoraithe agus forfheidhmiúcháin a bhaineann le cur i bhfeidhm na Treorach seo maidir le muirompar a éascú agus a chomhordú. A mhéid is féidir, cuirfear an treoir agus na huirlisí sin ar fáil do na Ballstáit agus do na fíoraitheoirí chun faisnéis a chomhroinnt agus chun gur fearr a áiríteofar forfheidhmiú láidir na Treorach seo.!

(20) Cuirtear míreanna 2a agus 5 [...] le hAirteagal 30:

'2a. Leanfar d'athbhreithniú a dhéanamh ar na bearta is infheidhme maidir le hearnálacha CMAN i bhfianaise chur i bhfeidhm Rialachán xxx [tagairt do CBAM]. Roimh 1 Eanáir 2026 agus gach 2 bhliain ina dhiaidh sin mar chuid dá thuarascálacha chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle de bhun Airteagal 30 de [Rialachán CBAM], déanfaidh an Coimisiún measúnú ar thionchar an tsásra ar an riosca sceite carbóin, lena n-áirítear i ndáil le honnmhairí. Measúnófar sa tuarascáil an gá bearta breise a dhéanamh, lena n-áirítear bearta reachtacha, chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí sceite carbóin. Beidh tograí reachtach ag gabháil leis an tuarascáil sin, más iomchuí.!

'5. Faoin 31 Nollaig 2026, tíolacfaidh an Coimisiún tuarascáil ina ndéanfar measúnú ar thionchar agus indéantacht áireamh éigeantach sa Chóras Trádála Astaíochtaí faoi Iarscríbhinn 1 de Threoir 2003/87/CE ó 2031 ar aghaidh i suiteálacha chun [...] dramhaíl chathrach a loscadh [...], agus critéir ábhartha á gcur san áireamh amháil na héifeachtaí ar an margadh inmheánach, saobhadh iomaíochta a d'fhéadfadh a bheith ann, sláine comhshaoil, ailíniú le cuspóirí den Chreat-Treoir Dramhaíola³⁶ agus stóinseacht agus cruinneas maidir le faireachán agus ríomh na n-astaíochtaí. Más iomchuí, beidh togra reachtach chun an [...] Treoir seo a leasú ag gabháil leis an tuarascáil.'";

(21) Cuirtear an Chaibidil IVa seo a leanas isteach i ndiaidh Airteagal 30:

'CAIBIDIL IVa

CÓRAS TRÁDÁLA ASTAÍOCHTAÍ LE HAGHAIDH FOIRGNEAMH AGUS IOMPAR DE BHÓTHAR

Airteagal 30a

Raon feidhme

Beidh feidhm ag forálacha na Caibidle seo maidir le hastaíochtaí, ceadanna astaíochtaí gás ceaptha teasa, eisiúint agus tabhairt suas lamháltas, faireachán, tuairisciú agus fíorú i leith na ngníomhaíochtaí dá dtagraítear in Iarscríbhinn III. Ní bheidh feidhm ag an gCaibidil seo maidir le haon astaíocht a chumhdaítear le Caibidil II, [...] ná Caibidil III.

Airteagal 30b

Ceadanna astaíochtaí gás ceaptha teasa

1. Áiritheoidh na Ballstáit, ón 1 Eanáir 2025, nach ndéanfaidh aon eintiteas rialáilte an ghníomhaíocht a liostaítear in Iarscríbhinn III mura rud é go sealbhaíonn an t-eintiteas rialáilte sin cead arna eisiúint ag údarás inniúil i gcomhréir le míreanna 2 agus 3.

³⁶ [Tagairt le cur isteach]

2. San iarratas ar chead astaíochtaí gás ceaptha teasa chuig an údarás inniúil ag an eintiteas rialáilte de bhun mhír 1 faoin gCaibidil seo, áireofar tuairisc ar na nithe seo a leanas, ar a laghad:
 - (a) an t-eintiteas rialáilte;
 - (b) an cineál breoslaí a scaoileann sé i gcomhair tomhaltais agus a úsáidtear le haghaidh dócháin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar mar a shainmhínítear in Iarscríbhinn III agus na modhanna trína scaoileann sé na breoslaí sin i gcomhair tomhaltais;
 - (c) úsáid nó úsáidí deiridh na mbreoslaí a scaoiltear lena dtomhailt le haghaidh na gníomhaíochta dá dtagraítear in Iarscríbhinn III;
 - (d) na bearta atá beartaithe chun faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar astaíochtaí, i gcomhréir leis na gníomhartha dá dtagraítear in Airteagail 14 agus 30f;
 - (e) achoimre neamhtheicniúil ar na sonraí i bpointí (a) go (d).
3. Eiseoidh an t-údarás inniúil cead astaíochtaí gás ceaptha teasa lena n-údarófar don eintiteas rialáilte dá dtagraítear i mír 1 tabhairt faoin ngníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III, más deimhin leis go bhfuil an t-eintiteas in ann faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar astaíochtaí a chomhfhreagraíonn do na méideanna breoslaí a scaoiltear lena dtomhailt de bhun Iarscríbhinn III.
4. Áireofar i gceadanna astaíochtaí gás ceaptha teasa an méid seo a leanas, ar a laghad:
 - (a) ainm agus seoladh an eintitis rialáilte;
 - (b) tuairisc ar na modhanna trína scaoileann an t-eintiteas rialáilte na breoslaí i gcomhair tomhaltais sna hearnálacha a chumhdaítear faoin gCaibidil seo;
 - (c) liosta de na breoslaí a scaoileann an t-eintiteas rialáilte i gcomhair tomhaltais sna hearnálacha a chumhdaítear faoin gCaibidil seo;
 - (d) plean faireacháin a chomhlíonann na ceanglais a bhunaítear leis na gníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 14;

- (e) na ceanglais tuairiscithe a bhunaítear leis an gníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 14;
- (f) oibleagáid lamháltais a thabhairt suas, ar lamháltais iad arna n-eisiúint faoin gCaibidil seo, arb ionann iad agus na hastaíochtaí iomlána i ngach bliain féilire, mar a fhíoraítear i gcomhréir le hAirteagal 15, laistigh de cheithre mhí tar éis dheireadh na bliana sin.
5. Féadfaidh na Ballstáit a cheadú do na heintitis rialáilte pleananna faireacháin a nuashonrú gan a chead a athrú. Cuirfidh na heintitis rialáilte aon phlean faireacháin nuashonraithe faoi bhráid an údaráis inniúil lena bhformheas.
6. Cuirfidh an t-eintiteas rialáilte an t-údarás inniúil ar an eolas maidir le haon athruithe atá beartaithe ar chineál a ghníomhaíochta nó ar na breoslaí a scaoileann sé i gcomhair tomhaltais, a d'fhéadfadh a éileamh go ndéanfaí an cead astaíochtaí gás ceaptha teasa a nuashonrú. I gcás inarb iomchuí, déanfaidh an t-údarás inniúil an cead a nuashonrú i gcomhréir leis na gníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 14. I gcás ina mbeidh athrú ar chéannacht an eintitis rialáilte a chumhdaítear leis an gCaibidil seo, déanfaidh an t-údarás inniúil an cead a nuashonrú chun ainm agus seoladh an eintitis rialáilte nua a áireamh.

Airteagal 30c

Cainníocht foriomlán na lamháltas

1. Laghdófar cainníocht uile-Aontais na lamháltas a eisítear faoin gCaibidil seo gach bliain ó [...] 2027 ar bhealach líneach ag tosú in 2024. Saineofar luach 2024 mar theorainneacha astaíochtaí 2024, arna ríomh ar bhonn na n-astaíochtaí tagartha faoi Airteagal 4(2) de Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle(*) le haghaidh na n-earnálacha a chumhdaítear leis an gCaibidil seo agus an chonair laghdaithe línigh á cur i bhfeidhm le haghaidh na n-astaíochtaí uile laistigh de raon feidhme an Rialacháin sin. Laghdófar an chainníocht gach bliain i ndiaidh 2024 faoi chonair laghdaithe línigh de 5.15 %. Faoin 1 Eanáir 2024, foilseoidh an Coimisiún cainníocht uile-Aontais na lamháltas le haghaidh [...] 2027.

2. Laghdófar cainníocht uile-Aontais na lamháltas a eisítear faoin gCaibidil seo gach bliain ó 2028 ar bhealach líneach ag tosú in 2025 ar bhonn na meánastaíochtaí a thuirisceofar faoin gCaibidil seo le haghaidh na mblianta 2024 go 2026. Laghdófar cainníocht na lamháltas faoi chonair laghdaithe línigh de 5.43 %, seachas má bheidh feidhm ag coinníollacha phointe 1 d'Iarscríbhinn IIIa, agus sa chás sin, laghdófar an chainníocht faoi chonair laghdaithe línigh a choigeartófar i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach i bpointe 2 d'Iarscríbhinn IIIa. Faoin 30 Meitheamh 2027, foilseoidh an Coimisiún cainníocht uile-Aontais na lamháltas le haghaidh 2028 agus, más gá, an fachtóir laghdaithe línigh coigeartaithe.

3. Déanfar cainníocht lamháltas uile-Aontais arna n-eisiúint faoin gCaibidil seo a choigeartú chun cainníocht na lamháltas arna dtabhairt suas i gcásanna nárbh fhéidir comhaireamh dúbailte astaíochtaí dá dtagraítear in Airteagal 30f(4) a sheachaint. Beidh an coigeartú ag freagairt do mhéid iomlán na lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo a cúitíodh sa bhliain ábhartha tuairiscithe de bhun na ngníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 30f(4).

(*) Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le laghduithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go 2030 lena rannchuidítear leis an ngníomhaíocht ar son na haeráide chun na gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 (IO L 156, 19.6.2018, lch. 26).

Airteagal 30d

Ceantáil lamháltas le haghaidh na gníomhaíochta dá dtagraítear in Iarscríbhinn III

1. Ó [...] 2027, cuirfear lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo ar ceant, seachas má chuirtear i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhagaidh, arna bhunú le Cinneadh (AE) 2015/1814, iad. Cuirfear na lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo ar ceant ar leithligh ó na lamháltas a chumhdaítear le Caibidil II [...] agus III.

2. Tosófar ceantáil na lamháltas faoin gCaibidil seo in [...] 2027 le méid a fhreagraíonn do 130 % de na méideanna ceantála le haghaidh [...] 2027 arna mbunú ar bhonn chainníocht uile-Aontais na lamháltas le haghaidh na bliana sin agus na sciartha agus méideanna ceantála faoi seach de bhun mhíreanna 3, 4 agus 5 [...]. Ní úsáidfeadh na méideanna breise atá le cur ar ceant ach amháin chun lamháltais a thabhairt suas de bhun Airteagal 30e(2) agus agus féadfar iad a chur ar ceant go dtí an 30 Aibreán 2028. Bainfeadh na toirteanna breise as na toirteanna ar ceant don tréimhse ó [...] 2029 go dtí 203. Socrófar na coinníollacha le haghaidh na gceantanna luatha sin i gcomhréir le mír 6 agus Airteagal 10(4).

In [...] 2027, cruthaítear 600 milliún lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo mar shealúchais i gCúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh de bhun Airteagal 1a(3) de Chinneadh (AE) 2015/1814.

3. Cuirfeadh 150 milliún lamháltas a eisítear faoin gCaibidil seo ar ceant agus cuirfeadh gach ioncam ó na ceantanna sin ar fáil le haghaidh an Chiste don Nuálaíocht a bhunaítear faoi Airteagal 10a(8). Beidh feidhm ag Airteagal 10a(8) maidir leis na lamháltais dá dtagraítear sa mhír seo.
4. Caimníocht foriomlán na lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo i ndiaidh na gcainníochtaí a leagtar amach i mír 3 a bhaint, cuirfidh na Ballstáit ar ceant iad agus leithdháilfeadh orthu í i sciartha atá díreach mar an gcéanna le sciar astaíochtaí tagartha an Bhallstáit lena mbaineann faoi Airteagal 4(2) de Rialachán (AE) 2018/842 le haghaidh na n-earnálacha a chumhdaítear leis an gCaibidil seo le haghaidh mheán na tréimhse ó 2016 go 2018.
- 4a. Déanfar ioncam arna ghiniúint trí liúntais na mBallstát dá dtagraítear i mír 4 a chur ar ceant suas le EUR 59 000 000 000 a leithdháileadh go dtí 2032 ar an gCiste Aeráide Sóisialta arna bhunú le Rialachán (AE) 20.../uu [an Rialachán maidir leis an gCiste Sóisialta Aeráide](*). Is éard a bheidh san ioncam sin ioncam sannta seachtrach i gcomhréir le hAirteagal 21(5) den Rialachán Airgeadais agus cuirfeadh chun feidhme é i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme maidir leis an gCiste Sóisialta Aeráide.

Ní rachaidh an méid bliantúil a leithdháilfear ar an gCiste do 2027,

EUR 10 500 000 000, do 2028, EUR 10 150 000 000, do 2029, EUR 9 950 000 000, do 2030, EUR 9 750 000 000, do 2031, EUR 9 500 000 000, do 2032, EUR 9 150 000 000.

I gcás ina ndéanfar an t-ioncam a ghintear ón gceantáil dá dtagraítear i mír 4 a bhunú mar acmhainn dhílis i gcomhréir le hAirteagal 311(3) CFAE, scoirfidh an mhír seo d'fheidhm a bheith aici.

5. Cinnfidh Ballstáit úsáid ioncam a ghintear ó cheantáil lamháltas dá dtagraítear i mír 4, seachas an t-ioncam ar ioncam arna shannadh go seachtrach é i gcomhréir le mír 4a nó an t-ioncam a bhunaítear mar acmhainní dílse i gcomhréir le hAirteagal 311(3) CFAE agus a iontrálfar i mbuiséad an Aontais. Ba cheart do na Ballstáit [...] an t-ioncam sin, nó a choibhéis i luach airgeadais na n-ioncam sin, a úsáid, ó cheann amháin nó níos mó de na gníomhaíochtaí dá dtagraítear in Airteagal 10(3) le haghaidh ceann amháin nó níos mó díobh seo a leanas:
- (a) bearta atá beartaithe rannchuidiú le téamh agus fuarú foirgneamh a dhícharbónú nó le riachtanais fuinnimh foirgneamh a laghdú, lena n-áirítear fuinnimh inathnuaite agus bearta gaolmhara a chomhtháthú de réir Airteagal 7(11) agus Airteagail 12 agus 20 de Treoir 2012/27/AE [tagairtí le tabhairt cothrom le dáta leis an Treoir athbhreithnithe], chomh maith le bearta chun tacaíocht airgeadais a sholáthar do theaghlaigh ar ioncam íseal sna foirgnimh is neamhfheidhmiúla;
 - (b) bearta atá beartaithe dlús a chur le glacadh na bhfeithiclí astaíochtaí nialasacha nó chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun bonneagar athbhreoslaithe agus athluchtaithe iomlán idir-inoibritheach le haghaidh feithiclí astaíochtaí nialasacha a chur chun feidhme nó bearta chun athrú chuig modhanna iompair phoiblí a spreagadh agus feabhas a chur ar an ilmhódúlacht, nó chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann le húsáideoirí iompair ar ioncaim ísle agus ar mheánioncaim.

(c) cúiteamh airgeadais a sholáthar do thomhaltóirí deiridh na mbreoslaí i gcásanna nárbh fhéidir comhaireamh dúbailte astaíochtaí dá dtagraítear in Airteagal 30f(4) a sheachaint.

Ba cheart do na Ballstáit [...] cuid dá n-ioncam ceantála a ghintear i gcomhréir leis an Airteagal seo chun aghaidh a thabhairt ar ghnéithe sóisialta a bhaineann leis an trádáil astaíochtaí faoin gCaibidil seo agus cuirfear béim shonrach ar theaghlaigh leochaileacha, micrifhiontair leochaileacha agus úsáideoirí iompair leochaileacha mar a shainmhínítear iad i Rialachán (AE) 20.../uu [Rialachán an Chiste Aeráide Sóisialta](*). [...]

Measfar forálacha na míre seo a bheith comhlíonta ag na Ballstáit má tá beartais fhioscacha nó tacaíochta airgeadais nó beartais rialaitheacha, a dhéanann tacaíocht airgeadais a ghíaráil, a bhunaítear chun na críocha a leagtar amach sa chéad fhomhír agus arb ionann a luach agus na hioncaim dá dtagraítear sa chéad fhomhír a ghintear ó cheantáil na lamháltas dá dtagraítear sa Chaibidil seo, má tá na beartais sin i bhfeidhm acu agus má chuireann siad chun feidhme iad.

Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas maidir le húsáid na n-ioncam agus na ngníomhaíochtaí a dhéantar de bhun na míre seo tríd an bhfaisnéis sin a áireamh ina gcuid tuarascálacha a dhéantar a thíolacadh faoi Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (**).

6. Beidh feidhm ag Airteagail 10(4) agus 10(5) maidir leis na lamháltais a eisítear faoin gCaibidil seo. Déanfaidh an Coimisiún, go háirithe, faoin 31 Nollaig 2025 gníomh tarmlichte a ghlacadh de bhun Airteagal 10(4) lena mbunaítear rialacha maidir le ceantáil i gcomhréir le mír 4a lena n-áirithítear go ndáilfear méideanna na lamháltas a bheidh le cur ar ceant ag gach Ballstát d'fhonn na méideanna dá dtagraítear sa mhír sin a bhaint amach ar bhonn pro rata idir na Ballstáit de réir sciar na lamháltas faoi seach dá dtagraítear i mír 4. Áireofar sna rialacha sin freisin na rialacha mionsonraithe chun na méideanna ábhartha a chreidiúnú do chuntas a chuirfidh an Coimisiún in iúl chun na críche sin.

(*) Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 2009/119/CE agus Treoir (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

(**) [*cuir isteach tagairt*]

Airteagal 30e

Aistriú, tabhairt suas agus cur ar ceal lamháltas

1. Beidh feidhm ag Airteagal 12 maidir leis na hastaíochtaí, na heintitis rialáilte agus na lamháltais a chumhdaítear leis an gCaibidil seo cé is moite d'Airteagal 12, míreanna (2a), (3), (3a), mír (4), an dara habairt agus an tríú habairt, agus mír (5).
Chun na críche seo:
 - (a) léifear aon tagairt d'astaíochtaí amhail is gur tagairt do na hastaíochtaí a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann;
 - (b) léifear aon tagairt d'oibreoirí suiteálacha amhail is gur tagairt do na heintitis rialáilte a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann;
 - (c) léifear aon tagairt do lamháltais amhail is gur tagairt do na lamháltais a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann.

2. Ón 1 Eanáir [...] 2028 amach, áiritheoidh na Ballstáit go dtabharfaidh an t-eintiteas rialáilte líon áirithe lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo suas, arb ionann iad agus na hastaíochtaí iomlána, a fhreagraíonn do chainníocht na mbreoslaí a scaoiltear lena dtomhailt de bhun Iarscríbhinn III, sa bhliain féilire roimhe sin mar atá fíoraithe i gcomhréir le hAirteagal 15 agus 30f, agus go ndéanfar na lamháltas sin a chur ar ceal ina dhiaidh sin, agus déanfar an méid sin faoin 30 Aibreán gach bliain.
3. Go dtí an 31 Nollaig 2030, de mhaolú ar an gcéad mhír agus ar an dara mír, i gcás ina bhfuil eintiteas rialáilte atá bunaithe i mBallstát ar leith faoi réir cáin náisiúnta carbóin a bheidh i bhfeidhm do na blianta 2027 go 2030, lena gcumhdaítear gníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III, féadfaidh údarás inniúil an Bhallstáit lena mbaineann an t-eintiteas rialáilte sin a dhíolmhú ón oibleagáid lamháltas a thabhairt suas faoi mhír 2 i gcás bliana tagartha ar leith, ar choinníoll:
- a) go dtabharfaidh an Ballstát lena mbaineann fógra don Choimisiún faoina cháin náisiúnta carbóin, lena gcumhdaítear gníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III faoin [cuir isteach an spriocdháta chun an Treoir leasaitheach seo a thrasú] agus tá an dlí náisiúnta lena socraítear na rátaí cánach is infheidhme do na blianta 2027 go 2030 tagtha i bhfeidhm an tráth sin. Tabharfaidh an Ballstát lena mbaineann fógra don Choimisiún faoi aon athrú a dhéanfar ina dhiaidh sin ar an gcáin náisiúnta carbóin;
 - b) i gcás na bliana tagartha, go bhfuil cáin náisiúnta carbóin an Bhallstáit lena mbaineann a íocann an t-eintiteas rialáilte sin go héifeachtach níos airde ná an meánphraghas imréitigh do cheantáil an chórais trádála astaíochtaí arna bhunú faoin gCaibidil seo;
 - c) go gcomhlíonann an t-eintiteas rialáilte go hiomlán na hoibleagáidí faoi Airteagal 30b maidir le ceadanna astaíochtaí ceaptha teasa agus Airteagal 30f maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar a astaíochtaí;
 - d) go dtugann an Ballstát lena mbaineann fógra don Choimisiún faoi chur i bhfeidhm aon díolúine den sórt sin agus faoi mhéid comhfhreagrach na lamháltas atá le cealú i gcomhréir le pointe (g) agus na gníomhartha tarmlichte arna nglacadh de bhun Airteagal 10(4) faoin 30 Aibreán den bhliain tar éis na bliana tagartha;

- e) nach ndéanann an Coimisiún agóid i gcoinne chur i bhfeidhm an mhaolaithe ar an bhforas nach bhfuil an beart ar tugadh fógra ina leith i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar amach sa mhír seo, laistigh de thrí mhí tar éis fógra a fháil faoi pointe (a) nó laistigh de dhá mhí tar éis fógra a thabhairt don bhliain ábhartha faoi pointe (d);
- f) nach gcuireann an Ballstát lena mbaineann méid na lamháltas dá dtagraítear in Airteagal 30d(4) ar ceant i mbliain tagartha ar leith go dtí go gcinneadh méid na lamháltas a bheidh le cur ar ceal faoin mír seo i gcomhréir le pointe (g), cé is moite de na méideanna is gá chun a sciar den ioncam dá dtagraítear in Airteagal 30d(4a) a ghiniúint nó, má bhunaítear an t-ioncam a ghintear ón gceantáil dá dtagraítear in Airteagal 30 d(4) mar acmhainn dhílis i gcomhréir le hAirteagal 311(3) CFAE, chun a oibleagáidí a chomhlíonadh de bhun Chinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle³⁷. Ní chuirfidh an Ballstát lena mbaineann aon mhéid breise lamháltas ar ceant de bhun na chéad fhomhíre d'Airteagal 30d(2).
- g) má chealaíonn an Ballstát lena mbaineann méid lamháltas ó chainníocht iomlán na lamháltas atá le cur ar ceant aige dá dtagraítear in Airteagal 30d(4) don bhliain tagartha cothrom le hastaíochtaí fíoraithe an eintitis rialáilte sin faoin gCaibidil seo don bhliain tagartha. I gcás ina mbeidh méid an liúntais a bheidh fós le cur ar ceant sa bhliain tagartha tar éis pointe f a chur i bhfeidhm faoi bhun mhéid na lamháltas a bheidh le cur ar ceal faoin mír seo, áiritheoidh an Ballstát lena mbaineann go gcealóidh sé méid na lamháltas a chomhfhreagraíonn don difríocht faoi dheireadh na bliana tar éis na bliana tagartha; agus

³⁷ Cinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 maidir le córas acmhainní dílse an Aontais Eorpaigh agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2014/335/AE (IO L 424, 15.12.2020, lch. 1).

- h) geallann an Ballstát lena mbaineann, tráth a dtabharfar an chéad fhógra faoi phointe (a), go n-úsáidfidh sé, le haghaidh ceann amháin nó níos mó de na bearta a liostaítear nó dá dtagraítear sa chéad fhomhír agus sa dara fhomhír d'Airteagal 30d(5), méid atá coibhéseach leis an ioncam a mbeadh feidhm ag Airteagal 30d(5) maidir leis in éagmais an mhaolaithe sin. Beidh feidhm ag an tríú fhomhír agus ag an gceathrú fhomhír d'Airteagal 30d(5) agus áiritheoidh an Coimisiún go mbeidh an fhaisnéis a gheofar dá bhun i gcomhréir leis an ngealltanais a rinneadh.

Ní dhéanfaidh méid na lamháltas a bheidh le cur ar ceal faoi phointe (g) difear don ioncam sannta seachtrach a bhunaítear de bhun Airteagal 30d(4a) ná do sciar an ioncaim sin don Bhallstát lena mbaineann mar a shonraítear i gcomhréir leis an ngníomh tarmligthe dá dtagraítear in Airteagal 30d(6) ná, i gcás inar bunaíodh é de bhun Airteagal 311(3) CFAE, d'acmhainní dílse bhuiséad an Aontais de bhun Chinneadh 2020/2053 (AE, Euratom) ón gComhairle as na hioncaim a ghintear ó lamháltas a chur ar ceant i gcomhréir le hAirteagal 30d.

Airteagal 30f

Faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí agus creidiúnú

1. Beidh feidhm ag Airteagail 14 agus 15 maidir leis na hastaíochtaí, na heintitis rialáilte agus na lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo. Chun na críche seo:
 - (a) léifear aon tagairt d'astaíochtaí amhail is gur tagairt do na hastaíochtaí a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann;
 - (b) léifear aon tagairt do ghníomhaíocht a liostaítear in Iarscríbhinn I amhail is gur tagairt don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III atá ann;
 - (c) léifear aon tagairt d'oibreoirí amhail is gur tagairt do na heintitis rialáilte a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann;
 - (d) léifear aon tagairt do lamháltas amhail is gur tagairt do na lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann.

2. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfaidh gach eintiteas rialáilte, le haghaidh gach bliain féilire ó 2025 amach, faireachán ar na hastaíochtaí a fhreagraíonn do chainníochtaí na mbreoslaí a scaoiltear lena dtomhailt de bhun Iarscríbhinn III. Áiritheoidh siad freisin go dtabharfaidh gach eintiteas rialáilte tuairisc i leith na n-astaíochtaí sin don údarás inniúil sa bhliain dar gcionn, ag tosú in 2026, i gcomhréir leis na gníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 14(1).
3. Áiritheoidh na Ballstáit go dtabharfaidh gach eintiteas rialáilte a shealbhaíonn cead i gcomhréir le hAirteagal 30b an 1 Eanáir 2025 tuairisc ar a chuid astaíochtaí stairiúla don bhliain 2024 faoin 30 Márta 2025.
4. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh na heintitis rialáilte in ann cainníochtaí beachta an bhreosla a scaoiltear lena dtomhailt a úsáidtear le haghaidh dócháin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar mar a shaináithnítear in Iarscríbhinn III, agus úsáid deiridh na mbreoslaí arna scaoileadh lena dtomhailt ag na heintitis rialáilte, go mbeidh siad in ann iad a shaináithint agus a dhoiciméadú go hiontaofa agus go cruinn in aghaidh an chineáil breosla. Déanfaidh na Ballstáit bearta iomchuí chun [...] teorainn a chur leis an riosca go ndéanfaí astaíochtaí a chumhdaítear faoin gCaibidil seo agus na hastaíochtaí faoi Chaibidil II [...] agus III a áireamh faoi dhó a sheachaint.

Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme, maidir leis na rialacha mionsonraithe chun comhaireamh dúbailte a sheachaint agus maidir le cúiteamh airgeadais a chur ar fáil do na tomhaltóirí deiridh i gcás nach bhféadfar comhaireamh dúbailte den sórt sin a sheachaint [...]. Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 22a(2).

5. Leagtar na prionsabail i dtaca le faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar na hastaíochtaí a chumhdaítear leis an gCaibidil seo amach i gCuid C d'Iarscríbhinn IV.
6. Leagtar na critéir i dtaca leis na hastaíochtaí a chumhdaítear leis an gCaibidil seo a fhíorú amach i gCuid C d'Iarscríbhinn V.
7. Féadfaidh na Ballstáit bearta simplithe faireacháin, tuairiscithe agus fíoraithe a cheadú d'aonáin rialáilte ar lú a n-astaíochtaí bliantúla a fhreagraíonn do chainníochtaí na mbreoslaí a scaoiltear lena dtomhailt ná 1 000 tona de choibhéis dé-ocsaíde carbóin, i gcomhréir leis na gníomhartha dá dtagraítear in Airteagal 14(1).

Airteagal 30g

Riarachán

Beidh feidhm ag Airteagail 13, 15a, Airteagail 16(1), (2), (3), (4) agus (12), Airteagail 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22a, 23 agus 29 maidir leis na hastaíochtaí, na heintitis rialáilte agus na lamháltais a chumhdaítear leis an gCaibidil seo. Chun na críche seo:

- (a) léifear aon tagairt d'astaíochtaí amhail is gur tagairt do na hastaíochtaí a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann;
- (b) léifear aon tagairt d'oibreoirí amhail is gur tagairt do na heintitis rialáilte a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann;
- (c) léifear aon tagairt do lamháltais amhail is gur tagairt do na lamháltais a chumhdaítear leis an gCaibidil seo atá ann.

Airteagal 30h

Bearta i gcás ardú iomarcach ar phraghsanna

1. I gcás, ar feadh níos mó ná trí mhí as a chéile, ina bhfuil an meánphraghas lamháltais sna ceantanna a dhéantar i gcomhréir leis an ngníomh arna ghlacadh faoi Airteagal 10(4) níos mó ná dhá oiread an mheánphraghais lamháltais le linn na sé mhí as a chéile roimhe sin sna ceantanna le haghaidh na lamháltais a chumhdaítear leis an gCaibidil seo, glacfaidh an Coimisiún, ar bhonn práinne, eiseofar [...] 50 milliún lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo ó Chúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh i gcomhréir le hAirteagal 1a(7) de Chinneadh (AE) 2015/1814.

Do na blianta 2027 agus 2028, comhlíonfar na coinníollacha sa chéad fhomhír más rud é, ar feadh níos mó ná trí mhí as a chéile, gur mó an meánphraghas liúntais ná 1.5 oiread mheánphraghas an liúntais i rith tréimhse tagartha de chuid na sé mhí as a chéile roimhe sin.

2. I gcás, ar feadh níos mó ná 3 mhí as a chéile, go bhfuil an meánphraghas lamháltais sna ceantanna a dhéantar i gcomhréir leis an ngníomh arna ghlacadh faoi Airteagal 10(4) níos mó ná trí oiread an mheánphraghais lamháltais le linn na 6 mhí as a chéile roimhe sin sna ceantanna le haghaidh na lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo, glacfaidh an Coimisiún, ar bhonn práinne, eiseofar 150 milliún lamháltas a chumhdaítear leis an gCaibidil seo ó Chúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh i gcomhréir le hAirteagal 1a(7) de Chinneadh (AE) 2015/1814.
3. Nuair a chomhlíonfar an coinníoll dá dtagraítear i mír 1 nó i mír 2 den Airteagal seo, ní scaoilfear liúntais bhreise de bhun na míre céanna níos luaithe ná 12 mhí ina dhiaidh sin.
4. I gcás inar comhlíonadh an coinníoll i mír 1 nó i mír 2 agus nach mbeidh mír 3 infheidhme, foilseoidh an Coimisiún go pras san Iris Oifigiúil an dáta ar comhlíonadh an coinníoll i mír 1 nó i mír 2.

Airteagal 30i

Athbhreithniú ar gCaibidil seo

Faoin 1 Eanáir 2028, tuairisceoidh an Coimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir le cur chun feidhme fhorálacha na Caibidle seo maidir lena n-éifeachtacht, a riarachán agus a gcur i bhfeidhm praiticiúil, lena n-áirítear maidir le cur i bhfeidhm na rialacha faoi Chinneadh (AE) 2015/1814 agus úsáid lamháltais na Caibidle seo chun oibleagáidí comhlíonta na n-eintiteas comhlíonta a chumhdaítear i gCaibidil II [...] agus III a chomhlíonadh. I gcás inarb iomchuí, cuirfidh an Coimisiún togra chun an Chaibidil seo a leasú faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle in éineacht leis an tuarascáil sin. Faoin 31 Deireadh Fómhair 2031, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar fhéidearthacht na n-earnálacha a chumhdaítear le hIarscríbhinn III sa Chóras Trádála Astaíochtaí a chumhdaíonn na hearnálacha a liostaítear in Iarscríbhinn 1 de Threoir 2003/87/CE a chomhtháthú.;

Nósanna imeachta chun an gníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III a leathnú go haontaobhach chuig earnálacha eile nach bhfuil faoi réir Chaibidil II agus Chaibidil III

1. Féadfaidh na Ballstáit, ó 2027 ar aghaidh, trádáil ar lamháltais i gcomhair astaíochtaí a chur i bhfeidhm i gcomhréir leis an gCaibidil seo maidir le gníomhaíochtaí agus le gáis ceaptha teasa nach liostaítear in Iarscríbhinn III, agus na critéir ábhartha go léir á gcur san áireamh, go háirithe na héifeachtaí ar an margadh inmheánach, saobhadh iomaíochta ionchasach, sláine chomhshaoil an chórais trádála astaíochtaí arna bhunú de bhun na Caibidle seo agus iontaofacht an chórais faireacháin agus tuairiscithe atá beartaithe, ar choinníoll go bhformheasfaidh an Coimisiún síneadh na gníomhaíochta.

Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 maidir le fadú, údarú liúntais bhreise a eisiúint agus údarú Ballstát eile chun síneadh ama a chur leis an ngníomhaíocht a fhorghnó. Agus gníomhartha tarmligthe den sórt sin á nglacadh aige, féadfaidh an Coimisiún cur leis an síneadh le rialacha breise lena rialaítear bearta chun aghaidh a thabhairt ar chásanna a d'fhéadfadh a bheith ann de chomhaireamh dúbailte, lena n-áirítear liúntais bhreise a eisiúint chun cúiteamh a dhéanamh ar lamháltais a thugtar suas as úsáid breoslaí i gníomhaíochtaí a liostaítear in Iarscríbhinn I. Ní bheidh aon bhearta airgeadais a dhéanfaidh na Ballstáit i bhfabhar cuideachtaí in earnálacha agus i bhfo-earnálacha atá neamhchosanta ar fhíor-riosca sceite carbóin i ngeall ar chostais shuntasacha indíreacha a thabhaítear ó chostais astaíochtaí gás ceaptha teasa a chuirfear ar aghaidh i bpraghsanna breosla mar thoradh ar an méadú aontaobhach ar an margadh, ní bheidh siad ina gcúis le saobhadh míchuí ar an margadh.

2. Cuirfear lamháltais bhreise arna n-eisiúint de bhun údarú faoin Airteagal seo ar ceant i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar síos in Airteagal 30d. D'ainneoin Airteagal 30d (1) go (4a), is iad na Ballstáit a rinne na gníomhaíochtaí a shíneadh go haontaobhach a chinnfidh an úsáid a bhainfear as an ioncam a ghinfeadh ó na liúntais bhreise sin a chur ar ceant.

- (22) Leasaítear Iarscríbhinní I, IIB, IV agus V a ghabhann le Treoir 2003/87/CE i gcomhréir le hIarscríbhinn I leis an Treoir seo, agus cuirtear Iarscríbhinn III, IIIa agus IIIb isteach i dTreoir 2003/87/CE mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Treoir seo.

Airteagal 2

Leasú ar Chinneadh (AE) Uimh. 2015/1814

Leasaítear Cinneadh (AE) 2015/1814 mar a leanas:

- (1) Leasaítear Airteagal 1 mar seo a leanas:

- (a) i mír 4, cuirtear an méid seo a leanas in ionad an dara habairt:

'Is éard a bheidh i líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht i mbliain ar leith líon carnach na lamháltas a eisíodh i leith suiteálacha agus cuideachtaí loingseoireachta agus nár cuireadh i gcúlchiste sa tréimhse ón 1 Eanáir 2008, lena n-áirítear an líon a eisíodh de bhun Airteagal 13(2) de Threoir 2003/87/CE mar atá sí i bhfeidhm go dtí an 18 Márta 2018 sa tréimhse sin agus teidlíochtaí creidmheasanna idirnáisiúnta a úsáid a d'fheidhmigh suiteálacha faoi EU ETS₂ [...] suas leis an 31 Nollaig sa bhliain áirithe sin, lúide na tonaí carnacha d'astaíochtaí fíoraithe ó shuiteálacha agus cuideachtaí loingseoireachta faoi EU ETS idir an 1 Eanáir 2008 agus an 31 Nollaig an bhliain áirithe chéanna sin, agus aon lamháltas a chuirtear ar ceal i gcomhréir le hAirteagal 12(4) de Threoir 2003/87/CE.;

- (b) cuirtear mír 4a seo a leanas isteach:

'4a. Ón [bliain i ndiaidh theacht i bhfeidhm na Treorach seo], áireofar, agus líon iomlán na lamháltas a bheidh i gcúrsaíocht in aon bhliain ar leith á ríomh, líon carnach na lamháltas a eisíodh i dtaca leis an eitlíocht agus líon carnach na n-astaíochtaí fíoraithe ón eitlíocht faoi EU ETS, gan astaíochtaí a áireamh ó eitiltí ar bhealaí a chumhdaítear le fritháireamh arna ríomh de bhun Airteagal 12(6), idir an 1 Eanáir [an bhliain tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo] agus 31 Nollaig na bliana sin. [...]

Maidir leis na lamháltais a chuirtear ar ceal de bhun Airteagal 3ga de Threoir 2003/87/CE, measfar go mbeidh siad eisithe chun críocha líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht a ríomh.';

(c) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 5 agus 5a:

'5. In aon bhliain ar leith, má tá líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht idir 833 milliún agus 1 096 milliún, bainfear líon lamháltas atá combhionann leis an difríocht idir líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht, mar a leagtar amach san fhoilseachán is déanaí dá dtagraítear i mír 4 den Airteagal seo, agus 833 milliún, ó mhéid na lamháltas atá le cur ar ceant ag na Ballstáit faoi Airteagal 10(2) de Threoir 2003/87/CE agus cuirfear sa chúlchiste iad thar thréimhse 12 mhí ag tosú an 1 Meán Fómhair den bhliain sin. Má tá líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht os cionn 1 096 milliún lamháltas, beidh líon na lamháltas atá le baint ó mhéid na lamháltas atá le cur ar ceant ag na Ballstáit faoi Airteagal 10(2) de Threoir 2003/87/CE agus le cur sa chúlchiste thar thréimhse 12 mhí ag tosú an 1 Meán Fómhair den bhliain sin, beidh an líon sin combhionann le 12 % de líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht. De mhaolú ar an abairt dheiridh, déanfar an céatadán a dhúbailt go dtí an 31 Nollaig 2030.

Gan dochar do líon iomlán na lamháltas atá le baint de bhun na míre seo, go dtí an 31 Nollaig 2030, ní chuirfear lamháltais dá dtagraítear in Airteagal 10(2), an chéad fhomhír, pointe (b) de Threoir 2003/87/CE san áireamh agus sciartha na mBallstát a rannchuidíonn leis an líon iomlán sin á gcinneadh.

5a. Mura rud é go gcinnefear a mhalairt sa chéad athbhreithniú arna dhéanamh i gcomhréir le hAirteagal 3, ní bheidh lamháltais a choinnítear sa chúlchiste os cionn 400 milliún lamháltas bailí a thuilleadh ó 2023.';

(2) cuirtear Airteagal 1a isteach mar a leanas:

'Airteagal 1a

Feidhmiú Chúlchiste Cobhsaíochta an Mhargaidh le haghaidh earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar

1. Cuirfear lamháltais a chumhdaítear le Caibidil IVa de Threoir 2003/87/CE i roinn ar leithligh den chúlchiste a bunaíodh de bhun Airteagal 1 den Chinneadh seo, i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach san Airteagal seo, agus scaoilfear iad ón roinn sin.
2. Feidhmeofar an cur sa chúlchiste faoin Airteagal seo ón 1 Meán Fómhair **2028**. Déanfar na lamháltais a chumhdaítear le Caibidil IVa de Threoir 2003/87/CE a chur sa chúlchiste, a choinneáil ann, agus a scaoileadh uaidh ar leithligh ó na lamháltais a chumhdaítear le hAirteagal 1 den Chinneadh seo.
3. In **2027**, cruthófar an roinn dá dtagraítear i mír 1 i gcomhréir le hAirteagal 30d(2), an dara fomhír, de Threoir 2003/87/CE. Faoin 1 Eanáir 2031, ní bheidh na lamháltais dá dtagraítear sa mhír seo nach bhfuil scaoilte ón gcúlchiste bailí a thuilleadh.
4. Foilseoidh an Coimisiún líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht a chumhdaítear i gCaibidil IVa de Threoir 2003/87/CE gach bliain, faoin 15 Bealtaine sa bhliain ina dhiaidh sin, ar leithligh ó líon na lamháltas atá i gcúrsaíocht faoi Airteagal 1(4). Is éard a bheidh i líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht faoin Airteagal seo i mbliain ar leith líon carnach na lamháltas a chumhdaítear faoi Chaibidil IVa de Threoir 2003/87/CE a eisíodh sa tréimhse ón 1 Eanáir **2027**, lúide na tonnaí carnacha d'astaíochtaí fíoraithe a chumhdaítear le Caibidil IVa de Threoir 2003/87/CE don tréimhse idir an 1 Eanáir **2027** agus an 31 Nollaig sa bhliain áirithe chéanna sin, agus aon lamháltas a chumhdaítear le Caibidil IVa de Threoir 2003/87/CE a chuirtear ar ceal i gcomhréir le hAirteagal 12(4) de Threoir 2003/87/CE. Tarlóidh an chéad fhoilsiú faoin 15 Bealtaine **2028**.

5. In aon bhliain ar leith, má tá líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht, mar a leagtar amach san fhoilseachán is déanaí dá dtagraítear i mír 4 den Airteagal seo, os cionn 440 milliún lamháltas, bainfear 100 milliún lamháltas ó mhéid na lamháltas a chumhdaítear le Caibidil IVa atá le cur ar ceant ag na Ballstáit faoi Airteagal 30d de Threoir 2003/87/CE agus cuirfear sa chúlchiste iad thar thréimhse 12 mhí ag tosú an 1 Meán Fómhair den bhliain sin.
6. In aon bhliain ar leith, má tá líon iomlán na lamháltas atá i gcúrsaíocht níos lú ná 210 milliún, scaoilfear 100 milliún lamháltas a chumhdaítear le Caibidil IVa ón gcúlchiste agus cuirfear iad le méid na lamháltas a chumhdaítear le Caibidil IVa atá le cur ar ceant ag na Ballstáit faoi Airteagal 30d de Threoir 2003/87/CE. I gcás ina bhfuil níos lú ná 100 milliún lamháltas sa chúlchiste, scaoilfear gach lamháltas sa chúlchiste faoin mír seo.
7. Cuirfear na méideanna atá le scaoileadh ón gcúlchiste i gcomhréir le hAirteagal 30h de Threoir 2003/87/CE le méid na lamháltas a chumhdaítear faoi Chaibidil IVa atá le cur ar ceant ag na Ballstáit faoi Airteagal 30d de Threoir 2003/87/CE laistigh de thréimhse 3 mhí ag tosú mí amháin tar éis an dáta ar comhlíonadh na coinníollacha de réir a bhfoilsithe san Iris Oifigiúil [...] de bhun Airteagal 30h de Threoir 2003/87/CE.
8. Beidh feidhm ag Airteagal 1(8) agus Airteagal 3 maidir leis na lamháltais a chumhdaítear le Caibidil IVa de Threoir 2003/87/CE.!

Airteagal 3

[Roinnfear Airteagal 3 ón Treoir leasaitheach seo agus déanfar Rialachán neamhspleách de Rialachán (AE) 2015/757 a leasú – aistríodh an téacs go dtí tar éis Airteagal 8³⁸]

³⁸ Cf. WK 7351/2022 ADD 2

Airteagal 4

Trasuí

1. Na forálacha reachtaíochta, rialúcháin agus riaracháin is gá chun [...] an Treoir seo a chomhlíonadh, déanfaidh na Ballstáit iad a thabhairt i bhfeidhm faoin 31 Nollaig 2023 ar a dhéanaí. Cuirfidh siad téacs na bhforálacha sin in iúl don Choimisiún láithreach.
2. Nuair a ghlacfaidh na Ballstáit na forálacha sin, beidh tagairt iontu don Treoir seo nó beidh tagairt den sórt sin ag gabháil leo tráth a bhfoilsithe oifigiúil. Is iad na Ballstáit a chinnfidh an tslí le tagairt den sórt sin a dhéanamh.
3. Déanfaidh na Ballstáit téacs phríomhforálacha an dlí náisiúnta a ghlacfaidh siad sa réimse a chumhdaítear leis an Treoir seo a chur in iúl don Choimisiún.

Airteagal 5

Forálacha idirthréimhseacha

[...] Agus a n-oibleagáidí a leagtar amach in Airteagal 4(1) den Treoir seo á gcomhlíonadh acu, áiritheoidh na Ballstáit go leanfaidh a reachtaíocht náisiúnta lena dtrasuitear pointe (u) d'Airteagal 3, Airteagal 10a(3) agus 10a(4), Airteagal 10c(7) agus pointe 1 d'Iarscríbhinn I, a ghabhann le Treoir 2003/87/CE, mar atá sí i bhfeidhm an [*an dáta roimh theacht i bhfeidhm na Treorach seo*] d'fheidhm a bheith aici go dtí an 31 Nollaig 2025. Cuirfidh siad a mbearta náisiúnta i bhfeidhm lena dtrasúitear leasuithe ar na forálacha sin ón 1 Eanáir 2026.

Airteagal 6

[...] ³⁹

³⁹ Mar thoradh ar na leasuithe ar Rialachán (AE) 2015/757 a dheighilt ón Treoir, tá Airteagal 6 le scriosadh. I substaint, cuirtear Airteagal 2 den Rialachán leasaitheach mar a leagtar amach thíos ina ionad.

Airteagal 7

Teacht i bhfeidhm agus dáta chur i bhfeidhm Airteagal 2

1. Tíocfaidh an Treoir seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a foilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.
2. Beidh feidhm ag Airteagal 2 ón 1 Eanáir 2024⁴⁰.

Airteagal 8

Seolaithe

Is chuig na Ballstáit a dhírítear an Treoir seo. [...]

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa *Thar ceann na Comhairle*

An tUachtarán

An tUachtarán

⁴⁰ Tagann sé sin in ionad na tagartha d'Airteagal 2 i bhforáil an trasuímh. Áirithítear leis an dáta a luaitear go mbeidh feidhm ag na hathruithe in Airteagal 2 ag an am céanna leis na bearta náisiúnta lena dtrasúitear Airteagal 1.

Leasuithe ar Rialachán (AE) 2015/757 chun foráil a dhéanamh do chuimsiú gníomhaíochtaí loingseoireachta muirí in EU ETS agus do chuimsiú gás ceaptha teasa eile seachas CO₂⁴¹

Airteagal 1

⁴²Leasaítear Rialachán (AE) 2015/757 mar a leanas:

(-2) Ar fud an Rialacháin, seachas in Airteagail 1, 2, 3, pointí (a) agus (r), Airteagal 21(5), Iarscríbhinní I agus II, cuirtear na focail 'astaíochtaí gás ceaptha teasa' in ionad na bhfocal 'astaíochtaí CO₂' agus cuirtear 'gáis cheaptha teasa a astaíodh' in ionad 'CO₂ a astaíodh':

(-1) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 1:

Leagtar síos leis an Rialachán seo rialacha maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú beacht a dhéanamh ar astaíochtaí gás cheaptha teasa agus maidir le faisnéis eile is ábhartha maidir leis an aeráid ó longa a thagann isteach i gcalafóirt atá faoi dhlínse Ballstáit, atá laistigh díobh nó a imíonn uathu chun laghdú na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa ó mhuiriompar a chur chun cinn ar bhealach costéifeachtúil.;

(0) In Airteagal 2, cuirtear an méid seo a leanas isteach in ionad mhír 1:

'1. Tá feidhm ag an Rialachán seo maidir le longa ag a bhfuil olltonnáiste 5000 tona agus os a chionn i leith na n-astaíochtaí GCT a sceitear le linn a muiraisítear óna gcalafort cuarda deireanach go dtí calafort cuarda atá faoi dhlínse Ballstáit agus ó chalafort cuarda atá faoi dhlínse Ballstáit go dtí a gcéad chalafort cuarda eile, mar aon le laistigh de chalafóirt chuarda atá faoi dhlínse Ballstáit.

1a. Is iad seo a leanas na gáis cheaptha teasa a chumhdaítear leis an Rialachán seo:

(a) dé-ocsaíd charbóin (CO₂),

⁴¹ Aithrisí le cur isteach.

⁴² Moltaí san áireamh ó WK 7351/2022 ADD 1.

(b) maidir le hastaíochtaí ó [an 1 Eanáir 2024] mheatán (CH₄), agus

(c) maidir le hastaíochtaí ó [an 1 Eanáir 2024] ocsaídí nítriúla (N₂O).

I gcás ina ndéantar tagairt sa Rialachán seo do mhéideanna comhiomlánaithe iomlána na n-astaíochtaí nó na ngás ceaptha teasa a astaítear, tuigfead go dtagraíonn sé do mhéideanna comhiomlána iomlána gach gáis ar leithligh⁴³;

(1) Leasaítear Airteagal 3 mar seo a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (a):

'(a) Ciallaíonn 'astaíochtaí gás ceaptha teasa' scaoileadh na ngás ceaptha teasa a chumhdaítear faoi oibleagáidí an Rialacháin seo i gcomhréir le hAirteagal 2(1a) [...] ag longa;'

(b) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointí (b), (d) agus (m):

'(b) ciallaíonn 'calafort cuarda' 'calafort cuarda' mar a shainmhínítear i bpointe (wa) d'Airteagal 3 de Threoir 2003/87/CE é';⁴⁴

'(d) ciallaíonn 'cuideachta' an chuideachta loingseoireachta mar a shainmhínítear in Airteagal 3(v) de Threoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle í;'

'(m) ciallaíonn 'tréimhse tuairiscithe' an tréimhse ón 1 Eanáir go dtí an 31 Nollaig, an dá mhí sin san áireamh. I gcás muraistir a thosaíonn agus a chríochnaíonn in dhá bhliain féilire éagsúla, déanfar na sonraí ábhartha a chur i gcuntas faoin mbliain féilire lena mbaineann;'

(c) cuirtear pointí (q) agus (r) seo a leanas leis:

'(q) ciallaíonn 'údarás riaracháin' an t-údarás riaracháin i leith cuideachta loingseoireachta dá dtagraítear in Airteagal 3gd de Threoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle*;

⁴³ Chun a áirithiú go ndéantar gach gás a thuairisciú ar leithligh ar fud an Rialacháin, lena gceadófaí méid comhiomlánaithe iomlán astaíochtaí coibhéiseacha CO₂ a bhunú.

⁴⁴ I gcomhréir leis na tásca in WK 7351/2022, ní mór na hathruithe a bhaineann le calafoirt trasloingsithe a léiriú i Rialachán MRV freisin.

(r) ciallaíonn 'sonraí astaíochtaí comhiomlánaithe ar leibhéal na cuideachta' suim na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaineann le gáis atá liostaithe in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2003/87/CE maidir le gníomhaíochtaí muiriompair agus atá le tuairisciú faoin Treoir sin, i ndáil le gach long atá faoina fhreagracht le linn na tréimhse tuairiscithe.

* Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, 25.10.2003, lch. 32).';

(2) in Airteagal 4, cuirtear an mhír 8 seo a leanas isteach:

'8. Tuairisceoidh cuideachtaí sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta na long ar a bhfreagracht le linn tréimhse tuairiscithe de bhun Airteagal 11a.';

(3) in Airteagal 5, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

'2. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun [...] Iarscríbhinní I agus [...] II a leasú, chun cuimsiú astaíochtaí meatáin agus astaíochtaí ocsaídí nítriúla faoi raon feidhme an Rialacháin seo, leasuithe ar Threoir 2003/87/CE, lena n-áirítear ailíniú leis na gníomhartha cur chun feidhme arna nglacadh faoi Airteagal 14(1) de Threoir 2003/87/CE, rialacha idirnáisiúnta ábhartha agus caighdeáin idirnáisiúnta agus Eorpacha a chur san áireamh. Tugtar de chumhacht don Choimisiún freisin gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun Iarscríbhinní I agus II a leasú chun eilimintí na modhanna faireacháin a leagtar amach iontu a bheachtú, i bhfianaise na bhforbairtí teicneolaíocha agus eolaíocha agus chun feidhmiú éifeachtach EU ETS a bunaíodh de bhun Threoir 2003/87/CE a áirithiú.

Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha tarmligthe den sórt sin lena leasaítear Iarscríbhinní I agus II de réir mar is gá chun astaíochtaí meatáin agus ocsaídí nítriúla a chuimsiú faoi raon feidhme an Rialacháin seo faoin [1 Deireadh Fómhair 2023]. Déanfar na modhanna a leagtar amach in Iarscríbhinn I agus na rialacha a leagtar amach in Iarscríbhinn II a ailíniú, i gcás inarb iomchuí, le modhanna agus rialacha Rialachán [xxx/bbbb] maidir le [FuelEU Maritime, 2021/0210 (COD)].';

(4) Leasaítear Airteagal 6 mar seo a leanas:

(-a) i mír 3, cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (b):

'(b) ainm na cuideachta agus seoladh, sonraí teileafóin agus sonraí ríomhphoist duine teagmhála agus uimhir aitheantais IMO cuideachtaí uathúla agus uimhir aitheantais an úinéara chláraithe':

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 5:

'5. Bainfidh cuideachtaí úsáid as pleananna faireacháin caighdeánaithe bunaithe ar theimpléid agus déanfar pleananna faireacháin a thíolacadh ag baint úsáid as córais uathoibríthe agus formáidí malartaithe sonraí. Cinnfidh an Coimisiún, trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme, na teimpléid sin, lena n-áirítear na rialacha teicniúla chun iad a chur i bhfeidhm go haonfhoirmeach agus chun iad a aistriú go huathoibríoch. Glacfar na gníomhartha cur chun feidhme sin i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 24(2).';

(b) cuirtear isteach mír 6, 7 agus 8 seo a leanas:

'6. [...] Faoi [1 Aibreán 2024], cuirfidh cuideachtaí plean faireacháin faoi bhráid an údarais riaracháin fhreagraigh maidir le gach long dá gcuid a thagann faoi raon feidhme an Rialacháin seo, a ndéanfaidh an fíoraitheoir measúnú air ar dtús mar longa atá i gcomhréir leis an Rialachán seo agus ina léireofar cuimsiú astaíochtaí meatáin agus astaíochtaí ocsaídí nítriúla faoi raon feidhme an Rialacháin seo.

7. D'ainneoin mhír 6, i gcás longa a thagann faoi raon feidhme an Rialacháin seo den chéad uair i ndiaidh [1 Eanáir 2024] [...], cuirfidh cuideachtaí plean faireacháin i gcomhréir le ceanglais an Rialacháin seo faoi bhráid an údarais rialacháin fhreagraigh gan mhoill mhíchuí tráth nach déanaí ná 3 mhí i ndiaidh céad chuairt gach loinge ar chalafort atá faoi dhlínse Ballstáit.

8. Faoin [cuir isteach dáta 2 bhliain tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo], formheasfaidh na húdaráis rialacháin fhreagracha na pleananna faireacháin arna dtíolacadh ag cuideachtaí i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh ag an gCoimisiún de bhun an dara fómhír. Maidir le longa a thagann faoi raon feidhme [Treoir athbhreithnithe ETS] den chéad uair i ndiaidh [1 Eanáir 2024][...], formheasfaidh an t-údarás riaracháin freagrach an plean faireacháin arna thíolacadh laistigh de 4 mhí i ndiaidh chéad chuairt na loinge ar chalafort atá faoi dhlínse Ballstáit i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh ag an gCoimisiún de bhun an dara fómhír.

Déanfaidh an Coimisiún faoin [1 Deireadh Fómhair 2023] gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun na forálacha maidir leis na rialacha le haghaidh pleananna faireacháin atá in Airteagail 6, 7, 8, 9 agus 10 a leasú chun go gcuirfear san áireamh cuimsiú astaíochtaí meatáin agus astaíochtaí ocsaídí nítriúla faoi raon feidhme an Rialacháin seo.';

Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Rialachán seo a fhorlíonadh maidir le rialacha a bhaineann le pleananna faireacháin a fhorghníomhú ag údaráis riaracháin.';

(5) Leasaítear Airteagal 7 mar seo a leanas:

(a) i mír 4, cuirtear an méid seo a leanas in ionad an dara habairt:

'Tar éis an mheasúnaithe, cuirfidh an fíoraitheoir in iúl don chuideachta cibé an bhfuil na modhnuithe sin i gcomhréir nó nach bhfuil. Cuirfidh an chuideachta a plean faireacháin modhnaithe faoi bhráid an údarais riaracháin fhreagraigh nuair a bheidh fógra faighte aici ón bhfíoraitheoir go bhfuil an plean faireacháin i gcomhréir.';

(b) cuirtear an mhír 5 seo a leanas leis:

'5. Formheasfaidh an t-údarás riaracháin modhnuithe ar an bplean faireacháin faoi mhír 2, pointí (a), (b), (c), (d), i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh ag an gCoimisiún de bhun an dara fómhír den mhír seo.

Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Rialachán seo a fhorlíonadh maidir le rialacha a bhaineann le hathruithe ar na pleananna faireacháin a fhorhmeas ag údaráis riaracháin.';

(6) in Airteagal 10, an chéad fhomhír, cuirtear an pointe (k) seo a leanas léi⁴⁵:

'(k) iomlán comhiomlánaithe [...] na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa a chumhdaítear le Treoir 2003/87/CE i ndáil le gníomhaíochtaí muiriompair i gcomhréir le hIarscríbhinn I den Treoir sin atá le tuairisciú faoin Treoir sin [...] i ndáil le gníomhaíochtaí muiriompair, **mar aon leis an bhfaisnéis is gá chun údar a thabhairt le cur i bhfeidhm aon mhaolaithe ábhartha ó Airteagal 12(3) den Treoir sin dá bhforáiltear in Airteagal 12, míreanna 3-e, 3-d, 3-c agus 3-b de.**';

(6a) Cuirtear an fhomhír seo a leanas le hAirteagal 11, mír 1:

Ag tosú ó 2025, agus faoin 31 Márta gach bliain, cuirfidh cuideachtaí faoi bhráid a n-údarás riaracháin freagrach, údaráis na mBratstát lena mbaineann maidir le longa ag a mbíonn bratach Ballstáit ar foluain agus an Choimisiúin tuarascáil astaíochtaí le haghaidh na tréimhse tuairiscithe ar fad le haghaidh gach loinge atá faoina bhfreagracht, ar tuarascáil í a bheidh fíoraithe chun sástachta ag fíoraitheoir de réir na gceanglas a leagtar síos in Airteagal 13. Féadfaidh an t-údarás riaracháin a éileamh ar chuideachtaí a dtuarascálacha astaíochtaí a thíolacadh faoi dháta níos luaithe ná an 31 Márta, ach nach luaithe ná an 28 Feabhra.'

(6b) In Airteagal 11, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

'2. I gcás ina n-athraítear cuideachta, cuirfidh an chuideachta roimhe sin faoi bhráid a húdaráis riaracháin fhreagraigh, údaráis na mBratstát lena mbaineann maidir le longa ag a mbíonn bratach Ballstáit ar foluain, na cuideachta nua agus an Choimisiúin, chomh gar agus is féidir don lá a chríochnófar an t-athrú agus tráth nach déanaí ná 3 mhí ina dhiaidh sin, tuarascáil ina gcumhdófar na heilimintí céanna agus a bheidh sa tuarascáil astaíochtaí ach atá teoranta don tréimhse a chomhfhreagraíonn do na gníomhaíochtaí arna ndéanamh faoina freagracht.'

⁴⁵ Téacs coigeartaithe chun cuimsiú astaíochtaí neamh- CO₂ a chur san áireamh.

(6c) In Airteagal 11, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

'4. Tabharfar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun na forálacha maidir le tuairisciú atá in Airteagal 11, in Airteagal 11a agus in Airteagal 12 a leasú chun go gcuirfear san áireamh cuimsiú astaíochtaí meatáin agus astaíochtaí ocsaídí nítriúla faoi raon feidhme an Rialacháin seo. Glacfar an chéad ghníomh tarmligthe den sórt sin faoin [1 Deireadh Fómhair 2023].':

(7) cuirtear an tAirteagal 11a seo a leanas isteach:

'Airteagal 11a

Sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta a thuairisciú agus a thíolacadh

1. Cinnfidh cuideachtaí sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta le linn tréimhse tuairiscithe, bunaithe ar shonraí na tuarascála astaíochtaí agus na tuarascála dá dtagraítear in Airteagal 11(2) le haghaidh gach loinge a bhí ar a bhfreagracht le linn na tréimhse tuairiscithe, i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh de bhun mhír 4.
2. Ag tosú ó 2025 [...], cuirfidh an chuideachta faoi bhráid an údaráis riaracháin fhreagraigh faoin 31 Márta gach bliain na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta a chumhdaíonn na hastaíochtaí sa tréimhse tuairiscithe atá le tuairisciú faoi Threoir 2003/87/CE i ndáil le gníomhaíochtaí muirompair, i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh de bhun mhír 4 agus atá fíoraithe i gcomhréir le Caibidil III den Rialachán seo (na 'sonraí comhiomlánaithe fíoraithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta').
3. Féadfaidh an t-údarás riaracháin a éileamh ar chuideachtaí na sonraí comhiomlánaithe fíoraithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta a thíolacadh faoi dháta níos luaithe ná an 31 Márta, ach tráth nach luaithe ná an 28 Feabhra.

4. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Rialachán seo a fhorlíonadh leis na rialacha maidir le faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar na sonraí comhiomlánaithe ar leibhéal cuideachta agus na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta a chur faoi bhráid an údaráis riaracháin.';

(8) Leasaítear Airteagal 12 mar seo a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

' Formáid na tuarascála astaíochtaí agus tuairisciú sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta';

(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

'1. Déanfar an tuarascáil astaíochtaí agus tuairisciú sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta a chur isteach trí úsáid a bhaint as córais uathoibríocha agus as formáidí malartaithe sonraí, lena n-áirítear teimpléid leictreonacha.';

(9) Leasaítear Airteagal 13 mar seo a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

'2. Déanfaidh an fíoraitheoir measúnú ar chomhréireacht na tuarascála astaíochtaí agus na tuarascála dá dtagraítear in Airteagal 11(2) leis na ceanglais a leagtar síos in Airteagal 8 go 12 agus in Iarscríbhinní I agus II.';

(b) cuirtear an mhír 5 agus 6 seo a leanas leis:

'5. Déanfaidh an fíoraitheoir measúnú ar chomhréireacht na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta leis na ceanglais a leagtar síos sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh de bhun mhír 6.

Nuair is é conclúid an fhíoraitheora, le dearbhú réasúnach, go bhfuil na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta saor ó mhíríteas ábhartha, eiseoidh an fíoraitheoir tuarascáil fíorúcháin ina luaitear go bhfuil na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta fíoraithe chun sástachta i gcomhréir leis na rialacha a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh de bhun mhír 6.

6. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Rialachán seo a fhorlíonadh leis na rialacha maidir leis na sonraí comhiomlánaithe ar leibhéal cuideachta a fhíorú agus tuarascáil fíorúcháin a eisiúint.';

(10) Leasaítear Airteagal 14 mar seo a leanas:

(a) i mír 2, cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (d):

'(d) na ríomhanna a leanann cinneadh i leith na [...] n-astaíochtaí gás ceaptha teasa foriomlána agus iomlán comhiomlánaithe [...] n-astaíochtaí gás ceaptha teasa a chumhdaítear le Treoir 2003/87/CE i ndáil le gníomhaíochtaí muiriompair i gcomhréir le hIarscríbhinn I den Treoir sin atá le tuairisciú faoin Treoir sin [...] i ndáil le gníomhaíochtaí muiriompair;';

(b) cuirtear an mhír 4 seo a leanas leis:

'4. Agus fíorú na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta á mheas, déanfaidh an fíoraitheoir measúnú ar iomláine agus comhsheasmhacht na sonraí arna dtuairisciú leis an bhfaisnéis arna soláthar ag an gcuideachta, lena n-áirítear a tuarascálacha ar astaíochtaí fíoraithe agus an tuarascáil dá dtagraítear in Airteagal 11(2).';

(11) in Airteagal 15, cuirtear an mhír 6 seo a leanas isteach:

'6. Maidir le fíorú na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta, comhlíonfaidh an fíoraitheoir agus an chuideachta na rialacha fíorúcháin a leagtar amach sna gníomhartha tarmligthe arna nglacadh de bhun an dara fomhír. Ní fhíoróidh an fíoraitheoir an tuarascáil astaíochtaí agus an tuarascáil dá dtagraítear in Airteagal 11(2) maidir le gach long ar freagracht na cuideachta.

Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 23 chun an Rialachán seo a fhorlíonadh leis na rialacha maidir leis na sonraí comhiomlánaithe ar leibhéal cuideachta a fhíorú, lena n-áirítear na modhanna fíorúcháin agus an nós imeachta fíorúcháin.');

(12) In Airteagal 16, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

'1. Maidir le fíoraitheoirí a dhéanann measúnú ar na pleananna faireacháin, na tuarascálacha astaíochtaí agus na sonraí comhiomlánaithe astaíochtaí ar leibhéal cuideachta, agus a eisióinn tuarascálacha fíorúcháin agus doiciméid comhlíontachta dá dtagraítear sa Rialachán seo, beidh siad creidiúnaithe i ndáil le gníomhaíochtaí a thagann faoi raon feidhme an Rialacháin seo ag comhlacht náisiúnta creidiúnaithe de bhun Rialachán (CE) Uimh. 765/2008.');

(13) in Airteagal 20, cuirtear an méid seo a leanas isteach in ionad mhír 3⁴⁶:

'3. I gcás longa a mhainnigh na ceanglais faireacháin agus tuairiscithe a chomhlíonadh ar feadh dhá thréimhse tuairiscithe i ndiaidh a chéile nó níos mó agus i gcás inar mhainnigh bearta forghníomhaithe eile comhlíonadh a áirithiú, féadfaidh údarás inniúil Bhallstát an chalafoirt teacht isteach, i ndiaidh dó an deis a thabhairt don chuideachta lena mbaineann a barúlacha a thíolacadh, ordú díbeartha a eisiúint a dtabharfar fógra ina leith don Choimisiún, do EMSA, do na Ballstáit eile agus don Bhratstát lena mbaineann. De thoradh ordú díbeartha den sórt sin a eisiúint, diúltóidh gach Ballstát, seachas an Ballstát a bhfuil a bhrat ar foluain ag an long, cead isteach in aon cheann dá chalafoirt don long lena mbaineann go dtí go gcomhlíonfaidh an chuideachta a hoibleagáidí faireacháin agus tuairiscithe i gcomhréir le hAirteagail 11 agus 18. I gcás ina bhfuil brat Ballstáit ar foluain ag an long agus ina dtiocfaidh sí isteach [...] nó ina bhfaighfear í [...] i gcalafort dá chuid, coinneoidh [...] an Ballstát lena mbaineann an long sin, i ndiaidh an deis a thabhairt don chuideachta lena mbaineann a barúlacha a thíolacadh, go dtí go gcomhlíonfaidh an chuideachta a hoibleagáidí.

⁴⁶ Chun ailíniú a dhéanamh le foclaíocht Threoir ETS.

I gcás ina bhfaighfear amach go bhfuil mainneachtain dá dtagraítear sa chéad fhomhír déanta ag long ag a bhfuil bratach Ballstáit ar foluain agus í i gcalafort de chuid an Bhallstáit a bhfuil a bhratach ar foluain ag an long sin, féadfaidh an Ballstát lena mbaineann, tar éis deis a thabhairt don chuideachta lena mbaineann a barúlacha a thíolacadh, ordú coinneála brataí a eisiúint go dtí go gcomhlíonfaidh an chuideachta loingseoireachta a hoibleagáidí. Cuirfidh sé an Coimisiún, EMSA agus na Ballstáit eile ar an eolas ina thaobh sin. [...]

Déanfar comhlíonadh na n-oibleagáidí sin a dheimhniú le fógra faoi dhoiciméad bailí comhlíontachta a thabhairt don údarás inniúil náisiúnta a d'eisigh an t-ordú díbeartha. Beidh an mhír seo gan dochar do rialacha idirnáisiúnta muirí is infheidhme i gcás longa atá i nguais.'

(13a) In Airteagal 20 (5), cuirtear an fhomhír seo a leanas leis:

'Ní bheidh feidhm ag an bhféidearthacht maolú faoin mír seo maidir le Ballstát arb é an t-údarás riaracháin de chuid cuideachta loingseoireachta a údarás freagrach.';

(13b) In Airteagal 21, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2 (a):

'(a) céannacht na loinge (ainm, cuideachta, uimhir aitheantais IMO agus calafort cláraithe nó calafort baile)';

(13c) Leasaítear Airteagal 21, mír 5, mar a leanas:

'5. Gach dhá bhliain déanfaidh an Coimisiún measúnú ar tionchar foriomlán earnáil an mhuiriompair ar an aeráid dhomhanda, lena n-áirítear trí astaíochtaí nó éifeachtaí nach mbaineann le CO2 nó éifeachtaí ó gháis cheaptha teasa eile agus ó cháithníní a bhfuil poitéinseal téimh dhomhanda acu nach gcumhdaítear leis an Rialachán seo.';

(13d) Cuirtear an tAirteagal seo a leanas isteach:

"Airteagal 22a

Athbhreithniú

Déanfaidh an Coimisiún, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2024, athbhreithniú ar an Rialachán seo, ag cur san áireamh go háirithe tuilleadh taithí a fuarthas agus é á chur chun feidhme. Áireofar san athbhreithniú sin measúnú ar a iomchuí atá sé longa [...] a áireamh faoi raon feidhme an Rialacháin seo ag a bhfuil olltonnáiste níos lú ná 5000 ach nach lú ná 400 d'fhonn go bhféadfaí an t-olltonnáiste sin a áireamh i dTreoir 2003/87/CE ina dhiaidh sin nó chun bearta eile a mholadh chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó longa den sórt sin a laghdú. Más iomchuí, beidh togra chun an Rialachán seo a leasú ag gabháil leis an athbhreithniú.'

(14) Leasaítear Airteagal 23 mar seo a leanas:

(a) I mír 2, cuirtear isteach an fhomhír seo a leanas:

'Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in [...] Airteagail 6(8), 7(5), 11a(4), 13(6) agus 15(6) a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse neamhchinntithe ama ó theacht i bhfeidhm [Rialachán athbhreithnithe MRV].';

(b) i míreanna 3 agus 5, cuirtear na focail 'Airteagail 5(2), 6(8), 7(5), 11a(4), 13(6) 15(5), 15(6) agus 16(3)' in ionad na bhfocal 'Airteagail 5(2), 15(5), 16(3)'.

(c) I mír 5, cuirtear isteach an fhomhír seo a leanas:

Ní bheidh feidhm ag an abairt dheireanach den chéad fhomhír, áfach, maidir le gníomhartha tarmligthe arna nglacadh faoin 1 Deireadh Fómhair 2023 de bhun an dara fomhír d'Airteagal 5(2), an dara fomhír d'Airteagal 6(8), Airteagal 11(4) agus Airteagal 15(5).

Airteagal 2

Teacht i bhfeidhm agus cur i bhfeidhm

1. Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.
2. Beidh feidhm aige ó dháta an teacht i bhfeidhm. Beidh feidhm ag Airteagal 1, mír (1), pointe (b) ón 1 Eanáir 2024, áfach.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

IARSCRÍBHINN

Leasaítear Iarscríbhinn I le Treoir 2003/87/CE mar a leanas:

Cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointí 1 agus 3:

'1. Leis an Treoir seo, ní chumhdaítear suiteálacha ná codanna de shuiteálacha a úsáidtear chun táirgí agus próisis nua [...] a thaighde, a fhorbairt agus a thástáil. [...] Leis an Treoir seo, ní chumhdaítear suiteálacha más rud é, le linn na tréimhse 5 bliana dá dtagraítear in Airteagal 11(1), an dara fomhír, go rannchuidíonn astaíochtaí ó dhóchán bithmhaise a chomhlíonann na critéir atá leagtha amach de bhun Airteagal 14 le níos mó ná 95 %, ar an meán, de na meánastaíochtaí gás ceaptha teasa uile.

3. Nuair a dhéantar ionchur teirmeach rátaithe iomlán suiteála a ríomh chun cinneadh a dhéanamh maidir lena chuimsiú sa EU ETS, déanfar ionchuir theirmeacha rátaithe na n-aonad teicniúil go léir atá mar chuid de, ina ndéantar breoslaí a dhó laistigh den tsuiteáil, a shuimiú le chéile. D'fhéadfadh sé go gcuimseofaí leis na haonaid sin coirí, dóirí, tuirbíní, téiteoirí, foirnéisí, loisceoirí, cailcineoirí, áitheanna, oighinn, triomadóirí, innill, cealla breosla, aonaid dócháin lúbtha cheimicigh, lasracha, agus aonaid iardhócháin theirmeacha nó catalaíocha de gach saghas. Ní chuirfear san áireamh aonaid ag a bhfuil ionchur teirmeach rátaithe faoi bhun 3 MW chun críocha an ríomha seo.';

– leasaítear an tábla mar a leanas:

(i) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an dara ró:

Mínghlánadh ola, áit ina n-oibrítear aonaid dócháin ag a bhfuil ionchur teirmeach rátaithe iomlán a sháraíonn 20 MW	Dé-ocsaíd charbóin';
---	----------------------

(ii) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an chúigiú ró:

'Garbhiarann nó cruach a tháirgeadh (comhleá príomhúil nó tánaisteach) lena n-áirítear teilgean leanúnach, lena ngabhann toilleadh is mó ná 2.5 tona in aghaidh na huaire	Dé-ocsaíd charbóin';
---	----------------------

(iii) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an seachtú ró:

'alúmanaim príomhúil nó alúmana príomhúla a tháirgeadh	Dé-ocsaíd charbóin agus sárfhluaracarbóin';
--	---

(a) **Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an chúigiú ró déag de chatagóirí gníomhaíochtaí:**

(3) 'Triomú nó calcaíniú gipsim nó táirgeadh bord plástair agus táirgí gipsim eile, lena ngabhann acmhainneacht táirgeachta do ghipseam calcaínithe nó gipseam tánaisteach triomaithe a sháraíonn 20 tona in aghaidh an lae	(4) Dé-ocsaíd charbóin';
---	--------------------------

(iv) **Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an ochtú ró déag:**

"dubh carbóin a tháirgeadh lena mbaineann carbónú substaintí orgánacha mar olaí, tarraí, iarmhair scoilteora agus driogtha ag a bhfuil acmhainn táirgeachta a sháraíonn 50 tona in aghaidh an lae	Dé-ocsaíd charbóin';
---	----------------------

(v) **Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an ceathrú ró is fiche:**

'Hidrigín (H ₂) agus gás sintéise a tháirgeadh ag a bhfuil acmhainn táirgeachta a sháraíonn 25 thona in aghaidh an lae	Dé-ocsaíd charbóin';
--	----------------------

(vi) **Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an seachtú ró is fiche:**

'Gáis cheaptha teasa a iompar le haghaidh stóráil gheolaíoch i láithreán stórála atá ceadaithe faoi Threoir 2009/31/CE, seachas na hastaíochtaí sin a chumhdaítear le gníomhaíocht eile faoin Treoir seo	Dé-ocsaíd charbóin';
--	----------------------

(vii) cuirtear an ról seo a leanas isteach tar éis an ró dheireanaigh nua, agus líne deighilte eatarthu:

<p>'Iompar mairí</p> <p>Gníomhaíochtaí mairiompair long a chumhdaítear le Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a dhéanann aistir ar mhaithe le paisinéirí nó lastas a iompar chun críocha tráchtála</p>	<p>[...] <u>Dé-ocsaíd charbóin</u>';</p>
---	--

(1) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Iarscríbhinn IIb a ghabhann le Treoir 2003/87/CE:

IARSCRÍBHINN IIb

**Cuid A - DÁILEADH NA gCISTÍ ÓN gCISTE DON NUACHÓIRIÚ A
CHOMHFHREAGRAÍONN DO AIRTEAGAL 10(1), AN TRÍÚ FOMHÍR**

	Sciar
An Bhulgáir	5.84 %
An tSeicia	15.59 %
An Eastóin	2.78 %
An Chróit	3.14 %
An Laitvia	1.44 %
An Liotuáin	2.57 %
An Ungáir	7.12 %
An Pholainn	43.41 %
An Rómáin	11.98 %
An tSlóvaic	6.13 %

**Cuid A - DÁILEADH NA gCISTÍ ÓN gCISTE DON NUACHÓIRIÚ A
CHOMHFHREAGRAÍONN DO AIRTEAGAL 10(1), AN CEATHRÚ FOMHÍR**

	Sciar
An Bhulgáir	4.9 %
An tSeicia	12,6 %
An Eastóin	2,1 %
An Ghréig	10,1 %
An Chróit	2.3 %
An Laitvia	1,0 %
An Liotuáin	1.9 %
An Ungáir	5,8 %
An Pholainn	34,2 %
An Phortaingéil	8,6 %
An Rómáin	9,7 %
An tSlóvaic	4,8 %
<u>an tSlóivéin</u>	<u>2.0 %</u>

- (2) Cuirtear na hIarscríbhinní seo a leanas isteach mar Iarscríbhinní III, IIIa agus IIIb le Treoir 2003/87/CE:

IARSCRÍBHINN III

GNÍOMHAÍOCHT ATÁ CUMHDAITHE LE CAIBIDIL IV^a

<p>Gníomhaíocht:</p> <p>1. Scaoileadh breoslaí lena dtomhailt a úsáidtear le haghaidh dócháin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar. Ní áireofar leis an ngníomhaíocht sin:</p> <p>(a) scaoileadh breoslaí lena dtomhailt a úsáidtear sna gníomhaíochtaí atá leagtha amach in Iarscríbhinn I leis an Treoir seo, ach amháin má úsáidtear iad i gcomhair dócháin agus gáis cheaptha teasa á n-iompar le haghaidh stóráil gheolaíoch (ró gníomhaíochta fiche a seacht);</p> <p>(b) breoslaí a scaoileadh lena dtomhailt arb é nialas an factóir astaíochtaí lena n-aghaidh.</p> <p>2. Comhfhreagróidh earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar do na foinsí astaíochtaí seo a leanas, atá sainithe i dTreoirlínte 2006 IPCC d'Fhardail Náisiúnta Gás Ceaptha Teasa, agus na leasuithe is gá déanta ar na sainmhínithe sin mar seo a leanas:</p> <p>(a) Comhghiniúint Cumhachta agus Teasa (CHP) (cód catagóire foinsé 1A1a ii) agus Gléasraí Teasa (cód catagóire foinsé 1A1a iii), sa mhéid go dtáirgeann siad teas le haghaidh catagóirí faoi (c) agus</p> <p>(d) den phointe seo, go díreach nó trí líonraí téimh ceantair;</p> <p>(b) Iompar de Bhóthar (cód catagóire foinsé 1A3b), seachas feithiclí talmhaíochta a úsáid ar bhóithre pábháilte;</p> <p>(c) Tráchtáil / Institiúideach (cód catagóire foinsé 1A4a);</p> <p>(d) Cónaitheach (cód catagóire foinsé 1A4b).</p>	<p>Gáis cheaptha teasa</p> <p>Dé-ocsaíd charbóin (CO₂)</p>
---	---

**COIGEARTÚ AR AN bhFACHTÓIR LAGHDAITHE LÍNIGH I gCOMHRÉIR LE
hAIRTEAGAL 30c(2)**

1. Má tá na meánastaíochtaí arna dtuairisciú faoi Chaibidil IVa le haghaidh na mblianta 2024 go 2026 níos mó ná 2 % níos airde i gcomparáid le luach chainníocht 2025 a shainmhínítear i gcomhréir le hAirteagal 30c(1), agus mura bhfuil na difríochtaí sin ann i ngeall ar an difríocht de níos lú ná 5 % atá idir na hastaíochtaí atá tuairiscithe faoi Chaibidil IVa agus sonraí fardail maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa an Aontais in 2025 ó na catagóirí foinse UNFCCC le haghaidh na n-earnálacha atá cumhdaithe faoi Chaibidil IVa, déanfar an fachtóir laghdaithe línigh a ríomh ach an fachtóir laghdaithe línigh dá dtagraítear in Airteagal 30c(1) a choigeartú.
2. Cinnfear an fachtóir laghdaithe línigh coigeartaithe i gcomhréir le pointe 1 mar seo a leanas:

$[LRF_{adj} = 100 \% * ((MRV_{[2024-2026]} - (MRV_{[2024-2026]} + ((ESR_{[2024]} - 6 * LRF_{[2024]} * ESR_{[2024]}) - MRV_{[2024-2026]}) / 5)) / MRV_{[2024-2026]})]$, i gcás,

gurb é LRF_{adj} an fachtóir laghdaithe línigh coigeartaithe;

Is é $MRV_{[2024-2026]}$ meán na n-astaíochtaí fíoraithe faoi Chaibidil IVa le haghaidh na mblianta 2024 go 2026;

Is é $ESR_{[2024]}$ luach astaíochtaí 2024 arna gcinneadh i gcomhréir le hAirteagal 30c(1) le haghaidh na n-earnálacha atá cumhdaithe le Caibidil IVa;

Is é $LRF_{[2024]}$ an fachtóir laghdaithe línigh dá dtagraítear in Airteagal 30c(1).]

(3) Leasaítear Iarscríbhinn IV le Treoir 2003/87/CE mar a leanas:

i gCuid A, leasaítear an mhír 'Ríomh' mar a leanas:

(i) sa cheathrú fomhír, in ionad na habairte deireanaí 'Nialas a bheidh san fhachtóir astaíochta le haghaidh bithmhaise.' cuirtear an méid seo a leanas:

'Nialas a bheidh san fhachtóir astaíochta i gcomhair bithmhaise a chomhlíonann na critéir inbhuanaitheachta agus na critéir laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa i gcomhair úsáid na bithmhaise a bhunaítear le Treoir (AE) 2018/2001, agus beidh aon choigeartú is gá chun an Treoir seo a chur chun feidhme, mar atá leagtha amach sna gníomhartha cur chun feidhme dá dtagraítear in Airteagal 14.';

(ii) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an séú fomhír:

"Bainfear úsáid as tosca ocsaídiúcháin réamhshocraithe arna bhforbairt de bhun Threoir 2010/75/AE mura rud é go bhféadfaidh an t-oibreoir a léiriú go bhfuil tosca a bhaineann go sonrach le gníomhaíochtaí níos cruinne.';

(b) i gCuid B, cuid 'Faireachán ar astaíochtaí dé-ocsaíde carbóin', an ceathrú fomhír, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na habairte deireanaí 'Nialas a bheidh san fhachtóir astaíochta i gcomhair bithmhaise:

'Nialas a bheidh san fhachtóir astaíochta i gcomhair bithmhaise a chomhlíonann na critéir inbhuanaitheachta agus na critéir laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa i gcomhair úsáid na bithmhaise a bhunaítear le Treoir (AE) 2018/2001, agus beidh aon choigeartú is gá chun an Treoir seo a chur chun feidhme, mar atá leagtha amach sna gníomhartha cur chun feidhme dá dtagraítear in Airteagal 14.';

(a) cuirtear an pointe (c) seo a leanas leis:

'CUID C — Faireachán agus tuairisciú ar astaíochtaí a chomhfhreagraíonn don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III

Faireachán a dhéanamh ar astaíochtaí

Déanfar faireachán ar na hastaíochtaí trí ríomh a dhéanamh.

Ríomh

Déanfar astaíochtaí a ríomh ag úsáid na foirmle seo a leanas:

Breosla a scaoiltear lena thomhailt × fachtóir astaíochta

Áireofar le breosla a scaoiltear lena thomhailt an méid breosla arna scaoileadh ag an eintiteas rialáilte lena thomhailt.

Úsáidfear fachtóirí réamhshocraithe i gcomhair astaíochtaí IPCC, arna dtógáil ó Threoirlínte Fardail IPCC 2006 nó ó nuashonruithe ina dhiaidh sin ar na Treoirlínte sin, mura bhfuil fachtóirí astaíochta a bhaineann go sonrach le breosla arna sainaitheint ag saotharlanna creidiúnaithe neamhspleácha agus iad ag baint úsáide as modhanna anailíseacha a bhfuil glacadh leo, níos cruinne.

Déanfar ríomh ar leithligh i ndáil le gach eintiteas rialáilte, agus i ndáil le gach breosla.

Tuairisciú ar astaíochtaí

Cuirfidh gach eintiteas rialáilte an fhaisnéis seo a leanas san áireamh ina thuarascáil:

A. Sonraí lena sainaithean an t-eintiteas rialáilte, lena n-áirítear:

— ainm an eintitis rialáilte;

— a sheoladh, lena n-áirítear cód poist agus tír;

— cineál na mbreoslaí a scaoileann sé lena dtomhailt agus a chuid gníomhaíochtaí trína scaoileann sé na breoslaí lena dtomhailt, lena n-áirítear an teicneolaíocht a úsáidtear;

— seoladh, sonraí teileafóin, facs agus ríomhphoist le haghaidh teagmhálaí; agus

— ainm úinéir an eintitis rialáilte, agus aon mháthairghnóthais.

B. Maidir le gach cineál breosla a scaoiltear lena dtomhailt agus a úsáidtear i gcomhair dócháin in earnálacha na bhfoirgneamh agus an iompair de bhóthar mar a shainítear in Iarscríbhinn III, dá ndéantar astaíochtaí a ríomh:

— cainníocht an bhreosla a scaoiltear lena thomhailt;

– fachtóirí astaíochta;

– astaíochtaí iomlána;

— úsáid nó úsáidí deiridh an bhreosla a scaoiltear lena thomhailt; agus

– éiginnteacht.

Déanfaidh na Ballstáit bearta chun ceanglais tuairiscithe a chomhordú le haon cheanglas tuairiscithe atá ann cheana chun an t-ualach tuairiscithe ar ghnóthais a laghdú.';

(4) in Iarscríbhinn V a ghabhann le Treoir 2003/87/CE cuirtear an Chuid C seo a leanas léi:

'CUID C — Fíorú astaíochtaí a chomhfhreagraíonn don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III

Prionsabail Ghinearálta

1. Beidh astaíochtaí a chomhfhreagraíonn don ghníomhaíocht dá dtagraítear in Iarscríbhinn III faoi réir fíoraithe.

2. Áireofar leis an bpróiseas fíorúcháin breithniú ar an tuarascáil de bhun Airteagal 14(3) agus ar fhaireachán le linn na bliana roimhe sin. Leis sin, tabharfar aghaidh ar iontaofacht, inchreidteacht agus cruinneas na gcóras faireacháin agus na sonraí agus na faisnéise tuairiscithe a bhaineann le hastaíochtaí, go háirithe:

(a) na breoslaí tuairiscithe a scaoiltear lena dtomhailt agus ríomhanna gaolmhara;

(b) rogha agus úsáid na bhfachtóirí astaíochta;

(c) na ríomhanna a leanann cinneadh i leith na n-astaíochtaí iomlána astu.

3. Ní fhéadfar astaíochtaí tuairiscithe a bhailíochtú ach amháin má cheadaíonn sonraí agus faisnéis iontaofa agus inchreidte go ndéanfar cinneadh i leith na n-astaíochtaí le hardleibhéal deimhneachta. Éilíonn ardleibhéal deimhneachta go dtaispeánfaidh an t-eintiteas rialáilte:

(a) nach bhfuil aon neamhréireacht sna sonraí tuairiscithe;

(b) gur bailíodh na sonraí i gcomhréir leis na caighdeáin eolaíochta is infheidhme; agus

(c) go bhfuil taifid ábhartha an eintitis rialáilte iomlán agus comhsheasmhach.

4. Tabharfar rochtain don fhíoraitheoir ar na láithreáin uile agus an fhaisnéis uile i ndáil le hábhar an fhíorúcháin.

5. Déanfaidh an fíoraitheoir breithniú maidir le cibé an bhfuil an t-eintiteas rialáilte cláraithe faoi Scéim an Aontais um Bainistíocht agus Iniúchadh Comhshaoil (EMAS).

Modheolaíocht

Anailís straitéiseach

6. Bunófar an fíorúchán ar anailís straitéiseach ar chainníochtaí go léir na mbreoslaí arna scaoileadh ag an eintiteas rialáilte lena dtomhailt. Éilíonn sé sin ar an bhfíoraitheoir forbhreathnú a bheith aige ar na gníomhaíochtaí ar fad trína bhfuil na breoslaí á scaoileadh lena dtomhailt ag an eintiteas rialáilte agus a thábhachtaí is atá siad d'astaíochtaí.

Anailís ar phróisis

7. Déanfar an fhaisnéis arna tíolacadh a fhíorú ar láithreán an eintitis rialáilte, i gcás inarb iomchuí. Bainfidh an fíoraitheoir úsáid as spotseiceálacha chun iontaofacht na sonraí agus na faisnéise tuairiscithe a chinneadh.

Anailís riosca

8. Tíolacfaidh an fíoraitheoir na modhanna uile trína scaoileann an t-eintiteas rialáilte na breoslaí lena dtomhailt i gcomhair meastóireachta maidir le hiontaofacht sonraí gach foinse a chuireann le hastaíochtaí iomlána an eintitis rialáilte.

9. Ar bhonn na hanailíse sin, déanfaidh an fíoraitheoir aon ghné a bhfuil ardriosca earráide ag gabháil léi a shainnaithint go sainráite, mar aon le gnéithe eile den nós imeachta faireacháin agus tuairiscithe ar dóigh go mbeidh earráidí de thoradh orthu agus na hastaíochtaí foriomlána á gcinneadh. Áirítear leis sin go háirithe na ríomhanna is gá chun leibhéal na n-astaíochtaí ó gach foinse aonair a chinneadh. Tabharfar aird ar leith ar na foinsí sin a bhfuil ardriosca earráide ag baint leo agus ar na gnéithe thuasluaite den nós imeachta faireacháin.

10. Cuirfidh an fíoraitheoir aon mhodh rialaithe rioscaí éifeachtach arna chur i bhfeidhm ag an eintiteas rialáilte san áireamh d'fhonn an méid éiginnteachta a íoslaghdú.

Tuarascáil

11. Ullmhóidh an fíoraitheoir tuarascáil maidir leis an bpróiseas bailíochtaithe agus luafaidh sé cibé an bhfuil an tuarascáil de bhun Airteagal 14(3) sásúil. Sa tuarascáil sin, sonrúfar na saincheisteanna uile is iomchuí maidir leis an obair a rinneadh. Féadfar ráiteas a dhéanamh ina sonrúfar go bhfuil an tuarascáil de bhun Airteagal 14(3) sásúil más rud é, i dtuairim an fhíoraitheora, nach bhfuil míráiteas ábhartha tugtha maidir leis na hastaíochtaí iomlána.

Íoscheanglas inniúlachta don fhíoraitheoir

12. Beidh an fíoraitheoir neamhspleách ón eintiteas rialáilte, déanfaidh sé a chuid nó a cuid gníomhaíochtaí ar bhealach fónta, oibiachtúil agus proifisiúnta, agus beidh tuiscint aige nó aici ar na nithe seo a leanas:

- (a) forálacha na Treorach seo, mar aon leis na caighdeáin ábhartha agus an treoraíocht arna glacadh ag an gCoimisiún de bhun Airteagal 14(1);

- (b) na ceanglais reachtacha, rialála, agus riaracháin is iomchuí maidir leis na gníomhaíochtaí atá á bhfíorú; agus
 - (c) giniúint na faisnéise uile a bhaineann leis na bealaí go léir trína scaoileann an t-eintiteas rialáilte na breoslaí lena dtomhailt, go háirithe maidir le sonraí a bhailiú, a thomhas, a ríomh agus a thuairisciú.'.
-